

Aan de raden van de gemeenten in Veiligheidsregio
IJsselland
*i.a.a. burgemeesters, gemeentesecretarissen, ACB-ers
en financieel adviseurs*

datum 13 april 2017

kenmerk V17.001958

onderdeel Bestuur, Beleid en Communicatie

informant Marjolein Fransen

doorkiesnummer 088-9117362

onderwerp Jaarverslag en Jaarrekening 2016

Geachte leden van de raad,

Hierbij ontvangt u, ter informatie, het jaarverslag en de jaarrekening van het jaar 2016 van Veiligheidsregio IJsselland. Conform artikel 34b van de Wet gemeenschappelijke regelingen sturen wij u deze jaarstukken vóór 15 april toe. Indien u behoefte heeft te reageren op de stukken, dan kunt u de betreffende punten kenbaar maken via uw burgemeester. Hij/ zij kan deze inbrengen bij de vaststelling van deze stukken in de vergadering van het algemeen bestuur op 21 juni 2017.

Over de bestemming van het positief jaarrekeningresultaat is al een voorgenomen besluit genomen tijdens de bespreking van de eerste en de tweede bestuursrapportage 2016. Over de definitieve bestemming wordt expliciet een besluit gevraagd van het algemeen bestuur tijdens de bespreking op 21 juni 2017. De resultaatbestemming wordt via een begrotingswijziging in de tweede bestuursrapportage over 2017 verwerkt. Deze tweede bestuursrapportage krijgt u in het najaar toegestuurd. Op dat moment kunt u een zienswijze op de voorgestelde begrotingswijzigingen indienen.

Jaarverslag 2016

Het jaar 2016 was het tweede jaar van het Beleidsplan 2015-2018. In dit beleidsplan geeft 'Veiligheid voor elkaar' de essentie weer van ons bestaan als veiligheidsregio: we willen de fysieke veiligheid in ons gebied goed voor elkaar hebben en doen dat met gemeenten, inwoners, bedrijven en partnerorganisaties.

In 2016 is de brandweer ruim 9.000 gealarmeerd voor brand, voor incidenten op de weg, het water en het spoor en voor incidenten met gevaarlijke stoffen, met dieren en bij stormschade. Van deze

Adresgegevens

Postbus 1453, 8001 BL Zwolle

Contactgegevens

T 088 - 119 70 00

E info@vrijsselland.nl

I www.vrijsselland.nl

@VRIJsselland

Veiligheid: voor elkaar

alarmeringen was er in 1.415 gevallen sprake van een automatische brandmelding. Dit betekent een reductie van 10% automatische meldingen ten opzichte van 2015 en een reductie van 46% ten opzichte van 2011.

In algemene zin zijn de volgende punten noemenswaardig voor 2016:

- Negenentwintig brandweercollega's van binnen en buiten de regio hebben een landelijke operationele taak opgepakt. Zij vormen samen het STH-team (Specialisme Technische Hulpverlening) Oost- Nederland. Zij zijn inzetbaar bij complexe incidenten zoals instortingen van gebouwen of treinongevallen en zijn afgelopen jaar ingezet bij een gasexplosie op Urk, waarbij verschillende huizen waren verwoest;
- Er zijn zeven zogenaamde GRIP¹-incidenten bestreden, in Dalfsen, Deventer, Zwolle, Staphorst en Kampen;
- Het gemeentelijke proces Bevolkingszorg is op een hoger peil gebracht;
- Er is een systeemoefening gehouden: een verplichte door de veiligheidsregio te organiseren oefening met een fictieve ramp of crisis. De Inspectie Veiligheid en Justitie toets deze;
- Er is ondersteuning geleverd bij de organisatie van Koningsdag in Zwolle;
- We gaven ruim tachtig lessen op basisscholen in de regio met het programma Billy Brandkraan. Dit programma is gericht op brand, de brandweer en veiligheid;
- We bezochten negen zorginstellingen met het programma 'Geen nood bij brand'. Dit programma is gericht op het vergroten van het brandveiligheidsbewustzijn en de zelfredzaamheid;
- Twee dorpsbrandwachten (in Olst-Wijhe en Bathmen) en verschillende beroepsploegen van Zwolle bezochten diverse woningen in het kader van brandveiligheid in huis;
- De brand op de Brink in Deventer was aanleiding tot publieksacties en huisbezoeken in de binnenstad van Deventer, gericht op het voorkomen van branden, het snel opmerken van een beginnende brand en het snel kunnen vluchten;
- De GHOR zorgde ervoor dat ruim 1.800 inwoners in IJsselland een workshop op het gebied van de eerste hulp (vooral reanimatie en eerste hulp aan kinderen) volgden.

Jaarrekening 2016

De jaarrekening 2016 van Veiligheidsregio IJsselland sluit af met een positief saldo van ruim twee miljoen euro. Het resultaat heeft een incidentele component van afgerond 1,45 miljoen euro die voor een belangrijk deel wordt veroorzaakt door vertraging in de uitvoering van het

---

¹ GRIP = Gecoördineerde Regionale Incidentbestrijdingsprocedure. Betreft grotere incidenten.

investeringsplan (circa één miljoen euro onder andere door lange aanbestedingsprocedures). Verder maakt een deel van het jaarrekeningsaldo (ruim 800.000 euro) onderdeel uit van de structurele besparingen van afgerond netto één miljoen euro, waarmee gerekend is bij de herijking van de financiële verdeelsystematiek. Aangezien deze vanaf de begroting 2017 verwerkt zijn, is 2016 naar verwachting het laatste jaar met een dergelijk groot overschot.

Bestemming jaarrekeningresultaat 2016

De jaarrekening 2016 van Veiligheidsregio IJsselland sluit af met een positief saldo van ruim twee miljoen euro. Conform hetgeen bij de tweede bestuursrapportage 2016 bestuurlijk is voorgelegd wordt het algemeen bestuur op 21 juni voorgesteld het jaarrekeningresultaat 2016 als volgt te bestemmen:

Bestemming jaarrekeningsaldo	Bedrag
Afwaardering boekwaarde ademlucht	€ 200.000
Arbeidshygiëne	€ 100.000
Overheaddeuren kazerne Hardenberg	€ 60.000
Implementatie P&F-systeem	€ 50.000
Herkenbaarheid kazernes	€ 64.205
Visie op bluswater	€ 900.000
Teruggaaf aan gemeenten	€ 662.500
	<hr/>
	€ 2.036.705

Voor de toelichting op deze bestemmingen verwijs ik u naar bijlage 1 bij deze brief. In bijlage 2 is een overzicht gevoegd met de teruggaaf per gemeente. De teruggaaf gebeurt nog op basis van de 'oude' percentages, zoals deze in de begroting 2016 zijn gehanteerd.

Restantkredieten

Van de beschikbare investeringskredieten in 2016 is kritisch beoordeeld wat doorgeschoven kan worden naar 2017 en wat naar 2018. Dit voorkomt dat we bij de jaarrekening 2017 het bestuur moeten voorleggen om de investeringskredieten weer door te schuiven. Het bestuur wordt voorgesteld om naar 2017 bijna 1,9 miljoen euro door te schuiven en naar 2018 bijna 2,2 miljoen euro. Ook wordt het bestuur voorgesteld de eenmalige restantkredieten van organisatieontwikkeling (21.487 euro), arbeidshygiëne (18.437 euro) en bevolkingszorg (35.908

euro) opnieuw beschikbaar te stellen voor 2017 ten laste van de reserve 'ontwikkelingen veiligheidsregio'.

Om zoveel mogelijk te voorkomen dat kredieten steeds doorgeschoven moeten worden, is de aandacht er vanaf nu op gericht om zoveel mogelijk realistisch, en niet optimistisch te plannen. Dit gebeurt onder andere door een projectleider te koppelen aan een investeringskrediet en de voortgang in de loop van het jaar strakker te bewaken.

Controleverklaring

De accountant heeft bij de jaarrekening 2016 een goedkeurende controleverklaring afgegeven op getrouwheid en rechtmatigheid. Deze is als bijlage 10 opgenomen in de rapportage.

Tot slot

Wij hopen u op deze manier voldoende geïnformeerd te hebben. Indien u nog vragen heeft, kunt u contact opnemen met Marc Kool op telefoonnummer 088-1197411 of mailadres m.kool@vrijsselland.nl of Marjolein Fransen op telefoonnummer 088-1197362 of mailadres m.fransen@vrijsselland.nl.

Hoogachtend,

Het dagelijks bestuur van Veiligheidsregio IJsselland,

Drs. H.J. Meijer, voorzitter

Drs. A.H. Schreuders, secretaris

bijlagen: Toelichting op voorgestelde bestemmingen positief saldo
Gemeentelijke bijdrage 2016
Jaarverslag en Jaarrekening 2016

BIJLAGE 1: TOELICHTING OP VOORGESTELDE BESTEMMINGEN POSITIEF SALDO

Afwaardering boekwaarde ademlucht

Het algemeen bestuur heeft bij de behandeling van de tweede bestuursrapportage een krediet verleend voor de vervanging van alle ademluchtapparatuur (gelaatstukken, toestellen en testapparatuur). Het vervangen van alle ademluchtapparatuur, inclusief een reductie van het aantal ademluchtwerkplaatsen, brengt uniformiteit en verbetert de uitwisselbaarheid. Daarmee zijn er minder foutkansen en is er meer veiligheid en natuurlijk een betere beheersituatie dan met de huidige versnippering van diverse merken en typen. Het levert op termijn eveneens besparingen op als het gaat om arbeidstijd voor verschillende aanbestedingen. Vanuit zowel organisatorisch als financieel oogpunt zien we deze beweging dan ook als een noodzakelijke beweging. Deze aanbesteding betekent wel eenmalig een afwaardering van de huidige boekwaarde. Weliswaar wordt een deel van de boekwaarde gecompenseerd door verkoop, maar er resteert nog altijd een eenmalig af te boeken bedrag van 200.000 euro. Hierover is ook al gerapporteerd bij de tweede bestuursrapportage.

Arbeidshygiëne

In maart 2015 ontving Veiligheidsregio IJsselland een brief van de Inspectie SZW waarin zij kenbaar maakte dat de veiligheidsregio op een aantal punten aanpassingen moest verrichten om te voldoen aan de Arbeidsomstandighedenwet. Dit heeft geresulteerd in de notitie 'wassen van verontreinigde bluspakken en andere persoonlijke beschermingsmiddelen' die op 22 september 2015 vastgesteld is in het managementteam van Veiligheidsregio IJsselland. Mede naar aanleiding van de aandacht van diverse media heeft de vakgroep Arbeidsveiligheid van Brandweer Nederland besloten om een landelijke handreiking 'Schoon Werken' op te stellen. De adviezen die opgenomen zijn in de landelijke handreiking Schoon Werken vragen om bredere en inhoudelijke acties. Deze uitwerking is in de afgelopen maanden vorm gegeven door een projectgroep Arbeidshygiëne. Om te komen tot implementatie van de te nemen maatregelen en te werken aan de bewustwording wordt voor een eenmalige inhaalslag 100.000 euro gevraagd. Dit budget is vooral benodigd voor de aanschaf van wasbare blushandschoenen. Bij het niet kunnen vervangen van de huidige (niet-wasbare) blushandschoenen, ontstaan nog dit jaar onverantwoorde tekorten aan handschoenen. Na deze eenmalige inhaalslag worden weer de structureel beschikbare middelen uit de begroting ingezet.

Overheaddeuren kazerne Hardenberg

De overheaddeuren van de brandweerkazerne in Hardenberg (een van de vier hoofdlocaties van Veiligheidsregio IJsselland) zijn na twintig jaar aan vervanging toe. Dit moment wordt aangegrepen

om de betreffende kazerne te gaan voorzien van doorzichtige kazernedeuren zodat het gebouw naar buiten toe meer uitstraling krijgt richting de samenleving. Deze aanpassing is niet meegenomen bij de verbouwing van de vier hoofdkazernes in het voorjaar van 2015. wordt nu voorgesteld om deze investering te doen. De kosten voor deze eenmalige aanpassing aan de kazerne zijn 60.000 euro.

Implementatie personeel en financieel systeem

Eind 2017 lopen de contracten van het personeel en financieel (P&F) systeem af. Bovendien blijkt uit externe oriëntatie dat de huidige systemen gedateerd zijn. Vervanging van de huidige systemen is derhalve onvermijdelijk. Dit is een forse en daarmee risicovolle ingreep in het hart van de ICT-architectuur van Veiligheidsregio IJsselland. De nieuwe systemen leiden naar verwachting tot betere en efficiëntere personele en financiële werkprocessen. De vervanging van de systemen leidt tot extra eenmalige kosten vanwege de inrichting van het nieuwe systeem, interne opleidingen en het tijdelijke dubbel gebruik van de oude en nieuwe systemen. Momenteel vindt zeer beperkt onderhoud van de huidige systemen plaats, in afwachting van het nieuwe systeem. Dit heeft incidentele onderuitputting opgeleverd binnen de bedrijfsvoering van Veiligheidsregio IJsselland, die een deel van deze eenmalige kosten kan dekken. Op basis van de huidige inzichten denken wij aanvullend 90.000 euro nodig te hebben. Het P&F-systeem dient zowel de veiligheidsregio als de GGD. In gevolge van de overeenkomst gemene rekening betekent dit 50.000 euro van het rekeningresultaat 2016 van de veiligheidsregio. Van de GGD wordt een evenredige bijdrage van 40.000 euro gevraagd.

Herkenbaarheid kazernes

Bij de verbouwing van de vier hoofdposten Zwolle, Kampen, Deventer en Hardenberg is de wens uitgesproken om alle gebouwen van Veiligheidsregio IJsselland herkenbaar te maken als onderdeel van de nieuwe veiligheidsregio. Hiervoor was destijds geen bouwbudget beschikbaar. Het resultaat van 2016 biedt de mogelijkheid hiertoe budget beschikbaar te stellen. Voorgesteld wordt voor de vier hoofdposten en de ruim dertig overige brandweerposten hiertoe een bedrag 64.000 euro beschikbaar te stellen.

Visie op bluswater

Er liggen verschillende redenen ten grondslag aan deze gewijzigde visie op het verkrijgen van bluswater. De eerste reden voor deze visie is dat de beschikbaarheid van voldoende bluswater via brandkranen steeds minder is gegarandeerd en problemen geeft. De Drinkwaterwet (2009) verplicht drinkwaterbedrijven, hier is dat Vitens, niet meer om bluswater te leveren. Zij geven

prioriteit aan de levering en de kwaliteit van drinkwater. Uitvloeisel daarvan is dat het gebruik van brandkranen bij de inzet en bij oefeningen van de brandweer verstoringen in de watervoorziening oplevert. Daarnaast is het beleid van de drinkwaterbedrijven erop gericht om waterleidingen te vervangen door leidingen met een kleinere diameter om een hoge doorstroomsnelheid te bereiken. Deze kleine leidingen geven capaciteitsproblemen als bluswater moet worden onttrokken.

De tweede reden voor deze visie is dat de bluswatervoorziening binnen Veiligheidsregio IJsselland tot nu toe gebaseerd is op de spreiding en dekking van brandkranen, zoals deze bij de vorming van Veiligheidsregio IJsselland overkwamen van de gemeenten op basis van de gemeentelijke bluswaterplannen. Door intern onderzoek kwamen gebieden in beeld waar de bluswatervoorziening niet optimaal was. Met de nieuwe visie willen we groeien van gemeentelijke bluswaterplannen naar een regionale voorziening met betere en efficiëntere dekking van bluswatervoorzieningen, mede op basis van het dekkingsplan brandweer.

De derde reden vinden we in ervaringen van Veiligheidsregio Noord Oost Gelderland (VNOG) en Veiligheidsregio Drenthe. Uit onderzoek uitgevoerd door de VNOG is gebleken dat bij circa 90% van de branden, gebruik gemaakt kan worden van de tankinhoud van het blusvoertuig. Veiligheidsregio Drenthe heeft gekozen om alle brandkranen te laten verwijderen. Er wordt enkel nog gebruik gemaakt van open water en tankwagens. Het Drentse systeem kan ook in IJsselland toegepast worden. Door tankwagens strategisch te plaatsen en te investeren in waterwinpunten, wordt een optimale dekking gegarandeerd en wordt dit gezien als een reële optie.

De vierde reden ligt in haalbare inverdieneffecten in stap 2. In 2010 bracht de landelijke Commissie Burgering advies uit om verschillen van inzicht tussen gemeenten en Vitens over gebruik en onderhoud van brandkranen op te lossen. De gemeenten in IJsselland sloten op basis daarvan (gelijklopende) convenanten met Vitens. De contractgelden worden vanuit de begroting van Veiligheidsregio IJsselland betaald. In totaal is dit jaarlijks 405.000 euro. In de contracten zijn afspraken opgenomen over de mogelijkheid van afkopen. Hiervoor is een tarief per brandkraan vastgesteld.

Vooruitlopend op de bestuurlijke keuzes is het wenselijk om incidenteel 900.000 euro beschikbaar te stellen.

Teruggaaf aan gemeenten

Wij ontvangen van de gemeenten voorschotbedragen om onze uitgaven te doen. Nu er incidentele onderuitputting is ontstaan, stellen wij voor om in totaal 662.500 euro terug te geven aan de gemeenten. In bijlage 2 is een overzicht van de teruggaaf per gemeenten opgenomen.

Bijlage gemeentelijke bijdrage 2016					
	Gemeente	Structureel aandeel (in %) na afroning 0-meting voor 2016	Gemeentelijke bijdrage 2016 o.b.v. begroting	Incidentele teruggaaf 2016	Definitieve bijdrage 2016
1	Dalfsen	5,06%	€ 1.731.542	€ -33.556	€ 1.697.986
2	Deventer	19,59%	€ 6.698.630	€ -129.813	€ 6.568.817
3	Hardenberg	10,78%	€ 3.666.802	€ -71.389	€ 3.595.413
4	Kampen	7,94%	€ 2.715.870	€ -52.631	€ 2.663.239
5	Olst-Wijhe	4,37%	€ 1.527.908	€ -28.956	€ 1.498.952
6	Ommen	3,92%	€ 1.342.548	€ -25.998	€ 1.316.550
7	Raalte	6,50%	€ 2.221.525	€ -43.051	€ 2.178.474
8	Staphorst	2,61%	€ 887.307	€ -17.319	€ 869.988
9	Steenwijkerland	7,92%	€ 2.712.329	€ -52.493	€ 2.659.836
10	Zwartewaterland	4,80%	€ 1.642.211	€ -31.803	€ 1.610.408
11	Zwolle	26,49%	€ 9.073.183	€ -175.492	€ 8.897.691
	Totaal	100,00%	€ 34.219.855	€ -662.500	€ 33.557.355

Veiligheidsregio IJsselland

Brandweer | GHOR | Politie | Gemeenten

Jaarstukken 2016

Jaarverslag en Jaarrekening

Veiligheid: voor elkaar

5 april 2017

Documentgegevens

Nr.	Datum	Verspreid aan	T.b.v. vergadering
1	1 februari 2017	procesmanagers, Bea Stegeman, Jaap Wolf, Hubert Weitenberg, Marcel Kluin, Ruben Sinselmeijer, Carla Grummel, Robert Jan Maaskant, Robert Steenbergen, Theo van Leussen.	<i>(klaar uiterlijk 22/2)</i>
2	2 maart 2017	Managementteam – 1 ^e aanbidding (voor accountantscontrole)	7 maart 2017
3	23 maart 2017	Managementteam – 2 ^e aanbidding (na accountantscontrole)	28 maart 2017
3	29 maart 2017	dagelijks bestuur	5 april 2017
4	14 april 2017	gemeenten	
		algemeen bestuur	21 juni 2017

Documentbeheer/ eigenaar	Marjolein Fransen
Projectleiding	Marc Kool & Marjolein Fransen
Vastgesteld door	Algemeen bestuur
Datum vaststelling	21 juni 2017
Digitale vindplaats	MyCorsaID: V17.001422

INHOUDSOPGAVE

1	INLEIDING	5
1.1	Opbouw document	5
1.2	Procedure	5
1.3	Algemene terugblik op een jaar 'Veiligheid voor elkaar'	6
DEEL A	JAARVERSLAG	10
2	PROGRAMMAVERANTWOORDING	10
2.1	Inleiding	10
2.2	Programma Strategie & Beleid	10
2.3	Programma Crisisbeheersing	12
2.4	Programma Brandweer	15
2.4.1	Risicobeheersing	15
2.4.2	Repressie	16
2.4.3	Vakbekwaamheid	17
2.4.4	Beheer & Techniek	18
2.5	Programma GHOR	21
2.6	Programma Bevolkingszorg	24
2.7	Programma Meldkamer	27
3	VERPLICHTE PARAGRAFEN	30
3.1	Weerstandsvermogen en risicobeheersing	30
3.1.1	Financiële kengetallen	32
3.2	Bedrijfsvoering	34
3.2.1	Organisatie algemeen	34
3.2.2	HRM	34
3.2.3	Financiën	34
3.2.4	Informatisering en automatisering	35
3.2.5	Facilitaire Zaken	35
3.3	Financiering	36
3.3.1	Inleiding	36
3.3.2	Treasurystatuut	36
3.3.3	Berekening kasgeldlimiet	36
3.3.4	Renterisiconorm	37

3.3.5	Liquiditeitsplanning en financieringsbehoefte	38
3.3.6	Rentevisie	38
3.3.7	Rentekosten en opbrengsten verbonden aan de financieringsfunctie	39
3.4	Verbonden partijen	39
3.5	Bezuinigingen 2016	40
4	SOCIAAL JAARVERSLAG	42
4.1	Arbeidsvoorwaarden	42
4.2	Plannen en registreren van werktijd	42
4.3	Opleiden en ontwikkelen	42
4.4	Personele cijfers	42
4.5	Arbeidsomstandigheden	45
4.6	Klachten	47
5	BIJLAGE JAARVERSLAG	48
DEEL B	JAARREKENING	52
6	OVERZICHT VAN BATEN EN LASTEN	53
6.1	Toelichting op het overzicht van baten en lasten in de jaarrekening	54
7	BALANS	62
7.1	Toelichting op de balans	63
8	BIJLAGEN JAARREKENING	73

1 Inleiding

1.1 Opbouw document

In deze jaarstukken legt Veiligheidsregio IJsselland verantwoording af over de uitvoering van de begroting 2016. De jaarstukken bestaan uit de volgende onderdelen:

- Deel A: Jaarverslag (inclusief bijlage)
- Deel B: Jaarrekening (inclusief bijlagen)

In het Jaarverslag wordt aangegeven hoe de behaalde resultaten zich verhouden tot de in de programmabegroting gestelde doelen en wat de kosten daarvan zijn geweest. Het Jaarverslag is verdeeld in de volgende programma's:

- Strategie & Beleid
- Crisisbeheersing
- Brandweer
- GHOR
- Bevolkingszorg
- Meldkamer

Vervolgens wordt ingegaan op de paragrafen die op grond van het Besluit begroting en verantwoording in het Jaarverslag terug dienen te komen. Het Jaarverslag sluit af met het sociaal jaarverslag.

Deel B betreft de jaarrekening. Hier zijn het overzicht van baten en lasten en de balans opgenomen.

1.2 Procedure

Conform artikel 34b van de Wet gemeenschappelijke regelingen stuurt het dagelijks bestuur vóór 15 april de jaarstukken, inclusief controleverklaring en accountantsverslag, aan de raden van de deelnemende gemeenten. In feite krijgen de gemeenteraden de jaarstukken ter informatie toegestuurd. Het jaar is tenslotte ten einde en aan de uitvoering en uitgaven in dat jaar is niets meer te veranderen. De gemeenten kunnen hun burgemeesters wel punten meegeven voor de bespreking in de vergadering van het algemeen bestuur op 21 juni 2017.

Waar de gemeenteraden wel expliciet wat van kunnen vinden, is de bestemming van het financieel resultaat. In de eerste en tweede bestuursrapportage 2016 is al ingegaan op de mogelijke bestemming van het verwachte resultaat. We gaan ervan uit dat de gemeenteraden in gesprek gaan met hun burgemeesters als zij zich niet kunnen vinden met de bestemming van het financieel resultaat, voordat het algemeen bestuur hierover een besluit neemt tijdens de bespreking op 21 juni 2017. De resultaatbestemming wordt via een begrotingswijziging verwerkt in de tweede bestuursrapportage 2017. Deze tweede bestuursrapportage krijgen de gemeenteraden in het najaar toegestuurd. Formeel gezien kunnen de gemeenteraden op dat moment nog een zienswijze op de voorgestelde begrotingswijzigingen indienen.

Conform artikel 34 lid 4 van de Wgr stuurt het dagelijks bestuur de jaarstukken binnen twee weken na vaststelling, maar in ieder geval vóór 15 juli aan gedeputeerde staten. Om deze termijn te halen, is in de

gemeenschappelijke regeling Veiligheidsregio IJsselland opgenomen dat het algemeen bestuur de jaarstukken voor 1 juli vaststelt.

1.3 Algemene terugblik op een jaar ‘Veiligheid voor elkaar’

Eind 2016 waren we op de helft van de uitvoering van het Beleidsplan 2015-2018 ‘Veiligheid voor elkaar’. Dit beleidsplan geeft de essentie weer van ons bestaan als veiligheidsregio bij de start in 2014 en is nog steeds actueel: we willen het voorkomen en bestrijden van fysieke veiligheid in ons gebied goed voor elkaar hebben en doen dat met gemeenten, inwoners, bedrijven en partner-organisaties. Een belangrijk uitgangspunt in de uitvoering van het beleidsplan is dat we realistisch omgaan met risico’s. We verstrekken nuchter en feitelijk informatie aan de samenleving. Daarnaast steken we net zoveel energie in het versterken van veiligheid als in het bestrijden van onveiligheid. We financieren nieuw beleid door oud beleid te laten vervallen. De vorming van de veiligheidsregio is soepel verlopen. De organisatie is in ontwikkeling en zal in 2017 worden geëvalueerd en gevisiteerd. De uitkomsten uit deze evaluatie en visitatie vormen de opmaat naar een nieuw beleidsplan. Nu leggen we verantwoording af over 2016.

Hieronder gaan we kort in op de rode draden uit de programmaverantwoording.

Vorbereiding

We zijn goed op weg om, in samenwerking met de overige hulpdiensten en crisispartners, een betrouwbare op zijn taak toegeruste crisisorganisatie te zijn. Een belangrijk project dat in 2015 startte en in 2016 afgerond is, was het in samenwerking met de gemeenten, op een hoger peil brengen van het proces Bevolkingszorg in het kader van de gemeentelijke rampenbestrijding en crisisbeheersing. Het team werd van ruim 450 mensen teruggebracht naar ongeveer 85 medewerkers en de gemeenten maakten nieuwe samenwerkingsafspraken.

De GHOR stimuleerde in 2016 wederom dat zorgorganisaties, waar 24-uurszorg wordt geleverd aan cliënten, hun voorbereiding op crisissituaties verbeteren. In IJsselland zijn dit zo’n 260 zorglocaties van in totaal 29 zorgorganisaties. Dat de GHOR goed werk levert, bleek uit de HKZ-audit. Het GHOR-bureau is opnieuw gecertificeerd. Daarnaast is de informatiebeveiliging van het GHOR-bureau als eerste van het land gecertificeerd conform NEN 7510.

Op 27 april werd Koningsdag in Zwolle gevierd. Het was een prachtig feest en groots evenement waar vijf maanden voorbereiding aan vooraf gingen. Vanaf november begon de samenwerking tussen de gemeente Zwolle, politie en Veiligheidsregio IJsselland. Veiligheidsregio IJsselland heeft in de voorbereiding drie producten afgeleverd: een integraal operationeel plan (IOP), waarin alle afwijkende afspraken ten opzichte van het crisisplan staan beschreven, een table-top oefening om de afspraken uit het IOP te testen en een logboek met daarin alle, vanuit veiligheidsoptiek, gegeven adviezen aan de organisatie.

Schoon werken heeft landelijk veel aandacht, dus ook bij ons. Binnen Veiligheidsregio IJsselland valt het onderwerp onder het organisatiebrede programma Samen Gezond & Vitaal. Er zijn verschillende middelen ingezet om brandweertlieden meer bewust te maken van de gezondheidsrisico’s die het bestrijden van brand met zich meebrengt en de maatregelen die ieder van hen kan nemen om deze risico’s te verkleinen. Het gebruikte motto is ‘schoon werken bij brand doe je niet alleen voor je eigen gezondheid, maar ook voor die van je collega’s en die van je omgeving’. Onder dat motto zijn het afgelopen jaar onder meer instructievideo’s

gemaakt, zijn kazernevloeren en wasruimten voorzien van stickers en is een bijeenkomst georganiseerd, waarin posten met elkaar meningen, tips en trucs uitwisselden.

Zelfredzaamheid, brandveilig leven en communicatie

Zoals het beleidsplan aangeeft blijven we de zelf- en samenredzaamheid van onze inwoners, bedrijven en instellingen stimuleren. Op die manier weten zij wat ze zelf kunnen doen voor, tijdens en na een brand, ramp of crisis. In 2016 gaven we ruim tachtig lessen op basisscholen in de regio met het programma Billy Brandkraan. We bezochten negen zorginstellingen met het programma 'Geen nood bij brand' (risicogerichtheid in de zorg). Twee dorpsbrandwachten (in Olst-Wijhe en Bathmen) en verschillende beroepsploegen van Zwolle bezochten diverse woningen in het kader van brandveiligheid in huis. Samen met VNOG maakten we twee films 'brand in huis'; één voor ouderen en één voor jonge gezinnen. Deze zijn ruim 6.500 maal bekeken en leverden ons de Zilveren Rookmelder op. Ook stonden een aantal collega's op de Kampeer & Vrije Tijd beurs in Hardenberg, publiceerden we een artikel met tips voor huurders in een uitgave van een woningstichting en leverden we een bijdrage aan de gids voor studenten in Zwolle en Deventer.

De brand op de Brink in Deventer was aanleiding tot publieksacties en huisbezoeken in de binnenstad van Deventer, gericht op het voorkomen van branden, het snel opmerken van een beginnende brand en het snel kunnen vluchten. Regio breed hebben vele vrijwilligers meegewerkt aan het vergroten van het bewustzijn van een brandveilig leven. Daarnaast is een gerichte koers ingezet om doelgroepgericht te werken aan gedragsverandering rondom brandveiligheid. Ook is een begin gemaakt om via content marketing onze boodschap daar te krijgen waar we die willen hebben.

In 2016 zijn vele EHBO-activiteiten georganiseerd. Dit is gedaan vanuit de brandweerposten, dichtbij en met inwoners, bedrijven en instellingen zodat we actief en zichtbaar zijn geworteld in de lokale samenleving. Net als in de voorgaande jaren zorgde GHOR er samen met een groot aantal anderen voor dat er ruim 1.800 inwoners in IJsselland een workshop op het gebied van de eerste hulp (vooral Reanimatie en Eerste Hulp Aan Kinderen) volgden. Aan het eind van het jaar is de uitvoering hiervan overgedragen aan het Nederlandse Rode Kruis. Hierdoor kunnen we ons gezamenlijk richten op nieuwe zelfredzaamheidsonderwerpen (hulp aan verminderd zelfredzamen en het ontwikkelen van een workshop levensreddende handelingen).

Bestrijden incidenten: branden, rampen en crisis

In 2016 is Brandweer IJsselland ruim negenduizend maal gealarmeerd. Naast alarmeringen voor brand betrof het onder andere alarmeringen voor incidenten op de weg, op het water en het spoor en incidenten met gevaarlijke stoffen, met dieren en stormschade.

Er waren zeven zogenaamde GRIP-incidenten, waarbij helaas ook dodelijke slachtoffers te betreuren waren. Het GRIP-incident dat de meeste aandacht trok was het treinincident in Dalfsen op 23 februari. Zelfs de BBC en CNN belden daarna voor informatie. Daarnaast waren er zeer grote branden in onder andere Deventer, Zwolle, Kampen en Staphorst.

In 2016 hebben 29 brandweercollega's van binnen en buiten de regio een landelijke operationele taak opgepakt. Zij vormen samen het STH-team (Specialisme Technische Hulpverlening) Oost- Nederland. STH is het eerste landelijk specialisme dat is ontwikkeld in een bovenregionale samenstelling. In totaal zijn er vijf regio's verspreid over heel Nederland die het specialisme verzorgen. Zij zijn inzetbaar bij complexe en grote

incidenten zoals instortingen van gebouwen of treinongevallen. Op 23 juni 2016 werd de hulp van de STH-teams Noord en Oost ingeroepen bij een gasexplosie op Urk, waarbij verschillende huizen waren verwoest. Dankzij deze teams kon er naar eventuele slachtoffers gezocht worden in de verwoeste en instabiele huizen.

Er is een flinke stap gezet met het netcentrisch werken binnen de geneeskundige keten. Netcentrisch werken helpt hulpdiensten en partners om snel te komen tot een eenduidig beeld van de situatie bij een inzet. Dit gedeelde totaalbeeld dient als basis voor de te nemen besluiten en in te zetten acties. We gebruiken hiervoor het computersysteem LCMS. Tijdens inzetten heeft de meerwaarde van het netcentrisch delen van informatie tussen de geneeskundige partners, zoals ziekenhuizen, GGD en de ambulancedienst zijn waarde bewezen.

Leren: opleiden en oefenen

Om 24 uur per dag paraat te kunnen staan, blijven de brandweerposten uit de regio op zoek naar nieuwe vrijwilligers. Ieder jaar is er daarom een regionale wervingscampagne. In 2016 zijn er twee campagnes geweest. Afgelopen jaar solliciteerden 21 vrouwen en 116 mannen voor een functie als brandweervrijwilliger.

Opleiden en oefenen vormen een belangrijke bijdrage aan het 'leren' van mensen en organisatie. Net zoals bij de daadwerkelijke incidenten werken we bij opleidingen en oefeningen goed samen met partnerorganisaties. Dit hebben we ook gedaan bij de grootschalige systeem oefening op 3 november 2016. De crisisorganisatie haalde een score van 97% op de door de Inspectie Veiligheid & Justitie getoetste onderdelen van de systeemtest. De programma- verantwoording maakt duidelijk dat we veel investeren om medewerkers en organisatie op het vereiste kwaliteitsniveau te brengen en te houden.

Landelijke Meldkamer Organisatie en Meldkamer Oost-Nederland

Het landelijke project dat moet leiden tot vorming van één Landelijke Meldkamer Organisatie (LMO) ging in 2014 van start en loopt door tot circa 2020. Samen met de andere veiligheidsregio's in Oost-5 leverden wij daaraan in 2016 onze bijdrage. Het project bevindt zich in een moeizamere tussenfase.

Organisatieontwikkeling

De vorming van Veiligheidsregio IJsselland is soepel verlopen. In 2014 ging een nieuwe organisatie van start. De veiligheidsregio is een organisatie in ontwikkeling. Na een periode van sterke interne gerichtheid is in 2016 de ruimte ontstaan om meer 'buiten naar binnen' te halen. Hiermee is Veiligheidsregio IJsselland een nieuwe fase in gegaan om ook echt vorm en inhoud te gaan geven aan de ambities uit het beleidsplan. Half december werd afscheid genomen van regionaal brandweercommandant Lieke Sievers. Na acht jaar veiligheidsregio verruilde zij haar baan voor die van burgemeester van Edam-Volendam.

Financiële ontwikkelingen

De huidige financieringswijze van de veiligheidsregio bestaat uit twee geldstromen. Het grootste deel van de inkomsten (circa 85%) komt uit bijdragen van de elf aangesloten gemeenten. Een kleiner deel (circa 15%) komt uit een rijksbijdrage, de Brede Doeluitkering Rampenbestrijding (BDuR). In 2016 heeft het algemeen bestuur besloten tot een nieuwe financiële verdeelsystematiek tussen de gemeenten. De gemeentelijke bijdrage is vanaf 2017 voor 75% (voorheen 100%) verdeeld op basis van de historische kosten en voor 25% op basis van een meer geobjectiverde methodiek, te weten het gemeentefonds.

We besteden niet meer geld dan strikt noodzakelijk; we zien al jarenlang kans om de gemeenten geld terug te geven. Het voorstel is om van het jaar 2016 662.500 euro terug te geven.

Deel A Jaarverslag

2 Programmaverantwoording

2.1 Inleiding

De inrichting van dit jaarverslag dient, conform de financiële verordening van Veiligheidsregio IJsselland, aan te sluiten op de indelingssystematiek van de programmabegroting. De programmabegroting (en dus ook dit jaarverslag) is verdeeld in de volgende programma's:

- Strategie & Beleid
- Crisisbeheersing
- Brandweer
- GHOR
- Bevolkingszorg
- Meldkamer

De rapportage dient onder andere in te gaan op afwijkingen in de geleverde prestaties. Er is voor gekozen om dezelfde opzet te hanteren als voor de eerste en tweede bestuursrapportage 2016, zodat de documenten vergelijkbaar zijn.

In de begroting 2016 staan per programma de te behalen resultaten (wat willen we bereiken?) en de daaraan verbonden actiepunten (wat doen we daarvoor?). Deze resultaten en actiepunten zijn in de paragrafen hieronder overgenomen. Aan de tabel is een kolom met de realisatie toegevoegd en een kolom waar, bij negatieve realisaties, een toelichting staat. De realisatie is door middel van smileys weergegeven. Een groene smiley geeft aan dat de prestatie behaald is, een oranje smiley geeft aan dat de prestatie deels behaald is en een rode smiley geeft aan dat de prestatie niet gehaald is.

Onder de tabel wordt antwoord gegeven op de vraag 'wat heeft het gekost?' en wordt waar nodig een toelichting gegeven op de afwijking.

2.2 Programma Strategie & Beleid

Nr.	Resultaat	Actiepunten	Realisatie 	Opmerkingen
1.	Voortgang meerjarenbeleidsplan 2015-2018 is zodanig dat de doelstellingen eind 2018 behaald zijn.	<ul style="list-style-type: none"> • Zorgen voor opnemen activiteiten 2016 in A3-jaarplannen MT en teams. • Resultaten monitoren. • Roadmap digitaal uitwerken en beschikbaar stellen aan alle betrokkenen bij de veiligheidsregio. 		
2.	De veiligheidsregio levert een structurele bijdrage aan het integraal	<ul style="list-style-type: none"> • Uitwerken procesvoorstel voor de beleidsmatige voorbereiding 		Er zijn bij diverse

Nr.	Resultaat	Actiepunten	Realisatie 	Opmerkingen
	veiligheidsbeleid van gemeenten, zodanig dat we aan de voorkant afstemming hebben over de strategische veiligheidsthema's op lokaal niveau.	<p>meerjarenbeleidsplan en integraal veiligheidsbeleid.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Werkafspraken maken per gemeente over de rol- en taakverdeling in de beleidsontwikkeling op het terrein van integrale veiligheid. • Het veiligheidsoverleg benutten als platform voor het thema integrale veiligheid. 		gemeenten initiatieven ondernomen. Het resultaat verschilt per gemeente. Er is ruimte voor groei om tot een meer structurele werkwijze te komen.
3.	De democratische legitimatie is verstevigd, zodanig dat de conceptbegroting voor 1 april bij de gemeenten ligt en zij twee maanden de tijd krijgen om zienswijzen in te dienen.	<ul style="list-style-type: none"> • De P&C-cyclus toepassen op basis van de nieuwe Wet gemeenschappelijke regelingen. • Beleid en begroting op elkaar aansluiten. 		
4.	Het proces van kwaliteitszorg is uitgewerkt zodanig dat er een werkbaar methodiek wordt toegepast die ondersteunend is aan het primaire proces.	<ul style="list-style-type: none"> • Implementatie vastgestelde systematiek kwaliteitszorg. 		
5.	Zelfredzaamheid is in elk proces belegd, zodanig dat in de samenleving bekend is welke verantwoordelijkheid overheid en burger hebben op het terrein van veiligheid.	<ul style="list-style-type: none"> • Elk proces heeft activiteiten op het terrein van zelfredzaamheid in de jaarplannen opgenomen, gedifferentieerd per doelgroep. • Samenhang bepalen tussen deze activiteiten. • Bovenregionaal afspraken maken over samenwerking op dit thema. 		

Wat heeft het gekost?

Programma Strategie & Beleid

N = Nadeel, V = Voordeel

Omschrijving	Primitieve begroting 2016	Begroting na wijziging 2016	Realisatie 2016	Verschil t.o.v. begroting na wijziging	N/V
Bestuur	29.902	19.902	4.604	-15.298	V
Totaal lasten	29.902	19.902	4.604	-15.298	V
Bestuur	-20.150	-20.150	-20.000	150	N
Totaal baten	-20.150	-20.150	-20.000	150	N
Totaal saldo baten en lasten	9.752	-248	-15.396	-15.148	V
bij: onttrekkingen aan reserves	0	0	0	0	
af: stortingen in reserves	0	0	0	0	
Resultaat	9.752	-248	-15.396	-15.148	V

Per saldo sluit het programma Strategie & Beleid met een positief saldo van € 15.000, dit positieve resultaat wordt veroorzaakt door:

N = Nadeel, V = Voordeel

Afwijking	Bedrag	N/V
Binnen de totaal beschikbare budgetten van het bestuur is in 2016 sprake van een onderuitputting, o.a. doordat het drukwerk van het Publiek jaarverslag over 2016 in 2017 is opgeleverd. De voorbereidingen hebben wel in 2016 plaatsgevonden. Ook is er kritisch gekeken naar kosten van de vergaderlocaties.	€ -15.000	V
Totaal resultaat programma Strategie & Beleid (voordeel)	€ -15.000	V

2.3 Programma Crisisbeheersing

Nr.	Resultaat	Actiepunten	Realisatie 	Opmerkingen
1.	De crisisorganisatie bestaat uit competente crisisfunctionarissen.	We werven en selecteren nieuwe functionarissen volgens de Personele Regeling Operationele Functies (PROF), waarbij uitgangspunt is dat te selecteren functionarissen op voorhand voldoen aan het		

Nr.	Resultaat	Actiepunten	Realisatie 	Opmerkingen
		onderhavige competentieprofiel.		
2.	Alle functionarissen die deel uitmaken van de crisisteams zijn opgeleid en geoefend volgens het multidisciplinair plan opleiden, trainen en oefenen (MOTO-plan).	We bieden de functionarissen opleidingen, trainingen en oefeningen aan conform ons risicoprofiel, die ertoe bijdragen dat zij toegerust zijn op hun taak in de crisisorganisatie. Opleidingen, trainingen en oefeningen bieden we aan in de vorm van een MOTO-cyclus van 18 maanden. De MOTO-cyclus beschrijven we in het MOTO-plan en sluiten we af met een oefening van de complete crisisorganisatie. De oefening gebruiken we eveneens als systeemtoets om de operationele prestaties van de crisisorganisatie in beeld te brengen.		
3.	Alle functionarissen die deel uitmaken van de crisisteams, hebben de beschikking over relevante informatie en zijn getraind in het gebruik van het LCMS	We bieden nieuwe functionarissen een instructie aan en verschaffen toegang tot het systeem. We bieden voor alle bestaande functionarissen een opfrisinstructie aan voor het werken in het systeem.		
4.	De werkruimten van de crisisteams voldoen aan de eisen en wensen van de gebruikers, binnen redelijkheid van financiële consequenties en passend in de reguliere begroting.	We zien toe op het gebruik van de werkruimten en realiseren indien mogelijk de eisen en wensen van de gebruikers. We beheren de crisisruimten zodanig dat deze 24/7 operationeel beschikbaar zijn voor de crisisteams. Daarnaast beschikken we voor de teams ROT en RBT over een uitwijklocatie wanneer de crisisruimten niet toegankelijk zijn.		
5.	We participeren in drie samenwerkingsverbanden. Doel van een samenwerkingsverband is om, in overeenstemming met de betrokken partners, te werken aan een gezamenlijke aanpak die bijdraagt aan het voorkomen, beperken en bestrijden van het specifieke risico.	We nemen deel aan drie samenwerkingsverbanden, één met betrekking tot ons geprioriteerde risico 'hoog water', één met betrekking tot ons geprioriteerde risico 'uitval nutsvoorzieningen' en een derde nog vorm te geven samenwerkingsverband met betrekking tot één van de andere vier geprioriteerde risico's.		
6.	Het thema zelfredzaamheid maakt een substantieel onderdeel uit van onze operationele voorbereiding.	We verwerken het thema zelfredzaamheid in onze operationele voorbereiding.		
7.	We brengen bij iedere incidentevaluatie ook de inzet van burgers en bedrijven in beeld.	We evalueren conform ons evaluatiebeleid. Resultaat van iedere incidentevaluatie is dat we een scherper beeld hebben van het voldoen aan de operationele prestaties, we de inzet van burgers en bedrijven rondom het incident in beeld hebben gebracht en we punten hebben geconstateerd waarop we de crisisorganisatie kunnen verbeteren.		
8.	De crisisorganisatie blijft voldoen aan de operationele prestaties.	De inzet van burgers en bedrijven rondom het incident in beeld hebben gebracht en we punten hebben geconstateerd waarop we de crisisorganisatie kunnen verbeteren.		

Wat heeft het gekost?

Programma crisisbeheersing

N = Nadeel, V = Voordeel

Omschrijving	Primitieve begroting 2016	Begroting na wijziging 2016	Realisatie 2016	Vershil t.o.v. begroting na wijziging	N/V
Veiligheidsbureau	1.179.437	1.131.684	1.130.313	-1.371	V
Totaal lasten	1.179.437	1.131.684	1.130.313	-1.371	V
Veiligheidsbureau	-17.899	-17.899	-30.274	-12.375	V
Totaal baten	-17.899	-17.899	-30.274	-12.375	V
Totaal saldo baten en lasten	1.161.538	1.113.785	1.100.040	-13.745	V
bij: onttrekkingen aan reserves	0	0	0	0	
af: stortingen in reserves	0	0	0	0	
Resultaat	1.161.538	1.113.785	1.100.040	-13.745	V

Per saldo sluit het programma Crisisbeheersing met een positief saldo van € 14.000, dit positieve resultaat wordt veroorzaakt door:

N = Nadeel, V = Voordeel

Afwijking	Bedrag	N/V
Er zijn meer personeelskosten gemaakt door de vervanging van een gedetacheerde medewerker (zie voordeel detachering VNOG).	€ 25.000	N
We hebben vanuit het IFV vouchergelden 2015 terug ontvangen in 2016.	€ -21.000	V
Lagere doorbelasting indirecte kosten aan het programma Crisisbeheersing. Zie toelichting kostenplaatsen voor de verklaring.	€ -6.000	V
Na het opstellen van de 2e bestuursrapportage is er nog een medewerker gedetacheerd naar VNOG (zie nadeel vervanging gedetacheerde medewerker).	€ -30.000	V
De politie betaalt niet meer mee aan de kosten van de MOTO activiteiten, hierdoor lagere inkomsten. In de bestuursrapportage 2017 zullen wij dit eenmalig verwerken en vanaf de begroting 2018 zijn deze inkomsten structureel niet meer meegenomen.	€ 18.000	N
Totaal resultaat programma Crisisbeheersing (voordeel)	€ -14.000	V

2.4 Programma Brandweer

2.4.1 Risicobeheersing

Nr.	Resultaat	Actiepunten	Realisatie 	Opmerkingen
1.	<i>Thema Brandrisicoprofiel/ dekkingsplan:</i> Bewoners en bedrijven zijn zich bewust van de mogelijke overschrijding van de opkomsttijden en wat dit voor hen betekent.	In het dekkingsplan zijn de risicolocaties vermeld, inclusief de voorgenomen risico-reducerende maatregelen zoals voorlichtingsacties. Die gaan we samen met de lokale ploegen uitvoeren.		
2.	<i>Thema Informatie:</i> Actuele informatie beschikbaar over risico's t.b.v. effectieve incidentbestrijding.	Wij maken afspraken met repressie over informatie-uitwisseling naar aanleiding van vergunningverlening en toezicht.		We hebben met Repressie afgesproken van welke objecten we informatie op het brandweervoertuig willen hebben, en werken nu aan een inventarisatie van de benodigde (capaciteit) tijd.
3.	<i>Thema Arbo-veiligheid:</i> Aandacht voor risico's voor brandweerploegleden bij specifieke locaties en omstandigheden.	Inzichtelijk maken waar specifieke risico's voor hulpverleners aanwezig zijn met een advies over de brandbestrijdingstactiek.		Inzet van eenheden op basis van de brandweerdoctrine is nog niet geborgd in het repressieve proces. De hiervoor benodigde informatie wordt niet structureel geleverd.
4.	<i>Thema interregionale samenwerking Oost 5:</i> In verschillende dossiers gezamenlijk optrekken.	Onder andere bij Brzo, externe veiligheid, brandonderzoek en brandveilig leven.		
5.	Het beperken en voorkomen van brand en van ongevallen bij brand bij burgers, bedrijven en instellingen.	<p>We geven invulling aan de rol van bevoegd gezag ten aanzien van BRZO-bedrijven en vervullen de wettelijke taak van adviseur externe veiligheid;</p> <p>We maken per aangesloten gemeente heldere afspraken over de te leveren inspanning op het gebied van advisering en toezicht;</p> <p>We geven invulling aan het kennispunt brandveiligheid binnen de RUD;</p> <p>We maken, samen met de posten in de clusters, burgers, bedrijven en instellingen bewust van veilige</p>	 	

Nr.	Resultaat	Actiepunten	Realisatie 	Opmerkingen
		en onveilige situaties (brandveilig leven) en proberen zodoende het aantal incidenten te beperken.		
6.	Het terugdringen van het aantal onterechte en ongewenste meldingen.	We maken afspraken met de 'top 10'-bedrijven met de meeste nodeloze meldingen in elke gemeente.		Sommige gemeenten hebben echt een top 10, anderen slecht 4 probleem objecten. Van de circa 97 zorgpanden in de regio, zijn we met 45 belangrijkste in overleg.

2.4.2 Repressie

Nr.	Resultaat	Actiepunten	Realisatie 	Opmerkingen
1.	<i>Thema Brandrisicoprofiel/dekkingsplan</i>	Verlenen van basisbrandweezorg binnen de vastgestelde normen in het dekkingsplan. Zorgdragen voor parate brandweerposten. Dekkingsplan aanpassen aan de rapportage RemBrand en verder verfijnen aan de hand van de ervaringen uit het programma Brandveilig Leven en het aangepaste brandrisicoprofiel. Periodiek rapporteren over opkomsttijden afgezet tegen het bestuurlijk vastgestelde dekkingsplan.		
2.	<i>Thema Informatie</i>	Zorgdragen voor nieuwe informatievoorzieningen op de brandweervoertuigen.		
3.	<i>Thema Arbo-veiligheid: Aandacht voor risico's voor brandweerpverleners bij specifieke locaties en omstandigheden.</i>	Opstellen en implementeren beleidsvoorstel tot verdere verbetering arbeidshygiëne na repressief optreden. Programma 'agressie tegen hulpverleners/veilige publieke taak' opstellen en implementeren.		
4.	<i>Thema interregionale samenwerking Oost 5: In verschillende dossiers</i>	Zorgdragen dat basis brandweereenheden in grootschalig verband gezamenlijk		

Nr.	Resultaat	Actiepunten	Realisatie 	Opmerkingen
	gezamenlijk optrekken.	en efficiënt kunnen optreden. Samenwerken op het gebied van incidentbestrijding gevaarlijke stoffen		
5.	Zorgdragen voor uitvoeren van specialistische taken zoals optreden bij waterongevallen, verkeersongevallen, natuurbranden en ongevallen met gevaarlijke stoffen.	Operationeel houden van eenheden waterongevallenbestrijding (waaronder duikers), eenheden t.b.v. ongevallenbestrijding gevaarlijke stoffen (waaronder gaspakdragers) en eenheden t.b.v. technische hulpverlening en natuurbrandenbestrijding.		
6.	Realiseren van een duurzame en toekomstbestendige bluswatervoorziening.	Om straks blijvend over voldoende bluswater te kunnen blijven beschikken (aanpassing waterwet) en hiervoor een meer duurzame werkwijze te hanteren wordt een visie en implementatieplan opgesteld.		De visie is gereed. Deze is besproken met de achterban en de verantwoordelijk bestuurders. Op dit moment wordt met Vitens onderhandeld om een gedegen financiële onderbouwing van de gemaakte plannen te kunnen realiseren.
7.	Het uitvoeren van kleine hulpverleningstaken voor burger en gemeenschap die een min of meer spoedeisend karakter hebben.	Reinigen van het wegdek, openen van deuren bij buitensluitingen, redden van dieren en dergelijke.		
8.	Maatwerk in de uitruk/ inzet realiseren. Vraag gestuurd uitrukken (niet te veel, niet te weinig personeel en materieel aanwezig bij een incident).	Daar waar we nu al uitrukken met vier mensen op een brandweervoertuig (Kampen, Giethoorn en Zwolle) deze werkwijze in lijn brengen met de visie Uitruk op Maat		

2.4.3 Vakbekwaamheid

Nr.	Resultaat	Actiepunten	Realisatie 	Opmerkingen
1.	<i>Thema Brandrisicoprofiel/ dekkingsplan</i>	Oefenfocus daar leggen waar het brandrisico en de opkomsttijd hoog is. Ontwikkelingen zelfredzaamheid en burgerparticipatie:		

Nr.	Resultaat	Actiepunten	Realisatie 	Opmerkingen
		samenwerkingsmomenten met burgerpartijen en bedrijven organiseren.		
2.	<i>Thema Informatie:</i> Er is een elektronische leeromgeving beschikbaar voor iedere repressieve collega.	De landelijk ingevoerde Elektronische Leeromgeving (ELO) is geïmplementeerd in IJsselland.		
3.	<i>Thema arbo-veiligheid:</i> Aandacht voor risico's voor brandweershulpverleners bij specifieke locaties en omstandigheden.	Medewerkers structureel oefenen op het gebied van agressie en arbeidshygiëne		
4.	<i>Thema interregionale samenwerking Oost 5:</i> In verschillende dossiers gezamenlijk optrekken.	Binnen Oost-5 worden hier afspraken over gemaakt en deze leiden tot veel intensievere samenwerking m.b.t. vakbekwaam worden en blijven (gezamenlijke producten en uitvoering daarvan).		
5.	Medewerkers zijn opgeleid conform het Besluit veiligheidsregio's.	Meerjaren opleidingsplan opstellen op basis van de vanuit repressie gewenste behoefte.		
6.	Alle repressieve brandweermedewerkers oefenen volgens de Leidraad Oefenen en zijn hiermee maximaal toegerust op hun taak. In het oefenprogramma is ruimte voor maatwerk.	Voor iedere functie is een oefenprofiel gemaakt. Op basis daarvan wordt het oefenprogramma gemaakt. Dit programma is tevens afgestemd met multidisciplinaire partners en de andere brandweerprocessen. Het oefenprogramma wordt jaarlijks geactualiseerd.		
7.	We leren van evaluaties van incidenten en oefeningen door de inzet van een actief leeragentschap.	Opname van 'lessons learned' uit evaluaties in het oefenprogramma. Uitkomsten van evaluaties zijn standaard onderdeel van het oefenprogramma en zijn mede bepalend voor de inhoudelijke invulling van oefeningen.		

2.4.4 Beheer & Techniek

Nr.	Resultaat	Actiepunten	Realisatie 	Opmerkingen
1.	<i>Thema Brandrisicoprofiel/dekkingsplan</i>	Verwerving van nieuw materieel vindt plaats op basis van ontwikkelingen in en uitkomsten		

Nr.	Resultaat	Actiepunten	Realisatie 	Opmerkingen
		van het dekkingsplan.		
2.	<i>Thema Informatie</i>	Vanuit beheer en techniek wordt gezorgd voor een technisch betrouwbare informatievoorziening (hardware en inbouw) op de voertuigen.		
3.	<i>Thema arbeidshygiëne en agressie:</i> Aandacht voor risico's voor brandweershulpverleners bij specifieke locaties en omstandigheden	Reservekleding en materiaal aanpassen aan stringenter ontsmettingsbeleid alsmede interne organisatie hierop aanpassen		
4.	<i>Thema interregionale samenwerking Oost 5:</i>	Bij verwerving van nieuw materiaal/materieel wordt nadrukkelijk samenwerking met andere veiligheidsregio's gezocht.		

Wat heeft het gekost?

Programma Brandweer

N = Nadeel, V = Voordeel

Omschrijving	Primitieve begroting 2016	Begroting na wijziging 2016	Realisatie 2016	Vershil t.o.v. begroting na wijziging	N/V
Processen en clusters	36.047.533	34.488.557	34.701.094	212.537	N
Totaal lasten	36.047.533	34.488.557	34.701.094	212.537	N
Processen en clusters	-202.685	-207.785	-342.308	-134.523	V
Totaal baten	-202.685	-207.785	-342.308	-134.523	V
Totaal saldo baten en lasten	35.844.848	34.280.772	34.358.786	78.014	N
bij: onttrekkingen aan reserves	0	0	0	0	
af: stortingen in reserves	288.095	288.095	288.095	0	
Resultaat	36.132.943	34.568.867	34.646.881	78.014	N

Per saldo sluit het programma Brandweer met een negatief saldo van € 78.000, dit negatieve resultaat wordt veroorzaakt door:

N = Nadeel, V = Voordeel

Afwijking	Bedrag	N/V
<p>Per saldo hogere kosten bij het proces Beheer & Techniek (B&T). Wij zijn nog bezig om een goede werkbegroting te krijgen. Dit betekent dat er binnen het proces B&T in sommige gevallen een onderuitputting is ontstaan en ergens een overschrijding. De analyse wordt in het totaal van de beschikbare budgetten bekeken. Er is een totale overschrijding van € 390.000. De belangrijkste oorzaken zijn:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Brandstof (€ 60.000); door toename van vervoerbewegingen binnen de regio is er sprake van een hoger brandstof verbruik. Daarnaast wordt er meer geoefend (oa. rijtrainingen), waarvoor meer eigen voertuigen worden in gezet. - Kleding (€ 170.000); de overschrijding van dit budget wordt grotendeels veroorzaakt door de aanname van 45 nieuwe vrijwilligers, die volledig moesten worden voorzien van uniform en uitrukkleding. Daarnaast zijn er extra uitgaven gedaan ihkv arbeidshygiëne. - Door midlife update van twee hoogwerkers moest er 6 maanden een hoogwerker gehuurd worden. Ook is er een aantal weken een boot gehuurd om de beschikbaarheid te garanderen (€ 60.000). - De opbrengst verkopen blijft achter. Dit is het gevolg van uitstel investeringen. Ook is er minder ademluchtwerkzaamheden gedaan voor derden (€ 70.000). - Overschrijding door noodzakelijke inhuur (€ 30.000): Inventarisatie aanwezig materieel voor het opstellen van een meerjaren vervangingsschema; uitwerken van een businesscase B&T en specifieke kennis voor de aanbesteding tankautospuiten. 	€ 390.000	N
Lagere kosten bij het proces Risicobeheersing door incidentele vacature-ruimte en lagere realisatie inhuur derden/opleidingen.	€ -95.000	V
In 2016 zijn er extra opbrengsten door detachering en BRZO-ondersteuning VR Groningen. Tevens is er subsidie ontvangen in het kader van ImpulsOmgevingsVeiligheid 2015-2018 en het deelprogramma 2PGS.	€ -87.000	V

Afwijking	Bedrag	N/V
Per saldo eenmalig lagere kosten bij het proces vakbekwaamheid. Dit voordeel bestaat uit verschillende afwijkingen: - hogere inhuur kosten derden (€ 25.000) voor het verkrijgen van specifieke kennis; - hogere opleidingskosten (€ 230.000) door werving nieuwe vrijwilligers; - lagere oefenkosten (€ 365.000) door dekking van de opleidingskosten van de nieuwe vrijwilligers en minder externe trainers ingezet. Ook zijn de OvD'en dit jaar niet op buitenlandtraining geweest. Vanaf 2017 is € 100.000 structureel meegenomen als efficiencyvoordeel.	€ -110.000	V
Minder kosten voor de jeugdbrandweer, omdat afgelopen jaar weinig jeugd ploegen in landelijke finales gespeeld. Een paar jeugd ploegen zijn niet op kamp geweest en het materieel heeft weinig onderhoudskosten gehad.	€ -20.000	V
Hogere kosten binnen de clusters met name veroorzaakt door hogere uitkering vrijwilligersvergoedingen op Vakbekwaamheid (opleiden en oefenen) en Overige Kosten (reizen en kilometervergoeding). De hogere instroom vrijwilligers 2016 heeft hierin een groot aandeel. Het management zal in 2017 nog een verdere analyse doen op de vrijwilligersvergoeding.	€ 231.000	N
Hogere kosten proces Repressie veroorzaakt door: (€ 54.000) inhuur Adviseur Gevaarlijke Stoffen (AGS)/ Hoofd Officier Van Dienst en extra ondersteuning GIS, (€ 23.000) hogere kosten MDT door nog uit te faseren verbindinglijnen, (€ 34.000) hogere kosten PPMO door jaarlijkse fluctuatie (meer/minder- keuringen), (€ 24.000) door bijscholingstraject Nazorg en beheerskosten OGS/STH.	€ 135.000	N
Extra opbrengst proces Repressie door een detachering aan het IFV.	€ -16.000	V
Lagere doorbelasting indirecte kosten aan het programma brandweer. Zie toelichting kostenplaatsen voor de verklaring.	€ -300.000	V
Hogere opbrengst door o.a. hogere kosten AGS vergoeding. In 2016 hebben wij een hogere AGS vergoeding gehad van Drenthe en Flevoland. Hier staan ook hogere kosten bij het proces repressie tegenover. Vanaf 2016 ontvangen wij een bijdrage voor specialisme technische hulpverlening. Hier staan ook extra kosten tegenover (zoals vrijwilligersvergoeding en beheerskosten)	€ -50.000	V
Totaal resultaat programma Brandweer (nadeel)	€ 78.000	N

2.5 Programma GHOR

Nr.	Resultaat	Actiepunten	Realisatie 	Opmerkingen
1.	De organisatie voor de (operationele) GHOR voldoet aan één (in 2015 geactualiseerde) normenset (als toetsingsinstrument voor de corebusiness van de GHOR: een goede professionele geneeskundige hulpverlening bij ongevallen, rampen en crises).	Meten en rapporteren in maraps. De voorbereiding op het gebied van de continuïteit van zorg bij de care-instellingen vraagt extra aandacht. Het landelijk rapport Aristoteles benoemt één indicator waarover aan het bestuur moet worden gerapporteerd: 100% van de GHOR-functionarissen is opgeleid, getraind en geoefend		

Nr.	Resultaat	Actiepunten	Realisatie 	Opmerkingen
		overeenkomstig de gestelde eisen in het Jaarplan GHOR-OTO.		
2.	Het GHOR-bureau is opnieuw HKZ-gecertificeerd.	Audits plannen en uitkomsten rapporteren in maraps en berap.		
3.	I.k.v. haar netwerkrol heeft het GHOR-bureau minimaal twee nieuwe samen-werkingstrajecten gestart met haar partners.	Overleg met ketenpartners en rapportage hierover.		Betreft samenwerking met - ROAZ (A-infectieziekten) - RUD/GGD/RB (advisering gemeenten)
4.	Het GHOR-bureau voldoet, i.v.m. de ontwikkeling van het LCMS-Geneeskundige Zorg aan NEN 7510 m.b.t. informatiebeveiliging.	Voorbereiden en laten toetsen, daarna het nemen van de noodzakelijke maatregelen.		
5.	Er is sprake van aantoonbare bovenregionale samenwerking op het gebied van de operationele (warme) en GHOR-bureau (koude) organisatie.	Dit in het kader van de Unité de Doctrine (Veiligheidsberaad 2013), de LMK-ontwikkelingen en de efficiëncynoodzaak. Rapporteren met een heldere opsomming van de concrete ontwikkelingen.		De 'doorontwikkeling van de crisisorganisatie in Twente' (die daarmee afwijkt van de landelijke Unité de Doctrine), draagt vooralsnog niet bij aan het onderlinge bijstandsprincipe. De GHOR-regio's zijn hierover nog in overleg. Met de GHOR van de VNOG zijn voor 2017 concrete afspraken gemaakt om te komen tot bovenregionale samenwerking.
6.	Minimaal 1000 inwoners (extra) van de regio hebben door toedoen van het GHOR-bureau een training gevolgd op het gebied van eerste hulp.	Instellingen op het gebied van de eerste hulp, zoals het Nederlandse Rode Kruis en de EHBO-verenigingen, entameren om structureel nieuwe mogelijkheden te onderzoeken, gericht op het vergroten van de eerste hulp-kennis van de mensen in de regio. Ter vergroting van de zelfredzaamheid van de inwoners.		

Wat heeft het gekost?

Programma GHOR

N = Nadeel, V = Voordeel

Omschrijving	Primitieve begroting 2016	Begroting na wijziging 2016	Realisatie 2016	Verschil t.o.v. begroting na wijziging	N/V
GHOR	1.466.782	1.466.066	1.442.647	-23.419	V
Totaal lasten	1.466.782	1.466.066	1.442.647	-23.419	V
GHOR	0	-75.000	-89.199	-14.199	V
Totaal baten	0	-75.000	-89.199	-14.199	V
Totaal saldo baten en lasten	1.466.782	1.391.066	1.353.448	-37.618	V
bij: onttrekkingen aan reserves	0	0	0	0	
af: stortingen in reserves	0	0	0	0	
Resultaat	1.466.782	1.391.066	1.353.448	-37.618	V

Per saldo sluit het programma GHOR met een positief saldo van € 38.000, dit positieve resultaat wordt veroorzaakt door:

N = Nadeel, V = Voordeel

Afwijking	Bedrag	N/V
We hebben de Landelijk Crisis Management Systeem Geneeskundige Zorg (LCMS-GZ) kosten kunnen declareren tlv beschikbare stimuleringsgelden.	€ -20.000	V
Hogere inkomsten door het ontvangen van zwangerschapsuitkering en subsidies.	€ -14.000	V
Diverse kleine voordelen.	€ -3.500	V
<i>Totaal resultaat programma GHOR (voordeel)</i>	€ -37.500	V

2.6 Programma Bevolkingszorg

In de bestuursrapportages is bericht over de voortgang rond Bevolkingszorg in IJsselland. De businesscase waarin voorstellen staan die moeten leiden tot verbetering zijn aangeboden aan de kring van gemeentesecretarissen, het DB en AB. De bestuurlijke kaders voor het nieuwe team staan in de opdracht die de nieuw aangestelde Coördinator gemeentelijke processen (CFG) mevrouw L. Dennenberg heeft meegekregen van het bestuur. De businesscase gaat uit van vijf leidende principes:

- We werken samen met en voor de maatschappij, we bevorderen en benutten zelfredzaamheid;
- Crisistaken worden uitgevoerd door specialisten of ze passen bij dagelijkse werkzaamheden, een kleine crisiskern stuurt aan, regionaal wat moet, lokaal wat kan;
- Crisisspecialisten beschikken over specifieke kwaliteiten en krijgen tijd om deze te onderhouden, de juiste man/vrouw op de juiste plek, ondersteund door de eigen hoofdwerkgever;
- Het aantal crisisspecialisten staat in verhouding met de aard en omvang van de klus en de inzetfrequentie, we verkiezen kwaliteit boven kwantiteit;
- De voorbereiding op de crisistaken sluit aan bij de praktijk, we kiezen voor een realistische maar ook efficiënte voorbereiding op taken.

Onderstaand schema is volgens planning uitgevoerd. De feitelijke start van het nieuwe team was op 23 januari 2017.

- 20 augustus 2016 Businesscase in ACB-overleg (ingestemd)
- 25 augustus 2016 Businesscase in Veiligheidskring (ingestemd)
- 7 september 2016 Businesscase in DB (akkoord met behandeling in AB)
- 28 september 2016 Businesscase in AB
- 7 oktober 2016 Presentatie nieuwe team op dag van Bevolkingszorg
- oktober/november 2016 werving & selectie (nieuwe) teamleden
- december 2016 inwerken (nieuwe) teamleden
- 1 januari 2017 start

Nr.	Resultaat	Actiepunten	Realisatie 	Opmerkingen
1.	Het team Bevolkingszorg staat voor het voorkomen van, het voorbereiden op en het bestrijden van rampen en crises en de gevolgen daarvan voor mens, dier en milieu. Daarbij richt Bevolkingszorg zich op acht processen (zie 'ontwikkelingen').	Crisisfunctionarissen halen normtijden 100% Crisisfunctionarissen worden voorzien van de middelen die nodig zijn voor het goed uitvoeren van hun functies. Alle relevante documenten en informatie is actueel en digitaal toegankelijk.		
2.	Het team Bevolkingszorg draagt bij aan het redzaam en zelfredzaam zijn van de inwoners van IJsselland.	De functionarissen bevolkingszorg worden getraind op het gebruik maken van de redzaamheid en zelfredzaamheid van burgers. Bevolkingszorg doet actief mee met lokale en regionale initiatieven		

Nr.	Resultaat	Actiepunten	Realisatie 	Opmerkingen
		waarbij de inwoners worden gestimuleerd om redzaam en zelfredzaam te zijn.		
3.	<p>Het team Bevolkingszorg is een betrouwbaar, op zijn taak toegerust team. Hiertoe bevorderen we dat de functionarissen van het team Bevolkingszorg:</p> <ul style="list-style-type: none"> – competent zijn; – opgeleid, getraind en geoefend zijn; – informatiegestuurd optreden; – gefaciliteerd worden in de uitvoering van hun taken. 	<p>Functionarissen bevolkingszorg zijn opgeleid en geoefend volgens het monodisciplinair meerjarenplan opleiden, trainen en oefenen (OTO-plan). Deelname is minstens 90%. Functionarissen bevolkingszorg zijn, waar daartoe aangewezen, opgeleid en geoefend volgens het multidisciplinair meerjaren OTO-plan. Sleutelfunctionarissen worden getraind in het automatiseringssysteem LCMS. Nieuwe medewerkers worden binnen drie maanden opgeleid. Er worden oefeningen georganiseerd met relevante partners (25% van de oefeningen).</p>		De trainingen in het werken met het landelijk crisismanagementsysteem hebben niet plaatsgevonden.
4.	Het team Bevolkingszorg implementeert de verbeterpunten uit de Evaluatie Bevolkingszorg IJsselland 2015 en het landelijk Project Versterking Bevolkingszorg.	Actieve participatie gemeentesecretarissen en adviseurs crisisbeheersing in de koude fase. Uitvoeren actiepunten die voortkomen uit evaluatie bevolkingszorg.		

Wat heeft het gekost?

Programma Bevolkingszorg

N = Nadeel, V = Voordeel

Omschrijving	Primitieve begroting 2016	Begroting na wijziging 2016	Realisatie 2016	Vershil t.o.v. begroting na wijziging	N/V
Bevolkingszorg	135.570	214.324	197.261	-17.063	V
Totaal lasten	135.570	214.324	197.261	-17.063	V
Bevolkingszorg	0	0	0	0	
Totaal baten	0	0	0	0	
Totaal saldo baten en lasten	135.570	214.324	197.261	-17.063	V
bij: onttrekkingen aan reserves	0	-50.000	-14.092	35.908	N
af: stortingen in reserves	0	0	0	0	
Resultaat	135.570	164.324	183.169	18.845	N

Per saldo sluit het programma Bevolkingszorg met een negatief saldo van € 19.000, dit negatieve resultaat wordt veroorzaakt door:

N = Nadeel, V = Voordeel

Afwijking	Bedrag	N/V
Er zijn in 2016 meer kosten gemaakt voor bevolkingszorg (voornamelijk opleidingskosten). Er is een afspraak met de gemeenten dat wij alles voorfinancieren en tot een bedrag van € 100.000, verdeeld over de 11 gemeenten achteraf in rekening mogen brengen. Gezien het verwachte overschot en het bedrag van de overschrijding, hebben wij er voor gekozen om dit niet in rekening te brengen bij de gemeenten en mee te nemen in het jaarrekeningresultaat.	€ 19.000	N
Lagere kosten van het eenmalige project. Het algemeen bestuur heeft in 2016 een projectbudget van € 50.000 beschikbaar gesteld voor doorontwikkeling bevolkingszorg, hiervan is in 2016 € 14.000 besteed. In totaal is er dus € 36.000 minder uitgegeven. Het bestuur wordt gevraagd om deze € 36.000 opnieuw beschikbaar te stellen in 2017.	€ -36.000	V
Lagere onttrekking bestemmingsreserve ontwikkelingen VRIJ. Tegenover het voordeel van de lagere projectbesteding staat een lagere onttrekking uit de bestemmingsreserve ontwikkelingen VRIJ.	€ 36.000	N
Totaal resultaat programma Bevolkingszorg (nadeel)	€ 19.000	N

2.7 Programma Meldkamer

De meldkamer bevindt zich in een tussenfase nu het landelijke project LMO is opgeschort. Regio's zijn nu zelf aan zet om de fusie tussen de meldkamers van Twente, Gelderland-Midden, Gelderland-Zuid, VNOG en IJsselland te realiseren. Omdat ook de politie en geneeskundige partners een rol hebben in dit proces vindt nu afstemming plaats tussen de 'rode kolommen' van de vijf regio's, maar ook tussen de 'rode', 'witte' en 'blauwe' kolom. Dit is tot op heden een redelijk complexe zaak gebleken, in afstemming met elkaar, intern en met de verschillende besturen. De verwachting is dat in het einde van het jaar nadere stappen gezet zullen worden in opmaat naar een fusie in 2019.

De personele bezetting van de meldkamer blijft een punt van aandacht. Enerzijds wordt ingezet op het flexibiliseren van de personele inzet om eventuele frictiekosten ten tijde van de fusie te beperken. Anderzijds wordt getracht om wel de kwaliteit te leveren die noodzakelijk is. Tot op heden is dit gelukt, maar het vraagt de nodige energie van de leiding van de meldkamer en haar personeel om hierin goed te kunnen slagen.

Nr.	Resultaat	Actiepunten	Realisatie 	Opmerkingen
1.	Landelijke Meldkamer Organisatie	Activiteiten op het gebied van voorbereiden komst Landelijke Meldkamer		Landelijke project LMO is opgeschort. Project bevindt zich in een moeizame tussenfase. Afstemming tussen kolommen verloopt moeizaam.
2.	Alarmeren van die eenheden die het snelst ter plekke kunnen zijn.	De melding wordt op basis van een uitvraag effectief geclassificeerd waarna een vakkundige, snelle en juiste alarmering van brandweereenheden volgt. De brandweereenheden worden door de centralist begeleid bij de inzet. In de eerste aanvang van een incident zorgt de centralist voor beeldvorming op basis van de beschikbare informatie. Ook zorgt de centralist bij opschaling voor het alarmeren van grootschalig optreden, de hoofdstructuur en andere instanties. De centralisten worden geoefend in hun vaardigheden als centralist. Daarnaast doen de bij de MON aangesloten regio's een aantal oefeningen samen met de MON, waarbij de samenwerking tussen de MON en het veld wordt beoefend. De continuïteit van de meldkamer is gewaarborgd.		
3.	Terugdringen aantal nodeloze meldingen	Bij een automatisch alarm wordt bij daarvoor van te voren bepaalde abonnees eerst de melding		

Nr.	Resultaat	Actiepunten	Realisatie 	Opmerkingen
		geverifieerd door middel van contrabellen. Daarnaast wordt een aantal nevenwerkzaamheden voor het Openbaar brandmeldsysteem uitgevoerd door centralisten. Dit bestaat onder meer uit het acteren op storingen en het behandelen van verzoeken tot testen van een installatie.		
4.	De leidinggevende brandweerfunctionaris alarmeren die het snelst ter plekke kan zijn.	Alarmeren piketfunctionarissen op basis van actuele locatie van de functionaris mogelijk maken in plaats van op basis van piketgebieden.		

Wat heeft het gekost?

Programma Meldkamer

N = Nadeel, V = Voordeel

Omschrijving	Primitieve begroting 2016	Begroting na wijziging 2016	Realisatie 2016	Vershil t.o.v. begroting na wijziging	N/V
Meldkamer	1.158.158	1.130.309	1.143.600	13.291	N
Totaal lasten	1.158.158	1.130.309	1.143.600	13.291	N
Meldkamer	-148.606	-148.606	-234.379	-85.773	V
Totaal baten	-148.606	-148.606	-234.379	-85.773	V
Totaal saldo baten en lasten	1.009.552	981.703	909.221	-72.482	V
bij: onttrekkingen aan reserves	0	0	0	0	
af: stortingen in reserves	0	0	0	0	
Resultaat	1.009.552	981.703	909.221	-72.482	V

Per saldo sluit het programma Meldkamer met een positief saldo van € 72.000, dit positieve resultaat wordt veroorzaakt door:

N = Nadeel, V = Voordeel

Afwijking	Bedrag	N/V
Hogere bijdrage aan VNOG door afrekening Rode Kolom. Dit wordt veroorzaakt door een lagere inbreng van de loonsomkosten door de aanwezige vacatureruimte en detacheringen.	€ 13.000	N
Meer inkomsten door een hoger aantal aansluitingen op het openbaar brandmeldsysteem. Deze meer inkomsten zullen wij eenmalig, via de bestuursrapportage, in de begroting 2017 verwerken en komen per 2018 structureel te vervallen.	€ -27.000	V
Meer inkomsten door een tweetal detacheringen VNOG/MON.	€ -58.000	V
Totaal resultaat programma Meldkamer (voordeel)	€ -72.000	V

3 Verplichte paragrafen

Op grond van artikel 9 van het Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten dient het jaarverslag een aantal verplichte paragrafen te bevatten. Voor Veiligheidsregio IJsselland zijn dit:

1. Weerstandsvermogen en risicobeheersing
2. Bedrijfsvoering
3. Financiering
4. Bedrijfsvoering
5. Verbonden partijen

De volgende paragrafen zijn niet verplicht, maar wel opgenomen:

6. Bezuinigingen 2016

In deze paragrafen staat de verantwoording van hetgeen in de overeenkomstige paragrafen in de begroting is opgenomen.

3.1 Weerstandsvermogen en risicobeheersing

Veiligheidsregio IJsselland kenmerkt zich door risicomanagement in het primaire proces. Aan het managen van de veiligheidsrisico's van burgers ontleent de organisatie immers haar bestaansrecht. Toch heeft de veiligheidsregio meer risico's te managen, vooral ten aanzien van de bedrijfsvoering (bijv. ICT, HR, juridisch, kwaliteit, fraude). Deze risico's moeten minstens zo goed gemanaged worden om het primaire proces te laten functioneren. De risico's die van invloed zijn op de bedrijfsvoering van Veiligheidsregio IJsselland zijn de afgelopen maanden in kaart gebracht. Door inzicht in de risico's wordt onze organisatie in staat gesteld om op een verantwoorde wijze besluiten te nemen, zodat de huidige risico's en de risico's gerelateerd aan toekomstige ontwikkelingen in verhouding staan tot de vermogenspositie van onze organisatie. Op basis van de geïnventariseerde risico's is in 2016 het weerstandsvermogen berekend.

Risicoprofiel

Er is een risicoprofiel opgesteld om de risico's van onze organisatie in kaart te brengen. Uit de inventarisatie zijn vanuit de verschillende teams risico's in beeld gebracht met een mogelijk financieel gevolg, die van belang zijn. In het navolgende overzicht zijn de tien risico's gepresenteerd met de meeste invloed op de hoogte van de benodigde weerstandscapaciteit.

Nr	Risico gebeurtenis	Kans	Maximaal financieel gevolg
1	Grootschalige/langdurige inzet waarvan de kosten boven het hiervoor geraamde bedrag komen en geen compensatie plaatsvindt.	10%	€ 1.500.000
2	Rente wordt hoger dan waarmee we in de begroting rekening hebben gehouden.	30%	€ 500.000
3	Fiscale controle van de Belastingdienst (boete).	30%	€ 500.000
4	Bericht stijging van pensioenpremie nadat begroting is vastgesteld.	50%	€ 190.000
5	Datalek van geregistreerde gegevens (privacygevoelig of vertrouwelijk).	50%	€ 250.000
6	Reserve transitie meldkamer blijkt onvoldoende om de hogere kosten die daaruit voortvloeien te kunnen opvangen.	50%	€ 250.000
7	Het Veiligheidsberaad neemt besluiten met financiële en personele gevolgen voor Veiligheidsregio IJsselland.	70%	€ 100.000
8	Minder aanbieders voor oefentrajecten op de markt waardoor inschrijvingen bij aanbestedingen hoger uitvallen dan verwacht.		
9	Uit de aanbesteding voor 23 tankautospuiten voor de periode 2017 - 2021 komt een hogere prijs dan waarmee rekening is gehouden.		
10	Complexiteit Europese aanbestedingen.	50%	€ 100.000

Weerstandsvermogen

Op basis van alle risico's met bijbehorende inschatting is een analyse gemaakt van de benodigde weerstandsvermogen voor Veiligheidsregio IJsselland. Met behulp van een zogenaamde Monte-Carlo (MC)-simulatie is het verband tussen risico en aan te houden weerstandsvermogen bepaald. In een MC-simulatie wordt het gedrag van de risico's over een groot aantal jaren nagebootst. Aan de hand van een dergelijke simulatie ontstaat een beeld van de financiële gevolgen van risico's alsof men 100.000 jaar onder exact dezelfde omstandigheden zou functioneren. Dit biedt de mogelijkheid een statistische analyse uit te voeren op 100.000 schattingen van de totale schadelast van het risicoprofiel. In de eerste plaats leidt dit tot uitspraken over met welke mate van zekerheid de beschikbare weerstandsvermogen, gegeven het huidige risicoprofiel, voldoende is om de risico's op te vangen. Daarnaast geeft deze analyse antwoord op de vraag welke risico's het meest bepalend zijn in de bepaling van de aan te houden risicovoorziening. Het terugdringen van deze risico's heeft het grootste effect. Deze analyse geeft het volgende beeld:

Zekerheids- percentage	Overschrijdings- kans	Bedrag (in € mln.)
25%	75%	0,44
50%	50%	0,63
75%	25%	0,88
80%	20%	0,95
90%	10%	1,18
95%	5%	1,46
99%	1%	2,06

Daarbij is de overschrijdingskans + zekerheidspercentage altijd 100%. 75% zekerheid dat het bijbehorende bedrag voldoende is om de risico's op te vangen betekent automatisch een kans van 25% dat dit bedrag niet voldoende is. Deze tabel geeft de relatie tussen betrouwbaarheid en aan te houden weerstandsvermogen aan.

Veiligheidsregio IJsselland heeft op dit moment een weerstandsvermogen van één miljoen euro, dat geeft een betrouwbaarheid van 85%. Dit betekent dat de veiligheidsregio bij een dergelijke weerstandscapaciteit naar verwachting eenmaal in de zes à zeven jaar niet in staat zal zijn zonder aanvullende financiering een positief eigen vermogen te behouden.

De benodigde weerstandscapaciteit die volgt uit de Monte Carlo-simulatie ligt in de lijn der verwachting op basis van de bedragen die andere veiligheidsregio's hanteren. Op basis van het huidige risicoprofiel is de beschikbare weerstandscapaciteit als onvoldoende te beschouwen. Het is echter wel raadzaam definitieve uitspraken pas te doen wanneer enige ervaring is opgedaan met de gevolgde werkwijze in het benoemen en inschatten van risico's.

3.1.1 Financiële kengetallen

In 2014 heeft een adviescommissie een rapport uitgebracht over de vernieuwing van het Besluit begroting en verantwoording (BBV). Uit dit rapport kwam naar voren dat er diverse ontwikkelingen zijn die vragen om vernieuwing van regels met betrekking tot de begroting en verantwoording van openbare lichamen. Het ministerie van BZK onderschreef deze signalen en oplossingsrichting. De adviezen van de commissie vormden de aanleiding voor wijziging van het BBV. Eén van de wijzigingen betreft het verplicht opnemen van een uniforme basisset financiële kengetallen door gemeenten, provincies en gemeenschappelijke regelingen. Hieronder een overzicht van de kengetallen, die voor ons van toepassing zijn.

Kengetallen 2016	Rekening 2015	Begroting 2016	Rekening 2016
Netto schuldquote	89%	NB	56%
Solvabiliteitsratio	9%	NB	14%
Structurele exploitatieruimte	-1%	NB	-0,4%

Netto schuldquote

Het kengetal netto schuldquote ook wel bekend als de netto-schuld als aandeel van de inkomsten, zegt het meest over de financiële vermogenspositie van de gemeenschappelijke regeling. De netto schuldquote geeft aan of de gemeenschappelijke regeling investeringsruimte heeft of juist op zijn tellen moet passen. Daarnaast zegt het kengetal ook wat over de flexibiliteit van de begroting. Hoe hoger de schuld, hoe hoger de netto schuldquote. De netto schuldquote weerspiegelt het niveau van de schuldenlast van de gemeenschappelijke regeling ten opzichte van de eigen middelen en geeft een indicatie van de druk van de rentelasten en de aflossingen op de exploitatie. In de VNG- uitgave 'Houdbare Gemeentefinanciën' is aangegeven dat wanneer de schuld lager is dan de jaaromzet (100%) dit als voldoende kan worden bestempeld, dit is met 56% het geval bij Veiligheidsregio IJsselland.

De netto schuldquote is voor 2016 lager t.o.v. 2015 door aflossing van de lening kazerne Marsweg.

Solvabiliteitsratio

De solvabiliteitsratio geeft de mate aan waarmee de bezittingen zijn betaald met eigen middelen. Hoe hoger de verhouding eigen vermogen ten opzichte van het totale vermogen, hoe gezonder de gemeenschappelijke regeling. Wanneer wij het solvabiliteitspercentage afzetten tegen vergelijkbare veiligheidsregio's kan worden gesteld dat Veiligheidsregio IJsselland met 14% een laag solvabiliteitspercentage heeft. Hierbij merken wij op dat het volledige resultaat 2016 is meegenomen in het solvabiliteitspercentage voor 2016.

De solvabiliteitsratio is voor 2016 hoger t.o.v. 2015 door afname van de balanstotaal. Dit wordt veroorzaakt door verkoop kazerne Marsweg aan gemeente Zwolle.

Structurele exploitatieruimte

Voor de beoordeling van de financiële positie is het ook van belang te kijken naar de structurele baten en structurele lasten. Structurele baten zijn bijvoorbeeld de gemeentelijke bijdrage en BDuR-uitkering. Dit kengetal geeft aan hoe groot de structurele exploitatieruimte is, doordat wordt gekeken naar de structurele baten en structurele lasten en deze worden vergeleken met de totale baten. Het percentage voor Veiligheidsregio IJsselland ligt iets onder 0%, want de structurele lasten worden voor een klein deel gedekt door een incidentele bijdrage (maatwerkafpraak gemeente Olst-Wijhe). Voor een mogelijke structurele tegenvaller in de toekomst zullen wij de deelnemende gemeente een voorstel doen hoe deze financieel te dekken.

3.2 Bedrijfsvoering

3.2.1 Organisatie algemeen

In 2016 is een belangrijke stap gezet door een wijziging in de verdeelsystematiek op basis waarvan de gemeenten bijdragen aan de begroting van de veiligheidsregio. De historische bijdrage wordt vanaf 2017 voor een deel losgelaten, doordat dan 25% van de gemeentelijke bijdrage op basis van de uitkering uit het gemeentefonds plaatsvindt. Het besluit hiertoe werd haalbaar, door een besparing van een miljoen euro te realiseren, waardoor nadeelgemeenten door de gewijzigde verdeelsystematiek bijna volledig worden gecompenseerd.

De eenheid Bedrijfsvoering heeft het derde bouw- en ontwikkeljaar organisatorisch en financieel goed afgesloten. In 2016 is het organisatie- en formatieplan bijgesteld, waarmee besparing van 134.000 euro op de Gemene Rekening (samen met de GGD) is gerealiseerd. Voor de veiligheidsregio betekent dit een besparing van circa 75.000 euro vanaf 2017.

In 2016 is gestart met de aanbesteding van het personeel en financieel systeem voor de veiligheidsregio en GGD. Deze aanbesteding is gericht op de ingebruikname van nieuwe systemen vanaf 1 januari 2018. Een belangrijke eerste stap hiervoor was de uitwerking en daarmee verbetering van de werkprocessen bij HRM en Financiën. De uitwerking van deze werkprocessen dienden als basis voor het programma van eisen en wensen, wat in november door de managementteams van Veiligheidsregio IJsselland en GGD is vastgesteld.

3.2.2 HRM

Zie hiertoe hoofdstuk 4 'Sociaal jaarverslag'.

3.2.3 Financiën

De aanbestedingsprocedure voor de accountantsfunctie van de jaarrekening is afgerond en heeft geleid tot de benoeming van Ernst & Young Accountants LLP als accountant voor de periode 1 juli 2016 tot en met 30 juni 2020. Overigens is ook dit jaar een goedkeurende verklaring van onze vorige accountant voor getrouwheid en rechtmatigheid van onze jaarstukken ontvangen.

Na intensief overleg met de belastingdienst inzake onze toepassing van het leerstuk kosten voor gemene rekening is overeenstemming bereikt. Dit heeft geleid tot een vaststellingsovereenkomst met de belastingdienst en een aangepaste overeenkomst kosten voor gemene rekening. De oorspronkelijk opgelegde naheffingsaanslagen over 2014 en 2015 zijn vervolgens ambtelijk verminderd naar nihil.

In het kader van de Wet modernisering vennootschapsbelastingplicht overheidsondernemingen is breed geïnventariseerd in hoeverre deze wet ons gaat raken. Dit heeft geresulteerd in een rapportage die bestuurlijk is onderschreven en als grondlegger kan dienen voor de te houden gesprekken met de belastingdienst. Ook landelijk leveren wij een actieve bijdrage om te komen tot een sectorspecifieke vaststellingsovereenkomst met de fiscus dienaangaande.

In het najaar zijn, zoals met het algemeen bestuur is afgesproken, voorafgaand aan de voorbereidingen voor de programmabegroting 2018, de eerste voorbereidingen gestart om planmatig risicomangement in te voeren. Een extern bureau (NARIS) heeft hierbij ondersteuning verleend. Het doel is om bestuurlijke besluitvorming over de omvang van het weerstandsvermogen en waar deze dient te worden aangehouden te entameren.

Ten slotte is het Strategisch Intern Controle Plan voor 2016 - 2019 bestuurlijk vastgesteld om onze interne beheersing vorm te geven en planmatig te controleren.

3.2.4 Informatisering en automatisering

De ICT-voorzieningen voor alle kazernes zijn verder geoptimaliseerd onder andere door internet- en netwerkverbindingen te verbeteren. De belangrijkste componenten in de met de GGD gedeelde infrastructuur zijn verhoogd beschikbaar gemaakt. Daarnaast is het printercontract aangepast. Voor de ambulante medewerkers zijn laptops ter beschikking gesteld. Daarnaast is veel tijd en energie gestoken in het terugverhuizen van de GGD naar de Zeven Alleetjes in Zwolle.

Het beheer van de ICT-systemen is verder op orde gebracht. De administraties zijn aangevuld en opgeschoond en er is gewerkt aan het beter beschrijven van de werkprocessen. Daarnaast zijn gegevenskoppelingen verder ontwikkeld, wat de kwaliteit en betrouwbaarheid van de informatie verbetert.

3.2.5 Facilitaire Zaken

De structurering en meerjarenplanning met betrekking tot gebouwenbeheer zijn op basis van de demarcatiellijsten opgepakt.

De inkooporganisatie is op efficiënte wijze ingericht. Met budgethouders vindt periodiek overleg plaats, hieruit wordt de dynamische inkoopkalender opgesteld. Alle aanvragen voor inkoopadviezen en aanbestedingstrajecten werden afgehandeld. Een SpendAnalyse werd opgesteld.

Een werkgroep is gestart met de voorbereiding voor goedkeuring om digitaal te gaan archiveren.

3.3 Financiering

3.3.1 Inleiding

De Wet financiering decentrale overheden (FIDO) bepaalt dat een financieringsparagraaf in de begroting wordt opgenomen. Ook is vastgelegd welke informatie de financieringsparagraaf dient te bevatten. Dit betreft:

- het kasgeldlimiet;
- de renterisiconorm;
- de liquiditeitsplanning en de financieringsbehoefte;
- de rentevisie;
- de rentekosten en renteopbrengsten verbonden aan de financieringsfunctie.

3.3.2 Treasurystatuut

Veiligheidsregio IJsselland heeft in december 2013 een treasurystatuut vastgelegd. In dit treasurystatuut is een aantal zaken gedetailleerd uitgewerkt voor (rente)risicobeheer, koersrisicobeheer en kredietrisicobeheer. Hiervoor is een door gemeenten en andere veiligheidsregio's gehanteerd format gebruikt. Enkele belangrijke zaken die zijn vastgelegd, betreffen het gebruik van derivaten, dat niet meer is toegestaan en de verantwoordelijkheden en de bevoegdheden van de verschillende functies.

3.3.3 Berekening kasgeldlimiet

De kasgeldlimiet voor gemeenschappelijke regelingen bedraagt 8,2%. Het gaat bij de kasgeldlimiet om het beperken van renterisico's op de korte schuld (korter dan een jaar). Korte schuld is bedoeld voor het financieren van lopende uitgaven. Daarom wordt de kasgeldlimiet gekoppeld aan het begrotingstotaal, dat wil zeggen de totale lasten van de begroting inclusief tegelijkertijd met de begroting vastgestelde begrotingswijzigingen. In de praktijk is dat de begroting zoals die naar de toezichthouder wordt gezonden. Als, naar het oordeel van de toezichthouder, de begroting doelbewust is opgeblazen, dan kan de toezichthouder maatregelen nemen om het totaal te corrigeren. De kasgeldlimiet voor Veiligheidsregio IJsselland bedraagt $0,082 * € 42.839.412 = € 3,5$ miljoen. Tot aan deze limiet kan kort (looptijd < 1 jaar) worden geleend. In 2016 hebben wij twee kasgeldleningen aangetrokken. Zie de volgende tabel:

Datum	Bedrag
18-1-2016	€ 4.000.000
1-2-2016	€ 4.000.000

Hier volgt een totaaloverzicht van het jaar 2016 van de modelstaten per kwartaal.

Kwartaal	Gemiddelde vlottende schuld	Gemiddelde vlottende middelen	netto vlottend tekort (+) of Overschot middelen (-)	Kasgeldlimiet	Ruimte (-) of overschrijding (+)
1e kwartaal	€ 4.000.000	€ 2.927.040	€ 1.072.960	€ 3.512.832	€ -2.439.872
2e kwartaal	€ -	€ 4.435.681	€ -4.435.681	€ 3.512.832	€ -7.948.513
3e kwartaal	€ -	€ 4.708.464	€ -4.708.464	€ 3.512.832	€ -8.221.296
4e kwartaal	€ -	€ 8.183.228	€ -8.183.228	€ 3.512.832	€ -11.696.060

Als meer dan twee achtereenvolgende kwartalen de kasgeldlimiet wordt overschreden, moet de toezichthouder (provincie) hiervan op de hoogte worden gesteld. Uit bovenstaand overzicht blijkt dat de kasgeldlimiet niet meer dan twee achtereenvolgende kwartalen wordt overschreden.

3.3.4 Renterisiconorm

Door berekening van de renterisiconorm verkrijgen wij inzicht in de omvang van de schuld waarover in enig jaar renterisico's worden gelopen. De renterisiconorm is gebaseerd op het begrotingstotaal. Het Rijk heeft regels gesteld hoe gemeenten en provincies hun geld en kapitaal dienen te beheren. Die regels staan in de Wet financiering decentrale overheden (FIDO). Hoeveel geld gemeenten, provincies en gemeenschappelijke regelingen mogen lenen (herfinancieren), is afhankelijk van de hoogte van de begroting. De kasgeldlimiet bepaalt hoeveel geld geleend mag worden voor een periode van maximaal één jaar. De renterisiconorm schrijft voor hoeveel maximaal geleend (herfinanciering) mag worden voor een periode langer dan één jaar. De renterisiconorm bedraagt 20% van het begrotingstotaal. Hierbij de ingevulde modelstaat voor de berekening van het renterisiconorm.

Renterisiconorm (modelstaat B)

	W 2016	B 2017	B 2018	B 2019	B 2020
1. Renteherzieningen/ herfinanciering	€ 5.000.000	€ 5.000.000	€ 5.000.000	€ -	€ -
2. Aflossingen *	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -
3. Renterisico (1+2)	€ 5.000.000	€ 5.000.000	€ 5.000.000	€ -	€ -
4. Renterisiconorm	€ 8.567.882	€ 8.426.258	€ 8.426.258	€ 8.426.258	€ 8.426.258
5a. Ruimte onder renterisiconorm (4>3)	€ 3.567.882	€ 3.426.258	€ 3.426.258	€ 8.426.258	€ 8.426.258
5b. Overschrijding renterisiconorm (3>4)	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -
4a begrotingstotaal	€ 42.839.412	€ 42.131.291	€ 42.131.291	€ 42.131.291	€ 42.131.291
4b Percentage regeling	20%	20%	20%	20%	20%
4. Renterisiconorm	€ 8.567.882	€ 8.426.258	€ 8.426.258	€ 8.426.258	€ 8.426.258

* Dit is exclusief de aflossingen van de gemeentelijke leningen m.b.t. de overname van de kazernes. Met deze aflossing vervalt ook de boekwaarde van de kazernes en gaan de kazernes weer gehuurd worden. Er vindt dus geen herfinanciering plaats.	€ 12.889.456		€ 1.678.054	€ 501.299	
---	--------------	--	-------------	-----------	--

In 2016 hebben wij met de BNG een langlopende lening van vijf miljoen euro afgesloten voor twintig jaar tegen 1,65%. De conclusie is dat wij voldoen aan de renterisiconorm in 2016.

3.3.5 Liquiditeitsplanning en financieringsbehoefte

Door de toename van materieel en kapitaalgoederen en de tijdelijke overname van een deel van de jonge brandweerkazernes en -posten heeft Veiligheidsregio IJsselland een financieringsbehoefte. Dit leidt tot omvangrijke uitgaande kasstromen waardoor het aantrekken van leningen noodzakelijk was en is.

Financieringsbehoefte

Bepaling financieringsbehoefte 2016:

Boekwaarde investeringen		€ 28.529.441
Reserves en voorzieningen	€	2.450.264
Langlopende geldleningen	€	<u>22.532.729</u>
		€ <u>24.982.993</u>
Tekort aan financieringsmiddelen		<u>€ 3.546.448</u>

Uit het overzicht blijkt dat wij een tekort aan financieringsmiddelen hebben van ruim 3,5 miljoen euro. Uit onze liquiditeitsplanning over 2016 bleek dat wij dit jaar de uitgaande kasstromen met kort geld, de inkomende kasstromen (gemeentelijke bijdrage) en één langlopende lening konden financieren. Hierbij is met het aantrekken van de leningen rekening gehouden met de kasgeldlimiet en renterisiconorm. Door adequaat de renteontwikkelingen te blijven volgen kan optimaal gebruik worden gemaakt van de huidige lage rentepercentages. Dit heeft in 2016 ook een fors incidenteel rentevoordeel opgeleverd.

Voor de tijdelijke overname van de brandweerkazernes is per 1 januari 2014 in totaal 28,9 miljoen euro geleend van verschillende gemeenten. Bij het aantrekken van deze leningen voor de huisvesting is de looptijden van de lening per gebouw aangesloten op de resterende herzieningstermijn (herzieningstermijn is maximaal tien jaar). Eind 2016 is de kazerne Marsweg in Zwolle weer overgedragen aan de gemeente. Hiermee komt de langlopende lening van 12,9 miljoen euro (stand per 31-12-2016) te vervallen. De stand van de langlopende leningen per 31-12-2016 komt hiermee op 10,5 miljoen euro.

3.3.6 Rentevisie

In de begroting 2016 zijn wij uitgegaan van 4% rente voor bestaand en nieuw aan te trekken materieel (vanaf begroting 2017 is dit verlaagd naar 2,5%) en 3,5% voor het tijdelijk overnemen van een aantal gebouwen. In 2016 hebben wij tegen lagere percentages leningen aangetrokken, dan is begroot en dit heeft geleid tot lagere rentelasten voor Veiligheidsregio IJsselland. Dit zijn voordelen

en zijn via de tussentijdse bestuursrapportages gerapporteerd. Over de reserves en voorzieningen wordt/is geen rente berekend.

3.3.7 Rentekosten en opbrengsten verbonden aan de financieringsfunctie

De opbrengst uit de financieringsfunctie is de creditrente in rekeningcourant (schatkistbankieren). In 2016 hebben wij geen rentebedrag ontvangen voor het rekeningsaldo bij de schatkist.

3.4 Verbonden partijen

In deze paragraaf geven wij inzicht in 'derde rechtspersonen' waarmee Veiligheidsregio IJsselland een bestuurlijke en financiële band heeft. Deze band is er door participatie in een vennootschap of deelneming in een stichting. Met een bestuurlijk belang bedoelen we een zetel in het bestuur van een deelneming of stemrecht. Met een financieel belang bedoelen wij dat Veiligheidsregio IJsselland middelen ter beschikking heeft gesteld en die zal verliezen bij faillissement van de verbonden partij en/of als financiële problemen bij de verbonden partij op Veiligheidsregio IJsselland kunnen worden verhaald. Van een financieel belang is ook sprake als Veiligheidsregio IJsselland bij liquidatie van een derde rechtspersoon middelen uitgekeerd kan krijgen.

Stichting Brandweeropleidingen Gelderland Overijssel (Stichting BOGO)

Doelstelling

Het bevorderen van de opleiding, oefening en training van brandweermedewerkers. Hieronder vallen geen commerciële en marktgerichte activiteiten. Stichting BOGO is gevestigd te Zwolle.

Bestuurlijk en financieel belang

Het algemeen bestuur van de stichting bestaat uit 16 leden. Het stichtingsbestuur benoemt de bestuursleden. Veiligheidsregio IJsselland heeft twee leden in het algemeen bestuur. Het dagelijks bestuur bestaat uit zes leden van het algemeen bestuur. Na liquidatie van de stichting komt het aanwezig batig saldo ter beschikking van de deelnemende samenwerkingsverbanden. Veiligheidsregio IJsselland staat niet garant voor de eventuele tekorten van Stichting BOGO.

Mate van beïnvloedbaarheid in bedrijfsvoering

Een beperkte mate van beïnvloedbaarheid in de bedrijfsvoering is mogelijk via de twee leden in het algemeen bestuur en de bestuurlijke afvaardiging in het dagelijks bestuur.

Risicoanalyse

De Stichting BOGO is een verbonden partij met eigen rechtspersoonlijkheid en zonder overwegende zeggenschap. De veiligheidsregio betaalt niet een jaarlijkse bijdrage, maar neemt diensten (cursussen) af. De eventuele onrechtmatige transacties door Stichting BOGO werken niet door naar de veiligheidsregio.

Meldkamer Oost Nederland (MON)

Doelstelling

Het bestuur van Veiligheidsregio IJsselland heeft volgens artikel 35 van de Wet veiligheidsregio's de beschikking over een gemeenschappelijke meldkamer, die is ingesteld en in stand wordt gehouden door het bestuur ten behoeve van de brandweertaak, de geneeskundige hulpverlening, het ambulancevervoer en de politietaak. Met dien verstande dat de nationale politie zorg draagt voor het in stand houden van de meldkamer politie, als onderdeel van de meldkamer en de vergunninghouder van de ambulancezorg voor de ambulancezorg. Per 1 oktober 2010 is de gemeenschappelijke regeling MON van kracht. De meldkamer is gevestigd in Apeldoorn en het bestuur van de gemeenschappelijke regeling is gevestigd in Zwolle.

Bestuurlijk en financieel belang

Het bestuur van Veiligheidsregio IJsselland is verantwoordelijk voor de multidisciplinaire meldkamer en de alarmcentrale van de brandweer. Het bestuur van de gemeenschappelijke regeling MON voert het beheer van de meldkamerfaciliteiten. De kosten voor de exploitatie worden op basis van een begroting (en nacalculatie) gedeclareerd bij Veiligheidsregio IJsselland.

Mate van beïnvloedbaarheid in bedrijfsvoering

Een beperkte mate van beïnvloedbaarheid in de bedrijfsvoering is mogelijk via de leden in het bestuur.

Risicoanalyse

De MON is een verbonden partij met eigen rechtspersoonlijkheid en zonder overwegende zeggenschap. De veiligheidsregio betaalt jaarlijks een financiële bijdrage. De MON heeft geen reserves die kunnen dienen als buffer of dekking voor tegenvallers. Daarentegen hebben de deelnemers afgesproken dat de meldkamer te allen tijde over voldoende middelen beschikt om aan zijn verplichtingen te voldoen. Dit is vastgelegd in de gemeenschappelijke regeling MON. De eventuele onrechtmatige transacties door de MON werken door naar de veiligheidsregio.

Cijferanalyse

Het financieel belang van de brandweer in de MON is 25%. Het aandeel brandweer is voor 38,7% voor VRIJ. De bijdrage voor 2016 is 324.192 euro.

	1-1-2016	31-12-2016
Eigen vermogen	€ 0	€ 0
Vreemd vermogen	€ 3.096.449	€ 2.570.592
Resultaat 2016	€ 127.210 voordelig saldo	

3.5 Bezuinigingen 2016

In 2013 is het financieel kader van de nieuwe veiligheidsregio (na regionalisering van de gemeentelijke brandweer) bepaald. Bij de bestuurlijke afronding hiervan is besloten dat de nieuwe organisatie zelf de nadelige effecten van de btw-compensatie en de kosten van uitvoering van het sociaal plan op diende te vangen. Dit betekende voor 2016 een bezuinigingstaakstelling van 610.000 euro. In de vergadering van het algemeen bestuur van december 2014 zijn de bezuinigingsvoorstellen vastgesteld. Bij het uitwerken van de voorstellen is er vooral gekeken naar voorstellen die gericht zijn op efficiëntieverbetering. Het dienstverleningsniveau van de

veiligheidsregio blijft in stand na uitvoering van de voorstellen. Het totaal aan gerealiseerde bezuinigingen is hoger dan de taakstelling. Het verschil maakt onderdeel uit van het jaarrekeningresultaat over 2016. De gerealiseerde bezuinigingen over 2016 zijn in een overzicht weergegeven:

Nummer	Voorstel	Korte toelichting	2016
Personeel			
1	Controllerstaken onderbrengen bij andere medewerkers	De controllerstaken worden per 1 januari 2014 uitgevoerd door middel van een intensieve samenwerking tussen Team Financiën en Team Bestuur, beleid en communicatie. De beleidsmedewerkers nemen het inhoudelijke deel van de taak voor hun rekening en de financieel adviseurs het financiële deel.	€ 80.000
2	Inkrimping formatie telefonie	In het oorspronkelijke formatieplan voor de nieuw te vormen VR IJsselland, was formatie opgenomen voor de bemensing van een telefooncentrale. Uiteindelijk is ervoor gekozen om het telefoonsysteem zodanig in te richten, dat afhandeling van de centraal binnenkomende telefoongesprekken, door de medewerkers van de secretariaten kunnen worden afgehandeld.	€ 100.000
3	Externe notulist bestuur vervangen door interne notulist	Intern uitvoeren verslaglegging bestuurlijke vergaderingen	€ 10.000
5	Digitalisering repressie	Het digitaal invoeren en muteren van object-planvorming voor repressie is minder arbeidsintensief geworden, waardoor vacatureruimte structureel niet ingevuld hoeft te worden.	€ 75.000
6	Uitvoeren project Stoom	Door verificatie te gaan toepassen op automatische brandmeldingen zal er een reductie plaats vinden van het aantal daadwerkelijke alarmeringen van de posten. Realisatie van deze bezuiniging vergt een investering vooraf die uit de exploitatie gedekt zal worden.	€ 50.000
7	Formatiereductie Bedrijfsvoering	Zoals vastgelegd in het eind 2013 vastgestelde organisatie- en formatieplan voor de nieuwe eenheid Bedrijfsvoering, heeft eind 2014 een herziening van het formatieplan plaatsgevonden. Bij deze herziening is sprake van een formatiereductie van 2,4 fte. Dit betekent een kostenreductie op de Gemene Rekening, waarvan 56% in het voordeel van de Veiligheidsregio. Vanaf 2015 betekent dit een bezuiniging van € 78.000.	€ 78.000
Materieel			
8	Mobiele copi unit (MCU)	De MCU wordt efficiënter vormgegeven dan landelijk geadviseerd. Gevolg i.p.v. een investering van € 700.000 in 10 jaar afschrijven, € 200.000 investeren en in 16 jaar afschrijven.	€ 65.000
9	Mobiele data terminals (MDT)	Meer gebruik maken van bestaande technologie en minder specifieke toepassingen laten ontwikkelen voor de brandweer. Voorzien wordt dat de huidige MDT's vervangen worden door goedkopere MDT's. Van 1,16 mln naar € 710.000	€ 100.000
10	Verminderen aantal redvoertuigen	Binnen de VR IJsselland zijn 6 redvoertuigen gestationeerd. Dit aantal kan tot 5 worden gereduceerd waarmee ook aan de in het dekingsplan gestelde zorgnormen kan worden voldaan. Hiermee worden de kapitaallasten van 1 redvoertuig bespaard. Tevens zal worden onderzocht of in de toekomst een aantal redvoertuigen gelijktijdig afgeschreven kan worden waardoor bij vervanging een inkoopvoordeel kan worden gerealiseerd.	€ 60.000
Divers (communicatie, huisvesting en treasury)			
11	Uniformeren format nieuwsbrieven	Efficiëntere uitvoering van nieuwsbrieven	€ 7.500
12	Efficiëntere uitvoering communicatietaken	Meer inzet interne fotograaf i.p.v. externe fotograaf, drukwerk goedkoper inkopen door leveranciersvergelijking, minder en goedkoper filmmateriaal maken.	€ 10.000
14	Rente	De gemiddelde toegerekende rente bij diverse gemeente was 4,5%. Op de kapitaalmarkt is het werkelijke rentepercentage op dit moment lager. Dit levert structureel en incidenteel voordeel op. Het structurele voordeel wordt hier weergegeven. Het incidentele voordeel is gepresenteerd in de najaarsnota.	€ 125.000
Totaal bezuinigingsvoorstellen MT			€ 760.500
Bezuinigingstaakstelling (oplopend naar € 1,1 miljoen in 2024)			€ 610.000

4 Sociaal jaarverslag

4.1 Arbeidsvoorwaarden

Per 1 januari 2016 is het nieuwe beloningshoofdstuk (hoofdstuk 3 CAR) van kracht gegaan. In de voorbereiding hierop is veelvuldig (in 2015) overleg gepleegd met de medezeggenschap. Voor de veiligheidsregio waren de gevolgen beperkt, doordat in 2014 al veel arbeidsvoorwaarden geharmoniseerd waren en in lijn met de CAR. Dit heeft er toe geleid dat invoering van de wijzigingen van de arbeidsvoorwaarden soepel zijn verlopen. De gevolgen zijn in een vroeg stadium uiteen gezet en alle betrokken partijen zijn op de juiste wijze geïnformeerd.

4.2 Plannen en registreren van werktijd

In 2014, gelijktijdig met de regionalisering, is de werktijdenregeling geïmplementeerd. In 2015 is een ondersteunend tijdregistratiesysteem (Big Ben) geïmplementeerd, dat gebaseerd is op een netto-urensystematiek (netto uren betreft het aantal te werken uren minus de verlofrechten). Dit betekende een andere manier van denken en werken, omdat medewerkers in een werkplan in Big Ben de eigen werktijd zelf kunnen plannen (en daarmee ook de vrije dagen). Het plannen gebeurt op basis van het aantal netto te werken uren op jaarbasis, waarbij de verlofrechten dus al verrekend zijn. De medewerker registreert ook zelf de gewerkte tijd in Big Ben. Leidinggevenden hebben op deze manier meer zicht op de te werken uren en kunnen bijsturen wanneer medewerkers teveel uren dreigen te maken. Deze nieuwe manier van denken past bij 'Het Nieuwe Werken' wat in april 2015 ingevoerd is en inmiddels goed ingebed is in onze organisatie.

4.3 Opleiden en ontwikkelen

Iedere afdeling heeft een eigen opleidingsbudget dat in overleg met de medewerkers (conform ontwikkelafspraken zoals benoemd in de gesprekscyclus) is besteed. Naast de vakbekwame opleidingen om er voor te zorgen dat onze repressieve medewerkers vakbekwaam zijn en blijven is opleidingsbudget bedoeld voor de persoonlijke ontwikkeling.

In 2016 hebben er geen collectieve opleidings- en ontwikkelactiviteiten plaats gevonden rondom organisatie en/of leiderschapontwikkeling. Deze staan voor het jaar 2017 gepland, waarbij de uitkomsten van de zelfevaluatie een basis vormen voor het te ontwikkelen programma.

4.4 Personele cijfers

In de eerst volgende tabel is de formatie en de bezetting weergegeven van het jaar 2016. In deze tabel is ook ter vergelijk de formatie en bezetting van het jaar 2015 weergegeven.

Bij het team 'Directie en Ondersteuning' is de formatie ten opzichte van 2015 verhoogd met 8 fte. In het jaar 2015 was deze post gepositioneerd onder 'overig'. Deze 8 fte vormt de flexibele schil van Veiligheidsregio IJsselland. De flexibele schil is onderdeel van het geldende, door het bestuur vastgestelde, formatieplan. Binnen het totale plan zijn 8 formatieplaatsen op schaalniveau 9 niet specifiek bestemd voor een functie en ook niet specifiek toewijsbaar voor één van de teams. Deze

formatie is vrij beschikbaar voor projectmatige en/of tijdelijke wensen voor taakinvoeringen. De afweging voor de invulling hiervan vindt plaats in het managementteam. Met de flexibele schil is het mogelijk om in te spelen bijzondere ontwikkelingen op tijdelijke en/of inhuurbasis.

In dit overzicht zijn de kosten voor medewerkers die op inhuurbasis werkten niet meegenomen. De financiële dekking van deze categorie is voortgekomen uit de vacatureruimte van 2016.

Formatie en bezetting

Team	Formatie (fte) 2015	Bezetting (fte) 2015	overbezetting en vacatureruimte 31-12-2015	Formatie (fte) 2016	Bezetting (fte) 2016	overbezetting en vacatureruimte op 31-12-2016
Directie + ondersteuning	2	2	0	10,44	2,28	8,16
Werkproces Repressie	28,47	27,46	1,01	28,17	28,29	-0,12
Werkproces Beheer & Techniek	20,06	19,56	0,5	19,94	19,17	0,77
Werkproces Vakbekwaamheid	18	19,5	-1,5	18	19,57	-1,57
Werkproces Risicobeheersing	29,84	31,5	-1,66	29,5	29,88	-0,38
Cluster Noordwest	2,44	2,44	0	2,44	2,44	0
Cluster Midden	44,21	44,8	-0,59	44,21	43,8	0,41
Cluster Oost	2,5	3,31	-0,81	2,5	3,31	-0,81
Cluster Zuid	41,67	42,42	-0,75	41,67	41,92	-0,25
Bedrijfsvoering	63,1	54,08	9,02	60,6	54,05	6,55
Bestuur, Beleid en Communicatie	12,11	11,19	0,92	12,11	12,19	-0,08
Veiligheidsbureau	7,91	8,47	-0,56	7,91	7,44	0,47
GHOR	8,94	8,21	0,73	8,94	7,84	1,09
Overig	8,44	1,72	6,72	0	2	-2
Totaal	289,69	276,66	13,03	286,43	274,18	12,62

Aantal vrijwilligers

Het aantal vrijwilligers is ten opzicht van 2015 gestegen met 8. Mede door de regionale wervingscampagnes is er een nieuwe aanwas van vrijwilligers ontstaan.

Cluster	Aantal vrijwilligers op 31-12-2015	Aantal vrijwilligers op 31-12-2016
Noord-West	252	255
Midden	148	148
Oost	165	172
Zuid	232	230
Totaal	797	805

In- en uitstroom

Onderstaand overzicht laat zien hoeveel medewerkers in dienst zijn gekomen en uitgestroomd in de periode van 1 januari tot en met 31 december. Dit overzicht is inclusief de inzet van vrijwilligers.

Afdeling	Instroom 2016	Uitstroom 2016
Directie + ondersteuning		1
Werkproces Repressie	1	
Werkproces Beheer & Techniek	4	4
Werkproces Vakbekwaamheid	3 (waarvan 2 vrijwilligers)	2 (waarvan 1 vrijwilliger)
Werkproces Risicobeheersing	3 (waarvan 1 vrijwilliger)	2
Cluster Noord-West	20 vrijwilligers	15 vrijwilligers
Cluster Midden	8 (waarvan 7 vrijwilligers)	7 vrijwilligers
Cluster Oost	14 vrijwilligers	6 vrijwilligers
Cluster Zuid	16 (waarvan 12 vrijwilligers)	18 (waarvan 14 vrijwilligers)
Bedrijfsvoering	2	5
Bestuur, Beleid en Communicatie	1	
Veiligheidsbureau		4
GHOR		1
Overig		

Op 31 december 2016 bestond het personeelsbestand met een aanstelling van Veiligheidsregio IJsselland uit 302 medewerkers (289 vaste aanstellingen voor onbepaalde tijd, 13 aanstellingen voor bepaalde tijd). Er werd daarnaast gebruik gemaakt van inzet van tijdelijk personeel op inhuurbasis (uitzendkrachten en detacheringen). In 2016 zijn er 12 medewerkers op inhuurbasis ingestroomd (5 bij Bedrijfsvoering, 3 Cluster Midden, 1 Veiligheidsbureau, 1 Risicobeheersing en 2 Vakbekwaamheid).

In 2016 zijn er in totaal vijf stagiaires gestart met een stage (3 bij Bedrijfsvoering en 2 bij BBC). Ook heeft Veiligheidsregio IJsselland 1 persoon een werkervaringsplaats (WEP) aangeboden (GHOR).

Ziekteverzuim

Het gemiddelde ziekteverzuim binnen Veiligheidsregio IJsselland bedroeg 3,53% in 2015 en 5,36% in 2016. Ondanks dat het ziekteverzuimcijfer in 2015 lager was dan het landelijk gemiddelde, hebben we in 2016 helaas een hoger verzuimcijfer moeten constateren. De stijging wordt veroorzaakt door een aantal langdurig verzuimgevallen. Het gemiddelde verzuimcijfer van geheel 2016 is 5,3% binnen de sector openbaar bestuur en overheidsdiensten (conform CBS).

Hieronder is een verdeling weergegeven per afdeling.

	Ziekteverzuimpercentage (excl. zwangerschaps- en bevallingsverlof)	Ziekteverzuimpercentage (excl. Zwangerschaps- en bevallingsverlof)	Gemiddelde duur in dagen	Gemiddelde duur in dagen	Frequentie 2015	Frequentie 2016	Aantal verzuim- meldingen 2015	Aantal verzuim- meldingen 2016
	2015	2016	2015	2016	2015	2016	2015	2016
Directie + ondersteuning	0,55%	0,36%	3	1,33	0,67	1	2	3
Werkproces Repressie	4,89%	7,87%	17,2	25,45	0,87	0,97	29	32
Werkproces Beheer & Techniek	5,08%	6,55%	27,5	26,19	0,62	0,78	13	19
Werkproces Vakbekwaamheid	1,93%	1,96%	9,1	23,83	0,67	0,23	15	6
Werkproces Risicobeheersing	3,13%	6,87%	11,0	22,79	0,92	0,97	35	36
Cluster Noord-West	20,79%	2,54%	185,0	22,75	0,33	1	1	1
Cluster Midden	5,28%	7,56%	34,4	26,77	0,51	0,89	25	45
Cluster Oost	0%	0%	0	0	0	0	0	0
Cluster Zuid	1,71%	5,92%	9,5	33,48	0,62	0,55	28	28
Bedrijfsvoering	3,36%	3,93%	7,2	9,79	1,37	1,21	90	80
Bestuur, Beleid en Communicatie	3,66%	3,60%	10,9	8,80	0,72	1,06	13	18
Veiligheidsbureau	1,04%	1,75%	3,4	4,78	0,56	0,71	9	10
GHOR	1,54%	1,39%	3,8	5,12	1,00	0,66	13	8

4.5 Arbeidsomstandigheden

In deze paragraaf volgt een overzicht van activiteiten die in 2016 binnen Veiligheidsregio IJsselland op het gebied van arbeidsomstandigheden hebben plaatsgevonden. Als gevolg van de brief van de inspectie van SZW heeft in het najaar van 2016 wederom een inspectie plaatsgevonden. De inspectie had betrekking op:

- volledige RI&E
- procedures arbeidshygiëne bij de brandweer
- scholing op het gebied van mentale weerbaarheid
- Onderzoek aanpak agressie en geweld bij brandweerm medewerkers

Conclusie van de Inspectie van SZW is dat de overtredingen genoemd in een brief van 6 maart 2015 zijn opgeheven.

Rol preventiemedewerker

De preventiemedewerker heeft het afgelopen jaar diverse malen interventies uitgevoerd op het gebied van arbeidsomstandigheden. Deze interventies hadden voornamelijk betrekking op werkplek gerelateerde onderzoeken (denk hierbij aan beeldschermwerkplekken, aanpassing persoonlijke arbeidsvoorzieningen, geven van adviezen op het gebied van arbeidsomstandigheden). Daarnaast is de preventiemedewerker betrokken bij de implementatie arbeidshygiëne van brandweerm medewerkers.

Bedrijfsongevallen

In 2016 zijn er 23 (bijna)ongevalsmeldingen geweest. Voor geen van de gevallen was het noodzakelijk de Inspecteur van SZW in te schakelen. Voor het merendeel zijn de meldingen besproken met de leeragent.

Indeling bedrijfsongevallen:

- 6 incidenten tijdens oefenactiviteiten;
- 4 incidenten tijdens opleidingsactiviteiten;
- 1 tijdens PPMO;
- 7 tijdens operationeel optreden;
- 2 tijdens sportactiviteiten;
- 3 op het gebied van overige (onbepaalde)activiteiten, waarvan 1 externe bezoeker.

Alle te zake doende meldingen hebben geleid tot het nemen van adequate acties binnen onze interne organisatie.

Arbodienst

Binnen de veiligheidsregio is een sociaal medisch team (SMT) waarin de bedrijfsarts, leidinggevend en HRM- adviseurs per individuele situatie kunnen participeren. Het SMT bespreekt individuele gevallen om de duurzame inzetbaarheid van de medewerker te bevorderen. Indien noodzakelijk vindt maatwerk plaats. Medewerkers kunnen ook zelfstandig contact opnemen met de Arbodienst.

Ongewenst gedrag

Gevolgen van ongewenste omgangsvormen kunnen een enorme impact hebben op medewerkers en in bijzondere situaties op de omgeving en de organisatie. Medewerkers kunnen gebruik maken van een speciaal opgeleide vertrouwenspersoon, gefaciliteerd door de Arbodienst. De werkzaamheden van de vertrouwenspersoon bestaan uit: eerste emotionele opvang, hulp aan de betrokken medewerker, advisering voor een plan van aanpak, ondersteuning bij het realiseren van de gewenste aanpak, eventuele doorverwijzingen en nazorg. In 2016 is geen gebruik gemaakt van de vertrouwenspersoon.

Veilige publieke taak (agressie & geweld)

In het afgelopen jaar is geen melding geweest van agressie en geweld, ook niet tijdens de jaarwisseling.

4.6 Klachten

Veiligheidsregio IJsselland heeft in 2016 twee schriftelijke klachten ontvangen. Beide klachten hadden ieder voor zich betrekking op het gedrag van een brandweerman. De klachten zijn in 2016 afgehandeld.

5 Bijlage jaarverslag

Rapportage Regionaal Repressief Dekkingsplan 2016

In 2014 is het Regionaal Repressief Dekkingsplan vastgesteld. In het Dekkingsplan worden de opkomsttijden beschreven, waarvan bestuurlijk is afgesproken dat de brandweer in IJsselland ze bij brandmeldingen kan halen. Daarnaast zijn in het dekkingsplan de te nemen risicobeheersende maatregelen opgenomen, die nodig zijn om op locaties waar de wettelijke normtijd niet wordt gehaald, tot een enigszins gelijkwaardig en aanvaardbaar veiligheidsniveau te komen. De voorliggende rapportage geeft aan hoe brandweer IJsselland heeft gepresteerd t.o.v. het dekkingsplan en kan als een prestatiecontract worden gezien tussen MT en bestuur.

Prestaties t.o.v. het dekkingsplan

De brandweer IJsselland wordt voor veel incidenten gealarmeerd. Hierbij kan worden gedacht aan incidenten op het water, incidenten op de weg en het spoor, incidenten met gevaarlijke stoffen, stormschades en andere relevante incidenten waar optreden van de brandweer noodzakelijk is, al dan niet met spoed. In 2016 zijn er 9.432 meldingen geweest (zie tabel 1 voor een overzicht).

Meldingsspecificatie	Aantal
Alarm	3.767
Bezitsaantasting	11
Brand	1.341
Dienstverlening	1.736
Gezondheid	98
Leefmilieu	679
Ongeval	1.359
Veiligheid en openbare orde	31
Verkeer	398
Onbekende meldingsspecificatie	12
Totaal	9.432

Tabel 1 overzicht meldingen 2016

Op grond van de Wet Veiligheidsregio's hoeft de brandweer alleen, wat betreft opkomsttijden, verantwoording af te leggen over zogenaamde spoedmeldingen van branden in gebouwen. Het dekkingsplan en de verantwoording hiervan focust zich hierom alleen op deze zogenaamde brand-gerelateerde incidenten waar brandweer met spoed ter plaatse is geweest. Voor 2016 betroffen dit 791 brandmeldingen die nader zijn geanalyseerd (In 2015 waren dit 772 brandmeldingen). Van deze 791 meldingen betrof 65% een zogenaamd automatisch brandalarm. Uit verdere analyse is gebleken dat:

1. In 86% van de meldingen de brandweer binnen de in het dekkingsplan bepaalde norm ter plaatse was.
2. Van de 109 gevallen (14%) dat de brandweer later dan de afgesproken norm ter plaatse was, betrof het 38 maal een zogenaamd markant¹ object.
3. In twee gevallen werd de wettelijk maximale opkomsttijd van 18 minuten overschreden. In één geval ging het om een markant object in Deventer.

¹ Een Brzo-bedrijf, een object die gebruiksvergunning plichtig is of een object dat hoog scoort in het regionaal risicoprofiel.

Op de website van brandweer IJsselland (vrijsselland.nl/brandweer) is een tool beschikbaar waarbij alle inwoners kunnen bekijken hoe snel de brandweer bij hen kan zijn. Hierbij wordt tevens aangegeven wat burgers zelf tot die tijd kunnen doen.

Risico- beheersende maatregelen

Daar waar we in het dekkingsplan al concluderen dat we bij bepaalde objecten de wettelijke opkomsttijd niet kunnen halen, dienen (risico- beheersende) maatregelen te worden genomen om tot een aanvaardbaar veiligheidsniveau te komen.

De maatregelen op het gebied van risicobeheersing zijn opgenomen in de uitvoeringsprogramma's binnen de clusters. In 2015 heeft dit voor de eerste keer in deze vorm op objectniveau (de markante objecten) vorm gekregen. Slechts 20% van de geplande activiteiten waren toen daadwerkelijk uitgevoerd. In 2016 is er extra prioriteit gegeven aan de risico- beheersende activiteiten waardoor er een inhaalslag is gerealiseerd van meer dan 50%. De gemeente Steenwijkerland en Kampen blijven achter. De adviseurs van risicobeheersing zijn niet toegekomen om deze objecten te controleren en te bezoeken. Komend jaar zullen voor deze gemeenten eerst de objecten van 2017 worden gecontroleerd en indien mogelijk, met terugwerkende kracht, de objecten van 2015 en 2016.

Repressieve maatregelen

De team- en ploegleiders van de posten in IJsselland zijn met elkaar in gesprek over de repressieve maatregelen die zij kunnen nemen om de uitruktijd te verkorten. De resultaten hiervan worden de komende jaren verwacht.

RemBrand

Naar aanleiding van het rapport RemBrand² wordt landelijk bekeken of gebiedsgerichte opkomsttijden geïntroduceerd kunnen worden. De opkomsttijden worden dan gekoppeld aan het brandrisicoprofiel. Er kunnen zo reëlere tijden worden vastgesteld voor bijvoorbeeld de buitengebieden, waardoor het totale dekkingpercentage (objecten die binnen de in het dekkingsplan vastgestelde tijd worden bereikt) hoger zal zijn.

Conclusies

In 86% van de incidenten houden we ons aan het prestatiecontract. De voortgang van de risicobeheersende maatregelen is positief ten opzichte van het jaar 2015. Er zal wel extra prioriteit gegeven moeten worden aan de objecten in de gemeente Kampen en Steenwijkerland.

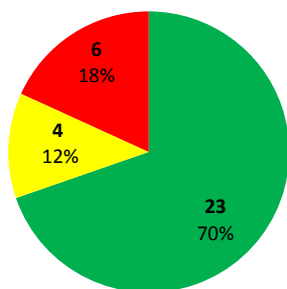
² RemBrand, brandveiligheid is coproductie, Brandweer Nederland, 2015

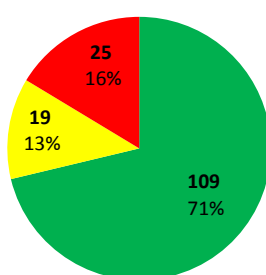
Prestaties per gemeente 2015/2016

- Binnen norm
- Buiten norm, <= 1 minuut
- Buiten norm, > 1 minuut

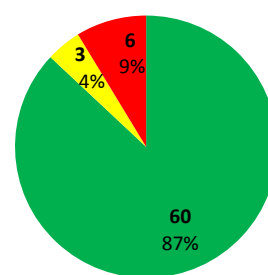
Dalfsen 2015

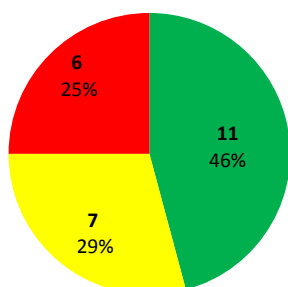
Deventer 2015

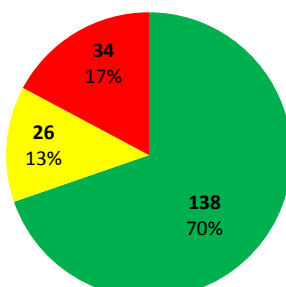
Hardenberg 2015

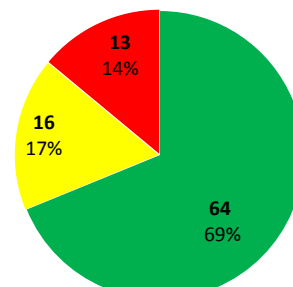
Dalfsen 2016

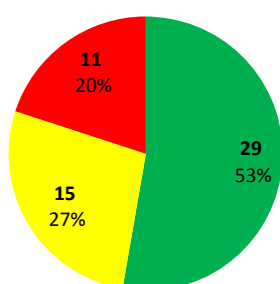
Deventer 2016

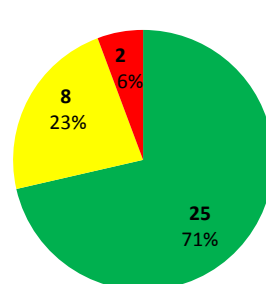
Hardenberg 2016

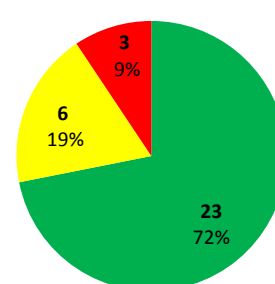
Kampen 2015

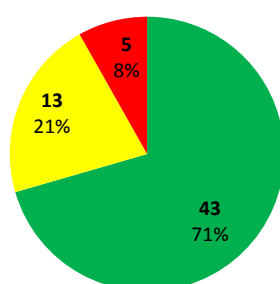
Olst-Wijhe 2015

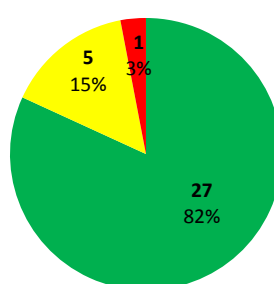
Ommen 2015

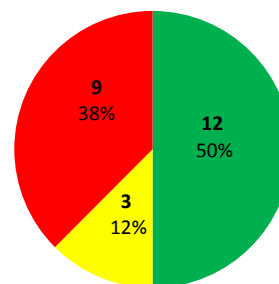
Kampen 2016

Olst-Wijhe 2016

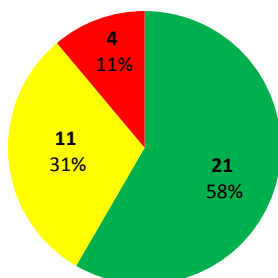
Ommen 2016

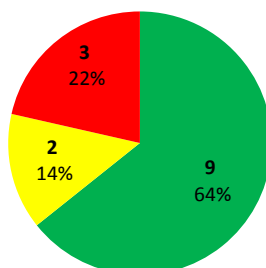

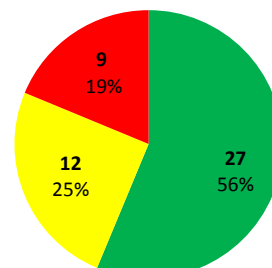
Raalte 2015

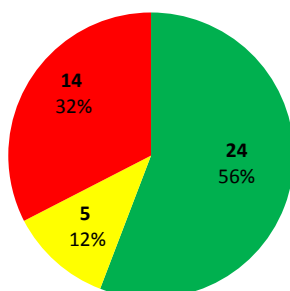
Staphorst 2015

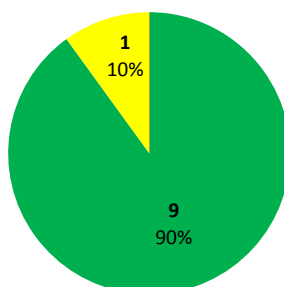
Steenwijkerland 2015

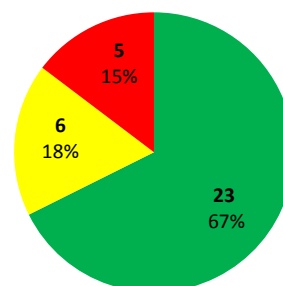
Raalte 2016

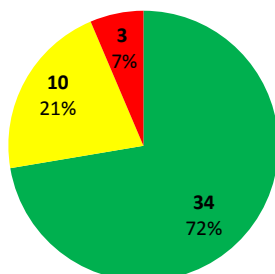
Staphorst 2016

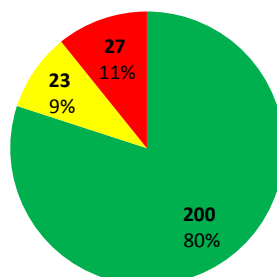
Steenwijkerland 2016

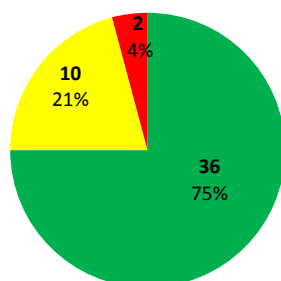
Zwartewaterland 2015

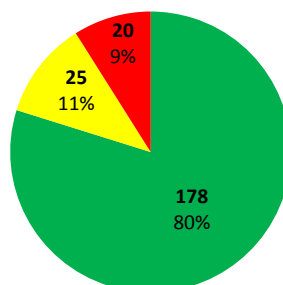
Zwolle 2015

Zwartewaterland 2016

Zwolle 2016

Deel B   Jaarrekening

6 Overzicht van baten en lasten

N = Nadeel, V = Voordeel

	Begroting voor wijziging 2016	Begroting na wijziging 2016	Realisatie 2016	Vershil t.o.v. begroting na wijziging	N/V
Lasten					
Programma Crisisbeheersing	1.179.437	1.131.684	1.130.313	-1.371	V
Programma GHOR	1.466.782	1.466.066	1.442.647	-23.419	V
Programma Brandweer	36.047.533	34.488.557	34.701.094	212.537	N
Programma Meldkamer	1.158.158	1.130.309	1.143.600	13.291	N
Programma Bevolkingszorg	135.570	214.324	197.261	-17.063	V
Programma Strategie & beleid	29.902	19.902	4.604	-15.298	V
Totaal lasten	40.017.382	38.450.842	38.619.519	168.677	N
Baten					
Programma Crisisbeheersing	-17.899	-17.899	-30.274	-12.375	V
Programma GHOR	0	-75.000	-89.199	-14.199	V
Programma Brandweer	-202.685	-207.785	-342.308	-134.523	V
Programma Meldkamer	-148.606	-148.606	-234.379	-85.773	V
Programma Bevolkingszorg	0	0	0	0	
Programma Strategie & beleid	-20.150	-20.150	-20.000	150	N
Totaal baten	-389.340	-469.440	-716.159	-246.719	V
Saldo programma's					
Programma Crisisbeheersing	1.161.538	1.113.785	1.100.040	-13.745	V
Programma GHOR	1.466.782	1.391.066	1.353.448	-37.618	V
Programma Brandweer	35.844.848	34.280.772	34.358.786	78.014	N
Programma Meldkamer	1.009.552	981.703	909.221	-72.482	V
Programma Bevolkingszorg	135.570	214.324	197.261	-17.063	V
Programma Strategie & beleid	9.752	-248	-15.396	-15.148	V
Saldo programma's	39.628.042	37.981.402	37.903.360	-78.042	V
Saldo algemene lasten en dekkingsmiddelen	-39.916.136	-38.182.710	-38.238.688	-55.978	V
Bedrag van de heffing voor de vennootschapsbelasting	0	0	0	0	
Gerealiseerde totaal saldo baten en lasten	-288.094	-201.308	-335.328	-134.020	V
Bij: onttrekkingen aan reserves					
Programma Bevolkingszorg	0	-50.000	-14.092	35.908	N
Algemene lasten en dekkingsmiddelen	0	-2.733.917	-2.690.010	43.907	N
Totaal onttrekkingen aan reserves	0	-2.783.917	-2.704.102	79.815	N
Af: stortingen in reserves					
Programma Brandweer	288.095	288.095	288.095	0	
Algemene lasten en dekkingsmiddelen	0	714.630	714.630	0	
Totaal stortingen in reserves	288.095	1.002.725	1.002.725	0	
Saldo reserve mutaties	288.095	-1.781.192	-1.701.377	79.815	N
Gerealiseerde resultaat	1	-1.982.500	-2.036.705	-54.205	V

6.1 Toelichting op het overzicht van baten en lasten in de jaarrekening

Bij de analyse van het resultaat is het onderscheid tussen resultaatbepaling en resultaatbestemming van groot belang. Ingevolge het Besluit begroting en verantwoording (BBV) dient daarom een toelichting te worden gegeven op het gerealiseerde saldo baten en lasten, de mutaties in de reserves en het gerealiseerde resultaat.

In het volgende overzicht wordt inzicht gegeven in de relatie tussen het gerealiseerde saldo van baten en lasten en het gerealiseerde resultaat.

Gerealiseerde totale baten en lasten:		-335.328 V
<i>Mutaties in de reserves (incidenteel)</i>		
Storting algemene reserve	664.630	N
Storting bestemmingsreserve transitie meldkamer	50.000	N
Storting egaliseringsreserve kapitaallasten	288.095	N
Storting bestemmingsreserve ontwikkelingen VR	75.000	N
Onttrekking reserve vakantiegeld	-560.000	V
Onttrekking bestemming jaarrekeningresultaat 2015	-2.033.930	V
Onttrekking bestemmingsreserve ontwikkelingen VR	-49.312	V
Onttrekking egaliseringsreserve kapitaallasten	<u>-135.860</u>	V
Per saldo onttrokken aan de reserves ten laste van de exploitatie		<u>-1.701.377 V</u>
Gerealiseerde resultaat:		<u>-2.036.705 V</u>

N = Nadeel, V = Voordeel

De belangrijkste verschillen tussen de rekening 2016 en de begroting 2016 (inclusief wijzigingen) vóór mutaties in de reserves hebben zich voorgedaan op de volgende onderdelen:

Programma (inclusief saldo kostenplaatsen*):

▪ Crisisbeheersing	-14.000 V	
▪ GHOR	-38.000 V	
▪ Brandweer	78.000 N	
▪ Meldkamer	-72.000 V	
▪ Bevolkingszorg	-17.000 V	
▪ Strategie & beleid	-15.000 V	
		-78.000 V

Algemene lasten en dekkingsmiddelen:

▪ Kosten/baten projecten	- 44.000 V	
▪ BDuR uitkering	-61.000 V	
▪ Eindheffing WKR + vakantiegeld 2016	49.000 N	
		-56.000 V

Totaal verschil vóór mutaties in de reserves - 134.000 V

Afwijkingen mutaties reserves:

▪ Lagere onttrekking reserve Ontwikkeling veiligheidsregio		80.000 N
--	--	----------

Totaal verschil na mutaties in de reserves -54.000 V

*Saldo kostenplaatsen (voordeel/nadeel is verwerkt in eerder genoemde programma's):

▪ Leiding bedrijfsvoering	-3.000 V	
▪ Financiën	-63.000 V	
▪ HRM	-123.000 V	
▪ ICT	-265.000 V	
▪ Facilitaire zaken	382.000 N	
▪ Bedrijfsvoering (gemene rekening)	-134.000 V	
▪ Directie	-80.000 V	
▪ Bestuur, beleid en communicatie (BBC)	-29.000 V	
▪ Projecten	-4.000 V	
		-319.000 V

De in de programmarekening voorkomende lastenoverschrijdingen op de programma's Brandweer en Bevolkingszorg passen binnen het door het algemeen bestuur vastgestelde beleid, waardoor geen sprake is van begrotingsonrechtmatigheid.

Ons algemene standpunt en die van onze belastingadviseur is dat VRIJ niet belasting- en aangifteplichtig is voor de vennootschapsbelasting. Namelijk met de volgende redenering: voor het overgrote deel van de activiteiten/inkomsten is er geen sprake van deelname economisch verkeer en dus kan er geen sprake zijn van het drijven van een onderneming. De activiteiten (bijvoorbeeld detachering personeel), waarmee VRIJ wel deelneemt aan het economisch verkeer, wordt niet gestreefd naar winst en worden er geen structurele overschotten gerealiseerd. Vandaar dat het bedrag voor heffing van de vennootschapsbelasting nihil is.

Voor een nadere toelichting op de verschillen tussen de werkelijke uitgaven 2016 en de (gewijzigde) begroting 2016 wordt verwezen naar de toelichting bij de programma's in het jaarverslag, daar wordt antwoord gegeven op de vraag 'Wat heeft het gekost?'. Deze toelichting maakt onlosmakelijk onderdeel uit van de toelichting overzicht baten en lasten. De toelichting van de algemene lasten en dekkingsmiddelen en saldo kostenplaatsen wordt in dit hoofdstuk gepresenteerd.

Programma Algemene lasten en dekkingsmiddelen

N = Nadeel, V = Voordeel

Omschrijving	Primitieve begroting 2016	Begroting na wijziging 2016	Realisatie 2016	Verschil t.o.v. begroting na wijziging	N/V
<i>Overige algemene dekkingsmiddelen</i>					
Lasten projecten	0	79.127	35.220	-43.907	V
Baten projecten	0	0	0	0	
Saldo projecten	0	79.127	35.220	-43.907	V
Vakantiegeld 2016 en eindheffing werkkostenregeling	0	560.000	609.035	49.035	N
Gemeentelijke bijdragen	-34.219.855	-33.125.555	-33.125.560	-5	V
Rijksbijdrage rampenbestrijding	-5.696.281	-5.696.281	-5.757.382	-61.101	V
Totaal overige algemene dekkingsmiddelen	-39.916.136	-38.182.709	-38.238.688	-55.979	V
Totaal saldo baten en lasten	-39.916.136	-38.182.709	-38.238.688	-55.979	V
bij: onttrekkingen aan reserves	0	-2.733.917	-2.690.010	43.907	N
af: stortingen in reserves	0	714.630	714.630	0	
Resultaat	-39.916.136	-40.201.996	-40.214.068	-12.072	V

Per saldo sluit het programma Algemene lasten en dekkingsmiddelen met een positief saldo van € 12.000, dit positieve resultaat wordt veroorzaakt door:

N = Nadeel, V = Voordeel

Afwijking	Bedrag	N/V
Lagere kosten van de eenmalige projecten. Het algemeen bestuur heeft in 2016 in totaal een projectbudget van € 79.000 beschikbaar gesteld voor diverse projecten, hiervan is in 2016 € 35.000 besteed. In totaal is er dus € 44.000 minder uitgegeven ten laste van de diverse projectbudgetten. Het bestuur wordt gevraagd om hiervan € 40.000 opnieuw beschikbaar te stellen in 2017 voor organisatieontwikkeling en arbeidshygiëne.	€ -44.000	V
Over het jaar 2016 moeten wij een eindheffing betalen i.v.m. de overschrijding van de vrije ruimte van de werkkostenregeling en het werkelijke vakantiegeld over 2016 is iets hoger dan beschikbaar was in de reserve.	€ 49.000	V
Hogere BDuR uitkering. In 2016 is er vanuit het Rijk een incidentele uitkering ontvangen voor loon- en prijsbijstellingen.	€ -61.000	V
Lagere onttrekking bestemmingsreserve ontwikkelingen VRIJ. Tegenover het voordeel van de lagere projectbesteding staat een lagere onttrekking uit de bestemmingsreserve ontwikkelingen VRIJ. Zie voordeel eenmalige projecten.	€ 44.000	N
Totaal resultaat programma Algemene lasten en dekkingsmiddelen (voordeel)	€ -12.000	V

Programma kostenplaats

N = Nadeel, V = Voordeel

Omschrijving	Primitieve begroting 2016	Begroting na wijziging 2016	Realisatie 2016	Vershil t.o.v. begroting na wijziging	N/V
1. Leiding bedrijfsvoering	60.450	60.450	57.504	-2.946	V
2. Financiën	1.835.850	865.634	803.006	-62.628	V
3. HRM	512.134	442.134	318.786	-123.348	V
4. ICT	1.149.870	1.052.598	787.777	-264.821	V
5. Facilitaire zaken	4.331.768	3.887.768	4.269.499	381.731	N
6. Bedrijfsvoering (gemene rekening)	3.165.551	3.188.933	3.055.286	-133.647	V
7. Directie	663.087	561.378	481.378	-80.000	V
8. Bestuur, beleid & communicatie	968.325	1.005.402	976.508	-28.894	V
9. Projecten (medewerkers)	880	116.625	112.689	-3.936	V
Totaal saldo kostenplaatsen	12.687.915	11.180.922	10.862.434	-318.488	V
Totaal saldo baten en lasten	12.687.915	11.180.922	10.862.434	-318.488	V
bij: onttrekkingen aan reserves	-135.860	0	0	0	
af: stortingen in reserves	0	0	0	0	
Resultaat	12.552.055	11.180.922	10.862.434	-318.488	V

Verrekening o.b.v. fte's	Primitieve begroting 2016	Begroting na wijziging 2016	Realisatie 2016
Programma Crisisbeheersing	238.389	212.349	206.305
Programma GHOR	269.431	240.000	233.169
Programma Brandweer	11.801.929	10.512.736	10.213.267
Programma Meldkamer	229.047	204.027	198.220
Programma Bevolkingszorg	13.261	11.812	11.476
Programma Bestuur	0	0	0
Algemene lasten en dekkingsmiddelen	0	0	0
Totaal saldo kostenplaatsen	12.552.057	11.180.923	10.862.437

De verschillende teams van Bedrijfsvoering ondersteunen de taken ook voor de GGD IJsselland. Hiervoor is een overeenkomst voor 'kosten voor gemene rekening' opgesteld. De verrekening vindt plaats op basis van werkelijk gemaakte kosten tegen de overeengekomen verdeelsleutel (56% VR en 44% GGD). De werkelijke bijdrage GGD aan de gemene rekening over 2016 is € 2.273.656 (begroting 2016 € 2.361.961).

Per saldo sluiten alle kostenplaatsen positief saldo van € 318.000, dit positieve resultaat wordt veroorzaakt door:

1. Leiding bedrijfsvoering

N = Nadeel, V = Voordeel

Afwijking	Bedrag	N/V
In 2016 is minder gebruik gemaakt van externe inhuur.	€ -3.000	V
Totaal resultaat kostenplaats leiding bedrijfsvoering (voordeel)	€ -3.000	V

2. Financiën

N = Nadeel, V = Voordeel

Afwijking	Bedrag	N/V
In 2016 hebben wij minder accountants- en advieskosten gerealiseerd.	€ -35.000	V
De werkelijke rentekosten 2016 zijn lager uitgevallen dan verwacht in de 2e bestuursrapportage. Vanaf 2017 hebben wij het rentepercentage in de begroting verlaagd naar 2,5% en hiermee structureel een voordeel van € 340.000 ingeboekt.	€ -27.000	V
Totaal resultaat kostenplaats Financiën (voordeel)	€ -62.000	V

3. HRM

N = Nadeel, V = Voordeel

Afwijking	Bedrag	N/V
In 2016 minder beroep gedaan op de centrale opleidingsbudgetten. Voor 2017 verwachten we een volledige besteding door Managementontwikkeling en LOTO-trajecten.	€ -86.000	V
In 2016 minder externe (advies)kosten gerealiseerd, o.a. werving & selectie, advieskosten externen en inhuur derden.	€ -37.000	V
Totaal resultaat kostenplaats HRM (voordeel)	€ -123.000	V

4. ICT

N = Nadeel, V = Voordeel

Afwijking	Bedrag	N/V
In 2016 is er minder inhuur derden gerealiseerd. Dit is een structureel beeld. In de begroting 2017 is reeds € 100.000 overgezet naar Facilitair om daar de structurele overschrijding inhuur inkoopexpertise NIC af te dekken.	€ -192.000	V
De kosten Automatisering en Verbindingen blijven structureel achter op de ramingen zoals opgenomen in de vorming Veiligheidsregio IJsselland. In de begroting 2018 zal het structurele deel worden benut om de structurele overschrijdingen op Huisvestingskosten af te dekken.	€ -72.000	V
Totaal resultaat kostenplaats ICT (voordeel)	€ -264.000	V

5. Facilitaire zaken

N = Nadeel, V = Voordeel

Afwijking	Bedrag	N/V
In 2016 is € 150.000 overschrijding gerealiseerd door inhuur inkoopexpertise NIC en doorbelaste ondersteunings-uren huisvesting van diverse gemeenten. Het overige is veroorzaakt door incidentele kosten inventarisatie nieuw toegangssysteem en de adviezen op de komende verbouwing Marsweg te Zwolle.	€ 271.000	N
De kosten dagelijks onderhoud gebouwen en overige huisvestingskosten laten een structurele overschrijding zien. In de begroting 2018 wordt dit structureel opgelost binnen de budgetten van Bedrijfsvoering.	€ 163.000	N
De overige beheerskosten (restaurant, kantoorartikelen, copiers, etc) realiseren in 2016 een geringe overschrijding. Dit wordt in 2017 opgelost door het budget overige beheerskosten uit de Gemene Rekening weer specifiek te maken. In dit budget zit ruimte om de huidige overschrijding te dekken.	€ 25.000	N
In 2016 kon de doorberekening huisvestingskosten Bedrijfsvoering aan de GGD nog als eenmalig voordeel worden ingeboekt. Vanaf 2017 is deze aanrekening structureel meegenomen in de bezuinigingen.	€ -77.000	V
Totaal resultaat kostenplaats facilitaire zaken (nadeel)	€ 382.000	N

6. Bedrijfsvoering (gemene rekening)

N = Nadeel, V = Voordeel

Afwijking	Bedrag	N/V
Binnen de beschikbare formatie is een deel van de flexibele schil niet ingezet. Vanaf 2017 is € 134.000 (56% voor VRIJ, € 75.000) structureel meegenomen als efficiencyvoordeel.	€ -113.000	V
Bij de vorming van de Gemene Rekening is ook een nog niet bestemd budget meegenomen. Een deel wordt ingezet voor niet voorziene gemeenschappelijke kosten VRIJ/GGD (bv. facilitaire- en advieskosten). Mogelijk kan ook een deel worden ingezet voor verdere uniformering van het automatiserings- en telefonienetwerk (analyse hiernaar loopt). Verder is deze ruimte gebruikt om een nog openstaande taakstelling binnen Gemene Rekening (€ 59.000) incidenteel te dekken.	€ -108.000	V
Een lagere bijdrage van de GGD doordat 44% van de incidentele onderuitputting voor de GGD is.	€ 88.000	N
Totaal resultaat kostenplaats bedrijfsvoering (gemene rekening) (voordeel)	€ -133.000	V

7. Directie

N = Nadeel, V = Voordeel

Afwijking	Bedrag	N/V
Binnen de beschikbare formatie is een flexibele schil beschikbaar. Deze formatie is vrij beschikbaar voor projectmatige en/of tijdelijke wensen voor taakinvingen. Hiervan is een klein deel in 2016 niet benut.	€ -30.000	V
Voor het jaar 2016 was bijna 80.000 euro beschikbaar voor onvoorziene kosten. Een groot deel is ingezet voor de nabetaling van de toelage onregelmatige dienst. Het restant is voor 2016 niet nodig.	€ -30.000	V
Een onderuitputting op de personeelskosten, waarvan een groot deel van de kosten geboekt zijn in de diverse clusters. Het budget wordt verdeeld na de harmonisatie.	€ -20.000	V
Totaal resultaat kostenplaats directie (voordeel)	€ -80.000	V

8. BBC

N = Nadeel, V = Voordeel

Afwijking	Bedrag	N/V
De ontwikkelingen op SharePoint lopen achter op planning.	€ -15.000	V
Het OR budget niet volledig benut door einde zittingstermijn in 2016.	€ -14.000	V
Totaal resultaat kostenplaats bestuursondersteuning (voordeel)	€ -29.000	V

9. Projecten

N = Nadeel, V = Voordeel

Afwijking	Bedrag	N/V
Dit zijn bovenformatieve medewerkers, die aan diverse projecten binnen de organisatie werken. De dekking vindt plaats via de flexibele schil.	€ -4.000	V
Totaal resultaat kostenplaats projecten (voordeel)	€ -4.000	V

Mutaties reserves

De exploitatie van Veiligheidsregio IJsselland wordt beïnvloed door stortingen in reserves en door onttrekkingen uit reserves. Het BBV geeft aan dat het resultaat van de exploitatie onderverdeeld moet worden in een saldo baten en lasten (voor bestemming) en in een resultaat. Het verschil tussen beide is dat in het resultaat de mutaties in de reserves zijn verwerkt.

Omschrijving	Primitieve begroting 2016	Begroting na wijziging 2016	Realisatie 2016	Vershil t.o.v. begroting na wijziging	N/V
Totaal saldo baten en lasten	-288.095	-201.308	-335.328	-134.020	V
<i>Mutaties reserves</i>					
bij: onttrekkingen aan reserves	0	-2.783.917	-2.704.102	79.815	N
af: stortingen in reserves	288.095	1.002.725	1.002.725	0	
Resultaat	0	-1.982.500	-2.036.705	-54.205	V

Per saldo hebben de mutaties in de reserves een negatief effect op het resultaat in de exploitatie van € 80.000 (nadeel), dit wordt veroorzaakt door:

N = Nadeel, V = Voordeel

Afwijking	Bedrag	N/V
Voor de volgende projecten is er een lagere onttrekking uit de reserve geweest, te weten: - Organisatieontwikkeling € 21.487 - Aanpassing website € 8.824 - Arbeidshygiëne € 18.437 - Doorontwikkeling bevolkingszorg € 35.908	€ 80.000	N
En voor de volgende projecten is er een hogere onttrekking uit de reserve geweest, te weten: - Project noodopvang € 4.840		
Het bestuur wordt gevraagd om het saldo van organisatieontwikkeling, arbeidshygiëne en doorontwikkeling bevolkingszorg opnieuw beschikbaar te stellen in 2017.		
Totaal mutaties in de reserves (voordeel)	€ 80.000	N

7 Balans

BALANS PER 31 DECEMBER 2016 (voor bestemming van het gerealiseerd resultaat)

Omschrijving der activa	Boekwaarde 31-12-2016		Boekwaarde 31-12-2015	
Vaste activa				
<i>Materiële vaste activa</i>		28.529.441	42.874.159	42.874.159
- Investerings met een economisch nut	28.529.441		42.874.159	
<i>Financiële vaste activa</i>		26.000	42.000	42.000
- Overige uitzettingen met een rentetypische looptijd van één jaar of langer	26.000		42.000	
Totaal vaste activa		28.555.441	42.916.159	
Vlottende activa				
<i>Uitzettingen met een rentetypische looptijd korter dan één jaar</i>		2.656.840	2.626.500	2.626.500
- Vorderingen op openbare lichamen	298.888		154.080	
- Overige vorderingen	226.197		149.459	
- Uitzettingen in Rijks schatkist	2.131.755		2.322.961	
<i>Liquide middelen</i>		408.439	100.418	100.418
- Banksaldi	404.770		97.056	
- Kassaldi	3.669		3.362	
<i>Overlopende activa</i>		629.068	779.000	779.000
- Vooruitbetaalde bedragen	538.937		705.209	
- Nog te ontvangen voorschotbedragen met een specifiek bestedingsdoel (overige Nederlandse overheidslichamen)	16.000			
- Overige nog te ontvangen bedragen	74.131		73.791	
Totaal vlottende activa		3.694.347	3.505.918	
Totaal generaal		32.249.788	46.422.077	

Ingediend bij het dagelijks bestuur van
Veiligheidsregio IJsselland d.d. 5 april 2017

Dhr. M. Thijssen

, Hoofd Bedrijfsvoering

Omschrijving der passiva	Boekwaarde 31-12-2016		Boekwaarde 31-12-2015	
Vaste passiva				
<i>Eigen vermogen</i>		4.486.969		4.151.640
- Algemene reserve	1.000.000		335.369	
- Bestemmingsreserves	1.450.264		1.782.341	
- Het gerealiseerde resultaat volgend uit overzicht van baten en lasten	2.036.705		2.033.930	
<i>Vaste schulden met een rentetypische looptijd van één jaar of langer</i>		22.532.729		30.920.573
- Onderhandse leningen van:				
- Openbare lichamen	10.532.729		23.920.573	
- Binnenlandse banken en overige financiële instellingen	12.000.000		7.000.000	
Totaal vaste passiva		27.019.698	35.072.213	
Vlottende passiva				
<i>Netto vlottende schulden met een rentetypische looptijd korter dan één jaar</i>		2.268.404	10.681.666	10.681.666
- Overige kasgeldlening	0		8.000.000	
- Overige schulden	2.268.404		2.681.666	
<i>Overlopende passiva</i>		2.961.686	668.198	668.198
- Van overige Nederlandse overheidslichamen ontvangen voorschotbedragen met een specifiek bestedingsdoel	1.010.114		0	
- Nog te betalen bedragen	1.951.572		668.198	
Totaal vlottende passiva		5.230.090	11.349.864	
Totaal generaal		32.249.788	46.422.077	

Vastgesteld door het algemeen bestuur van
Veiligheidsregio IJsselland d.d. 21 juni 2017

Drs. H.J. Meijer

, voorzitter

Drs. A.H. Schreuders

, secretaris

7.1 Toelichting op de balans

Grondslagen voor waardering en resultaatbepaling

Inleiding

De jaarrekening is opgemaakt met inachtneming van de voorschriften die het Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten (BBV) daarvoor geeft.

Algemene grondslagen voor het opstellen van de jaarrekening

De waardering van de activa en passiva en de bepaling van het resultaat vindt plaats op basis van historische kosten. De activa en passiva worden opgenomen tegen nominale waarden. Alle in deze jaarrekening verantwoorde bedragen zijn vermeld in hele euro's.

Balans

- 1.1 Materiële vaste activa met economisch nut
Deze materiële vaste activa zijn gewaardeerd tegen de historische verkrijgings- of vervaardigingsprijs. Specifieke investeringsbijdragen van derden worden op de desbetreffende investering in mindering gebracht. In die gevallen wordt op het saldo afgeschreven.
Slijtende investeringen worden het jaar na ingebruikneming lineair afgeschreven volgens een stelsel afgestemd op de verwachte toekomstige gebruiksduur. Duurzame waardeverminderingen van vaste activa worden onafhankelijk van het resultaat van het boekjaar in aanmerking genomen.
- 1.2 Financiële vaste activa
De financiële vaste activa worden gewaardeerd tegen de nominale waarde.
- 1.3 Vorderingen en overlopende activa
De vorderingen worden gewaardeerd tegen de nominale waarde. Op basis van verwachte oninbaarheid is een voorziening in mindering gebracht. De voorziening wordt statisch bepaald op basis van de geschatte inningskansen.
- 1.4 Liquide middelen
Deze activa worden tegen nominale waarde opgenomen.
- 1.5 Voorzieningen
Voorzieningen worden gewaardeerd op het nominale bedrag van de betrokken verplichting. Voorzieningen worden gevormd voor verplichtingen die oorzakelijk samenhangen met de periode voorafgaande aan de balansdatum, waarvan de omvang en/of het tijdstip op balansdatum onzeker zijn, doch redelijkerwijs en betrouwbaar zijn te schatten. Voor de afwikkeling van de verplichting is een uitstroom van middelen noodzakelijk.
- 1.6 Vaste schulden
Vaste schulden worden gewaardeerd tegen de nominale waarde, verminderd met gedane aflossing. De vaste schulden hebben een rentetypische looptijd van één jaar of langer.

1.7 Vlottende passiva

De vlottende passiva worden gewaardeerd tegen de nominale waarde.

Resultaatbepalingsgrondslagen

De waardering van de activa en passiva en de bepaling van het resultaat vindt plaats op basis van historische kosten. Tenzij bij het desbetreffende balanshoofd anders is vermeld, worden de activa en passiva opgenomen tegen nominale waarde.

De baten en lasten worden toegerekend aan het jaar waarop zij betrekking hebben. Baten en winsten worden slechts genomen voor zover zij op de balansdatum zijn gerealiseerd. Verliezen en risico's die hun oorsprong vinden voor het einde van het begrotingsjaar, worden in acht genomen indien zij voor het opmaken van de jaarrekening bekend zijn geworden.

Personeelslasten worden in principe toegerekend aan het boekjaar waarop ze betrekking hebben. Als gevolg van het formele verbod op het opnemen van voorzieningen c.q. schulden uit hoofde van jaarlijks terugkerende arbeidskosten gerelateerde verplichtingen van vergelijkbaar volume worden sommige personele lasten echter toegerekend aan de periode waarin uitbetaling plaatsvindt.

Voor arbeidskostengerelateerde verplichtingen van een jaarlijks vergelijkbaar volume wordt geen voorziening getroffen of op andere wijze een verplichting opgenomen. De referentieperiode is dezelfde als die van de meerjarenraming, te weten vier jaar.

Vaste activa

Materiële vaste activa

De investeringen met economisch nut kunnen als volgt worden onderverdeeld:

Boekwaarde ultimo	31-12-2016	31-12-2015
BEDRIJFSGEBOUWEN	€ 11.943.668	€ 23.592.254
GROND EN TERREINEN	€ 1.108.829	€ 2.795.075
VERVOERSMIDDELEN	€ 9.641.996	€ 10.051.037
MACHINES, APPARATEN EN INSTALLATIES	€ 106.565	€ 121.766
ICT (overige materiële vaste activa)	€ 1.475.642	€ 1.827.839
BRANDVEILIGHEIDSVZ. (overige materiële vaste activa)	€ 4.136.555	€ 4.367.451
OEFENEN (overige materiële vaste activa)	€ 93.793	€ 109.530
JEUGDBRANDWEER (overige materiële vaste activa)	€ 22.393	€ 9.208
	€ 28.529.441	€ 42.874.159

De boekwaarde van de vervoersmiddelen bestaat voor 144.000 euro uit een investering van brandweerboten. Veiligheidsregio IJsselland is op balansdatum 31-12-2016 wel economisch eigenaar, maar geen juridisch eigenaar. De laatste betaaltermijn van 36.000 euro wordt namelijk nog betaald in 2017 en vanaf dan wordt Veiligheidsregio IJsselland juridisch eigenaar.

Het volgende overzicht geeft het verloop van de boekwaarde van de investeringen met economisch nut weer:

Categorie	Boekwaarde 1-1-2016	Investerings 2016	Desinvesteringen 2016	Afschrijvingen 2016	Bijdragen van derden	Afwaardering	Boekwaarde 31-12-2016
Bedrijfsgebouwen	€ 23.592.254	€ 16.188	€ 10.647.105	€ 905.839		€ 111.830	€ 11.943.668
Grond en terreinen	€ 2.795.075		€ 1.686.246				€ 1.108.829
Vervoersmiddelen	€ 10.051.037	€ 878.500	€ 3.705	€ 1.283.836			€ 9.641.996
Machines, apparaten en installaties	€ 121.766			€ 15.201			€ 106.565
ICT ((overige materiële vaste activa)	€ 1.827.838	€ 222.255		€ 574.452			€ 1.475.641
Brandveiligheidsvoorz. (overige materiële vaste activa)	€ 4.367.451	€ 701.892		€ 932.788			€ 4.136.555
Oefenen (overige materiële vaste activa)	€ 109.530			€ 15.737			€ 93.793
Jeugdbrandweer (overige materiële vaste activa)	€ 9.208	€ 14.501		€ 1.315			€ 22.394
	€ 42.874.159	€ 1.833.336	€ 12.337.056	€ 3.729.168	€ -	€ 111.830	€ 28.529.441

In 2016 is er sprake van 12,3 miljoen euro aan desinvesteringen. Dit wordt veroorzaakt door o.a. de verkoop van de kazerne aan de Marsweg te Zwolle (grond en gebouw) en verkoop van een vervoersmiddelen die vervroegd is afgeschreven door hoge reparatiekosten.

Onder bijdragen van derden zijn de bijdragen van derden opgenomen die direct gerelateerd zijn aan de investering. Onder de afwaarderingen staan de afwaarderingen vermeld wegens duurzame waardeverminderingen, inzake boekwaarde bouwkundige kosten regionaal coördinatie centrum aan de Zeven Alleetjes. Deze is sinds april 2015 gehuisvest aan de Marsweg te Zwolle.

De investeringen passen binnen het (meerjaren)beleid van de veiligheidsregio en er is derhalve geen sprake van begrotingsonrechtmatigheid. Per investering is een format ingevuld met inhoudelijke en financiële verantwoording, deze zijn bij team financiën beschikbaar.

Overname brandweermaterieel

Per 1-1-2014 hebben wij al het brandweermaterieel overgenomen van de gemeenten tegen de boekwaarde per 31-12-2013 en de dan nog resterende afschrijvingstermijnen van de gemeenten. Dit is conform de 'nota financiële kaders en uitgangspunten voor de begroting 2014-2017 van de regionale brandweer IJsselland', die bestuurlijk is vastgesteld op 19 juni 2013. Wij hebben de boekwaarde en de resterende afschrijvingstermijn ingebracht in onze financiële administratie en hierop de jaarlijkse afschrijvingslast gebaseerd.

De afschrijvingstermijnen van de verschillende gemeenten wijken af van de huidige afschrijvingstermijnen van Veiligheidsregio IJsselland. De huidige afschrijvingstermijnen zijn ook in de 'nota financiële kaders en uitgangspunten voor de begroting 2014-2017 van de regionale brandweer IJsselland' bestuurlijk vastgesteld.

De huidige afschrijvingstermijnen en vervangingswaarden gelden voor nieuwe (vervangings)investeringen van de veiligheidsregio, omdat bij het bepalen van de termijnen en vervangingswaarde ook rekening is gehouden met de huidige technieken. Het is technisch niet altijd mogelijk om van de overgenomen activa de afschrijvingstermijnen te verlengen, vandaar is er toen gezamenlijk besloten om voor de overgenomen brandweermaterieel de resterende afschrijvingstermijnen van de gemeenten te hanteren (bestendige gedragslijn).

Verder zijn de nieuwe afschrijvingstermijnen en vervangingswaarden gebruikt om de gemiddelde kapitaallast te berekenen voor de gemeentelijke bijdrage in de begroting (m.b.v. een inventarisatielijst per gemeente).

Stille reserve

Als de afschrijvingstermijnen van de overgenomen brandweermaterieel worden herzien, dan leidt dit tot een hogere boekwaarde op de balans en een lagere afschrijvingslast in de jaarrekening.

Doordat het besluit is genomen om van de overgenomen brandweermaterieel de resterende afschrijvingstermijnen van de gemeenten te hanteren ontstaat er dus een stille reserve van ongeveer € 100.000.

Financiële vaste activa

	Boekwaarde 31-12-2016	Boekwaarde 31-12-2015
Overige uitzettingen met een rentetypische looptijd van één jaar of langer	26.000	42.000
	<u>26.000</u>	<u>42.000</u>

De overige uitzettingen zijn in 2016 16.000 euro lager. Dit wordt veroorzaakt doordat deze openstaande vordering in 2017 wordt ontvangen en hiermee vlottende activa (nog te ontvangen voorschotbedragen) is geworden.

Vlottende activa

Uitzettingen korter dan één jaar

De in de balans opgenomen uitzettingen met een looptijd van één jaar of minder kunnen als volgt gespecificeerd worden:

Soort vordering	Boekwaarde	Voorziening	Boekwaarde	Boekwaarde
	per 31-12-2016	voor oninbaarheid	per 31-12-2016	per 31-12-2015
Vorderingen op openbare lichamen	298.888	0	298.888	154.080
Overige vorderingen	226.197	0	226.197	149.459
Uitzettingen in Rijks schatkist	2.131.755	0	2.131.755	2.322.961
Totaal	2.656.840	0	2.656.840	2.626.500

De vorderingen op openbare lichamen zijn in 2016 ruim 140.000 euro hoger door de verrekening van de FLO kosten en meer detachering van personeel aan overheidsinstellingen wat in rekening is gebracht.

De overige vordering zijn in 2016 ruim 75.000 euro hoger door meer detachering van medewerkers aan het Instituut Fysieke Veiligheid en een externe bijdrage van de voorgesloten opleiden, trainen en oefenen gelden. Daarnaast zijn er in 2016 minder vorderingen door verkoop materiaal.

Uitzettingen in Rijks schatkist

Het drempelbedrag voor het begrotingsjaar waarover verantwoording wordt afgelegd is twee miljoen euro.

Er zijn geen bedragen aan middelen, bedoeld in artikel 2, vierde lid, van de Wet financiering decentrale overheden, dat in het kader van het drempelbedrag door de veiligheidsregio buiten 's Rijks schatkist is aangehouden.

Liquide middelen

Het saldo van de liquide middelen bestaat uit de volgende componenten:

	Boekwaarde 31-12-2016	Boekwaarde 31-12-2015
Banksaldi	404.770	97.056
Kassaldi	3.669	3.362
	408.439	100.418

Overlopende activa

De post overlopende activa kan als volgt onderscheiden worden:

	Boekwaarde 31-12-2016	Boekwaarde 31-12-2015
Vooruitbetaalde bedragen	538.937	705.209
Nog te ontvangen voorschotbedragen met een specifiek bestedingsdoel (overige Nederlandse overheidslichamen)	16.000	0
Overige nog te ontvangen bedragen	74.131	73.791
	<u>629.068</u>	<u>779.000</u>

De vooruitbetaalde bedragen zijn in 2016 ruim 166.000 euro lager. Dit wordt o.a. veroorzaakt doordat in 2015 de bijdrage 1e half jaar 2016 aan de Meldkamer Oost Nederland vooruit was betaald, een aansprakelijkheidsverzekering en meer ICT licenties (totaal 290.000 euro). In 2016 hebben wij extra huur kazernes aan de gemeenten en opleidingskosten vooruitbetaald t.o.v. 2015 (totaal 125.000 euro).

Het nog te ontvangen voorschotbedrag was vorig jaar nog een langlopende vordering. In 2016 als kortlopende vordering gepresenteerd, omdat deze vordering in 2017 wordt ontvangen.

Zie voor verdere toelichting bijlage 6 'Overzicht overlopende activa en passiva'.

Eigen Vermogen

Het in de balans opgenomen eigen vermogen bestaat uit de volgende posten:

	Boekwaarde 31-12-2016	Boekwaarde 31-12-2015
Algemene reserve	1.000.000	335.369
Bestemmingsreserves:		
overige bestemmingsreserves	1.450.264	1.782.341
	<u>2.450.264</u>	<u>2.117.710</u>
Gerealiseerd resultaat	2.036.705	2.033.930
Totaal	<u>4.486.969</u>	<u>4.151.640</u>

Het verloop van het eigen vermogen is als volgt:

Saldo per 1 januari 2016	2.117.710
Bij: storting batig saldo 2015	2.033.930
Bij: overige stortingen	<u>1.002.725</u>
	5.154.365
Af: onttrekking aan reserves	<u>2.704.102</u>
Saldo per 31 december 2016	<u>2.450.264</u>

Het verloop in 2016 wordt in volgend overzicht per reserve weergegeven.

Reserves	Boekwaarde 01-01-2016	Toevoeging	Onttrekking	Bestemming resultaat vorig boekjaar	Vermindering ter dekking van afschrijvingen	Boekwaarde 31-12-2016
Algemene reserve	335.369	664.630	1.958.930	1.958.930		1.000.000
Transitie Meldkamer	400.000	50.000				450.000
Ontwikkelingen Veiligheidsregio	444.212		49.312	75.000		469.900
Egalisatiereserve kapitaallasten	378.129	288.095	135.860			530.364
Reservering vakantiegeld	560.000		560.000			-
Totaal	2.117.710	1.002.725	2.704.102	2.033.930	-	2.450.264

Zie voor verdere toelichting bijlage 2 'Staat van reserves en voorzieningen' en bijlage 3 'Toelichting reserves'.

Resultaat

Onder 'gerealiseerd resultaat' is het resultaat ná mutaties in de reserves opgenomen. Hiervan wordt het volgende overzicht gegeven:

Totaal saldo baten en lasten	-335.328 V
Af: mutaties in de reserves (zie de toelichting op de rekening van baten en lasten)	<u>-1.701.377 V</u>
Resultaat	<u>-2.036.705 V</u>

Voor de bestemming van het voordelig gerealiseerde resultaat van € 2.036.705 wordt aan het algemeen bestuur uit volgende voorgesteld:

- Incidentele teruggaaf gemeentelijke bijdrage € 662.500
- En de volgende mutaties in de reserves:
  - incidenteel € 900.000 beschikbaar te stellen voor uitvoering project bluswater;
  - incidenteel € 200.000 beschikbaar te stellen voor afwaardering boekwaarde ademlucht;
  - incidenteel € 100.000 beschikbaar te stellen voor arbeidshygiëne;
  - incidenteel € 60.000 beschikbaar te stellen voor de vervanging overheaddeuren kazerne Hardenberg;

- incidenteel € 50.000 beschikbaar te stellen voor implementatie P&F systeem;
- incidenteel € 64.205 beschikbaar te stellen voor herkenbaarheid kazernes.

Vaste schulden

De overname/ investeringen van het (brandweer)materieel maakt het voor Veiligheidsregio IJsselland noodzakelijk leningen af te sluiten.

Een gedeelte kan tijdelijk volgens de geldende kasgeldlimiet worden gefinancierd met kortlopende leningen. Voor het resterende deel zullen langlopende leningen moeten worden afgesloten. Om te voldoen aan de regels omtrent de kasgeldlimiet hebben wij in 2016 een langlopende lening bij de BNG afgesloten van vijf miljoen euro. Bij het aantrekken is met de kasgeldlimiet en de renterisiconorm rekening gehouden.

Voor de tijdelijke overname van de negen brandweerkazernes is per 1 januari 2014 in totaal 28,9 miljoen euro geleend van de betreffende gemeenten. Bij het aantrekken van deze leningen voor de huisvesting is de looptijd van de lening per kazerne afgestemd op de resterende herzieningstermijn (herzieningstermijn is maximaal tien jaar). Jaarlijks betaalt Veiligheidsregio IJsselland aflossing aan de desbetreffende gemeente. Eind 2016 is met de terugkoop van de kazerne door de gemeente Zwolle ook de lening (stand € 12.889.456) afgelost. Eind 2016 wordt er nog 10,5 miljoen euro geleend bij gemeenten.

In bijlage 1 vindt u een overzicht van alle leningen inclusief rente en aflossing 2016.

Vlottende passiva

Vlottende schulden korter dan één jaar

De in de balans opgenomen netto vlottende schulden met een looptijd van één jaar of minder kunnen als volgt gespecificeerd worden:

	Boekwaarde 31-12-2016	Boekwaarde 31-12-2015
Kasgeldlening	0	8.000.000
Overige schulden	2.268.404	2.681.666
	<u>2.268.404</u>	<u>10.681.666</u>

Eind 2016 was er geen behoefte aan een kasgeldlening.

De overige schulden zijn ten opzichte van 2015 afgenomen, doordat o.a. de betaling aan het ABP over december dit jaar is opgenomen als nog te betalen kosten 2016.

Overlopende passiva

De specificatie van de post overlopende passiva is als volgt:

	Boekwaarde 31-12-2016	Boekwaarde 31-12-2015
Van overige Nederlandse overheidslichamen ontvangen	1.010.114	0
voorschotbedragen voor uitkeringen met een specifiek bestedingsdoel		
Nog te betalen bedragen	1.951.572	668.198
	2.961.686	668.198

Eind 2016 hebben wij van drie gemeenten al de bijdrage over de maand januari 2017 ontvangen. Deze ontvangsten zijn verwerkt als voorschotbedragen.

De nog te betalen kosten zijn met bijna 1,3 miljoen euro toegenomen t.o.v. 2015. Dit wordt voor een belangrijk deel veroorzaakt door de 7 maanden opgebouwde vakantiegeld 2016, huur van kazerne Kampen, kerstpakketten en eindheffing werkkostenregeling.

Zie voor verdere toelichting bijlage 6 'Overzicht overlopende activa en passiva'.

Financiële positie van Veiligheidsregio IJsselland

Gemeenten die aan de gemeenschappelijke regeling Veiligheidsregio IJsselland deelnemen, zijn wettelijk verplicht zodanig financieel bij te dragen aan de regeling dat de begroting daarvan altijd sluitend is. De algemene reserve heeft het karakter van een weerstandsreserve. De reserve bedraagt per 31 december 2016 één miljoen euro.

Niet in de balans opgenomen financiële verplichtingen

Voor arbeidskosten gerelateerde verplichtingen van een jaarlijks vergelijkbaar volume wordt geen voorziening getroffen of op andere wijze een verplichting opgenomen. Deze personele lasten worden verantwoord in het jaar waarin de uitbetaling plaatsvindt. Daarbij moet worden gedacht aan verlofaanspraken.

- Verlofsaldi 2016: 19.977 uren. Dit totale saldo is bijna 10,6 fte en heeft een waarde van ongeveer 650.000 euro. Het betreft een kortlopende arbeidskosten gerelateerde verplichting met een jaarlijks vergelijkbaar volume, die op basis van het BBV niet op de balans mag worden opgenomen.

- Huur kazernes:

Omschrijving	Verhuurder	Ingangsdatum	Einddatum	Totale contractwaarde 2016	Contractwaarde vanaf 2017	Contractwaarde vanaf 2018	Verlenging mogelijk?
Huur kazerne Lemelerveld	Gemeente Dalfsen	1-1-2014	31-12-2018	€ 36.225	€ 24.150	€ 12.075	Stilzwijgend per jaar
Huur kazerne Dalfsen	Gemeente Dalfsen	1-1-2014	31-12-2018	€ 68.682	€ 45.788	€ 22.894	Stilzwijgend per jaar
Huur kazernes	Gemeente Deventer	1-1-2014	31-12-2018	€ 1.029.177	€ 686.118	€ 343.059	Stilzwijgend per jaar
Huur kazerne Hardenberg	Gemeente Hardenberg	1-1-2014	31-12-2018	€ 321.300	€ 214.200	€ 107.100	Stilzwijgend per jaar
Huur kazerne Balkbrug	Gemeente Hardenberg	1-1-2014	31-12-2018	€ 137.472	€ 91.648	€ 45.824	Stilzwijgend per jaar
Huur kazerne de Krim	Gemeente Hardenberg	1-1-2014	31-12-2018	€ 30.963	€ 20.642	€ 10.321	Stilzwijgend per jaar
Huur kazerne Bergentheim	Gemeente Hardenberg	1-1-2014	31-12-2018	€ 74.991	€ 49.994	€ 24.997	Stilzwijgend per jaar
Huur kazerne Slagharen	Gemeente Hardenberg	1-1-2014	31-12-2018	€ 97.725	€ 65.150	€ 32.575	Stilzwijgend per jaar
Huur kazerne Dedemsvaart	Arriva Beheer BV	1-10-2013	30-9-2028	€ 578.097	€ 533.628	€ 489.159	10 jaar tot 30-09-2038
Huur kazerne Gramsbergen	R.W. Jaquet	1-1-2003	31-12-2016	€ 19.566	€ -	€ -	Stilzwijgend per jaar
Huur kazerne IJsselmuiden	Gemeente Kampen	1-1-2014	31-12-2018	€ 65.604	€ 43.736	€ 21.868	Stilzwijgend per jaar
Huur kazerne Wijhe	Gemeente Olst Wijhe	1-1-2014	31-12-2018	€ 39.681	€ 26.412	€ 13.206	Stilzwijgend per jaar
Huur kazerne Olst	Gemeente Olst Wijhe	1-1-2014	31-12-2018	€ 20.676	€ 13.784	€ 6.892	Stilzwijgend per jaar
Huur kazerne Raalte	Gemeente Raalte	1-1-2014	31-12-2018	€ 275.010	€ 183.340	€ 91.670	Stilzwijgend per jaar
Huur kazerne Heino	Gemeente Raalte	1-1-2014	31-12-2018	€ 86.651	€ 56.434	€ 28.217	Stilzwijgend per jaar
Huur kazerne Luttenberg	Gemeente Raalte	1-1-2014	31-12-2018	€ 131.157	€ 87.438	€ 43.719	Stilzwijgend per jaar
Huur kazerne Staphorst	Gemeente Staphorst	1-1-2014	31-12-2018	€ 71.580	€ 47.720	€ 23.860	Stilzwijgend per jaar
Huur kazernes Steenwijkerland	Gemeente Steenwijkerland	1-1-2014	31-12-2018	€ 390.921	€ 260.614	€ 130.307	Stilzwijgend per jaar
Huur kazerne Hasselt	Gemeente Zwartewaterland	1-1-2014	31-12-2018	€ 64.305	€ 42.870	€ 21.435	Stilzwijgend per jaar
Huur kazerne Genemuiden	Gemeente Zwartewaterland	1-1-2014	31-12-2018	€ 85.968	€ 57.312	€ 28.656	Stilzwijgend per jaar
Huur loods Staverenstr Deventer	Tradex Deventer BV	1-1-2010	31-12-2019	€ 118.200	€ 88.650	€ 59.100	Stilzwijgend per 5 jaar
Huur kazerne Kampen	Gemeente Kampen	1-1-2016	31-12-2020	€ 1.528.170	€ 1.222.536	€ 916.902	Stilzwijgend per jaar
			Totaal	€ 5.272.121	€ 3.862.164	€ 2.473.836	

Gebeurtenissen na balansdatum

Alle ten tijde van het opmaken van de jaarrekening beschikbare informatie omtrent de feitelijke situatie per balansdatum is bij het opmaken van de jaarrekening in aanmerking genomen en verwerkt. Er hebben zich na het opmaken van de jaarrekening geen gebeurtenissen van betekenis voorgedaan die nadere informatie geven over de feitelijke situatie op balansdatum.

8 Bijlagen Jaarrekening

Bijlage 1: Langlopende leningen

naam geldgever	oorspronkelijk bedrag geldlening	jaar van de laatste aflossing	bedrag begin dienstjaar	Afgesloten lening 2016	rente 2016	aflossing 2016	restantbedrag einde dienstjaar	t.b.v.
BNG Bank	€ 7.000.000	2035	7.000.000		€ 73.500	-	€ 7.000.000	materieel
BNG Bank	€ 5.000.000	2036	-	5.000.000	€ 68.938	-	€ 5.000.000	materieel
Gemeente Kampen	€ 4.025.792	2015	€ -		€ -	€ -	€ -	huisvesting
Gemeente Ommen	€ 3.014.618	2022	€ 2.882.453		€ 86.474	€ 66.083	€ 2.816.370	huisvesting
Gemeente Olst_Wijhe (Welsum)	€ 580.000	2023	€ 553.500		€ 16.605	€ 13.250	€ 540.250	huisvesting
Gemeente Olst_Wijhe (Wesepe)	€ 583.828	2019	€ 556.318		€ 16.690	€ 13.755	€ 542.563	huisvesting
Gemeente Dalfsen	€ 709.105	2018	€ 667.924		€ 16.698	€ 20.590	€ 647.334	huisvesting
Gemeente Raalte	€ 584.364	2021	€ 555.982		€ 16.679	€ 14.191	€ 541.791	huisvesting
Gemeente Zwartewaterland	€ 1.244.203	2018	€ 1.175.282		€ 29.382	€ 34.461	€ 1.140.821	huisvesting
Gemeente Zwolle (Marsweg) Teruglevering kazerne Marsweg	€ 13.565.189	2016	€ 13.124.466		€ 288.738	€ 235.010 € 12.889.455	€ 12.889.456 € -12.889.455	huisvesting
Gemeente Zwolle (Middelweg)	€ 4.593.608	2022	€ 4.404.648		€ 145.353	€ 101.048	€ 4.303.599	huisvesting
TOTAAL	€ 40.900.705		€ 30.920.572	€ 5.000.000	€ 759.058	€ 13.387.842	€ 22.532.730	

Bijlage 2: Staat van reserves en voorzieningen

Omschrijving	Boekwaarde per 1-1-2016	Vermeerderingen				Verminderingen				Boekwaarde per 31-12-2016	Resultaatbestemming 2016		Boekwaarde per 31-12-2016 ná resultaat- bestemming 2016
		Gerealiseerd resultaat 2015	ten laste van de exploitatie of (hulp)kosten- plaatsen	ten laste van projecten buiten de exploitatie	ontvangen subsidies of gem. bijdragen	ten gunste van de exploitatie of (hulp)kosten- plaatsen	ten gunste van balansposten vaste activa	aanwending t.g.v. balans	ten gunste van projecten buiten de exploitatie		vermeerdering	vermindering	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14
Algemene reserve													
Algemene reserve	€ 335.369	€ 1.958.931	€ 664.630			€ 1.958.930				€ 1.000.000	€ 2.036.705	€ 2.036.705	€ 1.000.000
Totaal Algemene reserve	€ 335.369	€ 1.958.931	€ 664.630			€ 1.958.930				€ 1.000.000	€ 2.036.705	€ 2.036.705	€ 1.000.000
Bestemmingsreserves													
Reserve Transitie meldkamer	€ 400.000		€ 50.000							€ 450.000			€ 450.000
Ontwikkeling Veiligheidsregio	€ 444.212	€ 75.000				€ 49.312				€ 469.900			€ 469.900
Egalisatiereserve kapitaallasten	€ 378.129		€ 288.095			€ 135.860				€ 530.364			€ 530.364
reserve vakantiegeld (IKB)	€ 560.000					€ 560.000				€ -			€ -
Totaal bestemmingsreserves	€ 1.782.341	€ 75.000	€ 338.095			€ 745.172				€ 1.450.264	€ -	€ -	€ 1.450.264
Totaal reserves	€ 2.117.710	€ 2.033.931	€ 1.002.725	€ -	€ -	€ 2.704.102				€ 2.450.264	€ 2.036.705	€ 2.036.705	€ 2.450.264

Bijlage 3: Toelichting reserves

Algemene reserve

Voor de organisatie heeft het eigen vermogen enerzijds een 'financieringsfunctie' van de materiële vaste activa en anderzijds een 'bufferfunctie' voor incidentele tekorten en bedrijfsrisico's. De algemene reserve is het deel van het vermogen, waarop geen specifiek door het algemeen bestuur aangegeven bestemming rust. Na vaststelling van de jaarrekening 2016 van Veiligheidsregio IJsselland is de omvang van de algemene reserve € 1.000.000. Dit is genoeg om de risico's te kunnen opvangen.

Bestemmingsreserves

Bestemmingsreserves worden gevormd om aan reeds aangepane en toekomstige verplichtingen te kunnen voldoen. Het totaal van de bestemmingsreserves per 31 december 2016 is € 1,45 mln. De bestemmingsreserve 'Ontwikkeling veiligheidsregio' is bestemd voor de uitvoering van specifieke bestuursopdrachten/projecten (zoals organisatieontwikkeling).

Eind 2012 is van het Rijk een incidentele bijdrage ontvangen van € 400.000. Hiervan is door het algemeen bestuur besloten dat deze middelen worden ingezet ter dekking van de kosten die de transitie van de meldkamers met zich meebrengt. In de begroting is dit vertaald door hiervoor een afzonderlijke 'bestemmingsreserve transitie meldkamers' te benoemen. Bij de bestemming van het jaarrekeningresultaat 2015 is € 50.000 extra gestort in deze reserve, waarmee het totaal op 450.000 euro is gekomen. Hoe dit in verhouding staat tot de in de toekomst daadwerkelijke frictiekosten is op dit moment nog niet bekend.

Met ingang van 2014 is een egaliseringsreserve gevormd voor de kapitaallasten. In de begroting (en dus ook in de gemeentelijke bijdrage) wordt rekening gehouden met de gemiddelde kapitaallasten. De werkelijke kapitaallasten fluctueren echter jaarlijks. Deze jaarlijkse fluctuaties worden gedempt via deze egaliseringsreserve. Conform de begroting 2016 wordt per saldo € 152.235 toegevoegd aan deze reserve.

In 2015 is een reserve vakantiegeld ingesteld. Deze reserve is ontstaan door invoering van het Individueel Keuzebudget (IKB). Het IKB betekent dat wordt overgegaan op een systeem, waarbij werknemers zelf bepalen op welke momenten ze hun gerealiseerde vakantiegeld en vergelijkbare vergoedingen krijgen uitgekeerd in een kalenderjaar. Deze uitkering moet altijd tijdens het kalenderjaar plaatsvinden. Dit heeft gevolgen voor de zeven maanden vakantiegeld die dan nog staat over 2016, die in mei 2017 wordt uitbetaald. Door het IKB vindt er incidenteel een extra last plaats van zeven maanden vakantiegeld in 2016. Besloten is om voor deze kosten een reserve in te stellen. Wij zijn verplicht de eenmalige extra last van de zeven maanden vakantiegeld op te nemen in de werkelijke cijfers van 2016 en vindt hiervoor een onttrekking van 560.000 euro plaats uit de hiervoor gevormde reserve en hiermee vervalt de bestemmingsreserve weer. De werkelijke uitbetaling vindt plaats in 2017.

Bijlage 4: Gemeentelijke bijdrage

Bijlage gemeentelijke bijdrage 2016					
	Gemeente	Structureel aandeel (in %) na afrondding 0-meting voor 2016	Gemeentelijke bijdrage 2016 o.b.v. begroting	Incidentele teruggaaf 2016	Definitieve bijdrage 2016
1	Dalfsen	5,06%	€ 1.731.542	€ -33.556	€ 1.697.986
2	Deventer	19,59%	€ 6.698.630	€ -129.813	€ 6.568.817
3	Hardenberg	10,78%	€ 3.666.802	€ -71.389	€ 3.595.413
4	Kampen	7,94%	€ 2.715.870	€ -52.631	€ 2.663.239
5	Olst-Wijhe	4,37%	€ 1.527.908	€ -28.956	€ 1.498.952
6	Ommen	3,92%	€ 1.342.548	€ -25.998	€ 1.316.550
7	Raalte	6,50%	€ 2.221.525	€ -43.051	€ 2.178.474
8	Staphorst	2,61%	€ 887.307	€ -17.319	€ 869.988
9	Steenwijkerland	7,92%	€ 2.712.329	€ -52.493	€ 2.659.836
10	Zwartewaterland	4,80%	€ 1.642.211	€ -31.803	€ 1.610.408
11	Zwolle	26,49%	€ 9.073.183	€ -175.492	€ 8.897.691
	Totaal	100,00%	€ 34.219.855	€ -662.500	€ 33.557.355

Bovenstaande incidentele teruggaaf moet nog door het algemeen bestuur besloten worden in de vergadering van 21 juni 2017.

Bijlage 5: Single Information Single Audit (SISA)

 <p>Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties</p>			
<p>SiSa bijlage verantwoordingsinformatie 2016 op grond van artikel 3 van de Regeling informatieverstrekking sisa - d.d. 10 januari 2017</p>			
V&J	A2	<p>Brede Doeluitkering Rampenbestrijding (BDUR)</p> <p>Besluit veiligheidsregio's artikelen 8.1, 8.2 en 8.3</p> <p>Veiligheidsregio's</p>	<p>Besteding (jaar T)</p> <p style="text-align: right;"><i>Aard controle R</i> <i>Indicatornummer: A2 / 01</i></p> <p style="text-align: right;">€ 5.757.382</p>

Bijlage 6: Overzicht overlopende activa en passiva

Overlopende activa

<u>Vooruitbetaalde bedragen 2017:</u>		€	538.937
<i>Licenties 2017</i>	€	241.667	
<i>Huur kazernes 2016</i>	€	115.244	
<i>Opleiding</i>	€	137.150	
<i>Diverse overige bedragen 2016</i>	€	44.876	
 <u>Overige nog te ontvangen bedragen 2016:</u>		€	90.131
<i>Waarborgsommen brandstofpassen</i>	€	28.800	
<i>Bijdrage gemeente Deventer</i>	€	16.000	
<i>Afrekening energie</i>	€	20.574	
<i>Loonkosten</i>	€	15.218	
<i>Belastingdienst</i>	€	8.868	
<i>Overig kleine verrekeningen</i>	€	672	

Overlopende passiva

Van Europese en Nederlandse overheidslichamen ontvangen voorschotbedragen met een specifiek bestedingsdoel

Omschrijving	Boekwaarde 1-1-2016	Ontvangen bedragen	Vrijgevallen bedragen of terugbetalingen	Boekwaarde 31-12-2016
Gemeentelijke bijdragen	€ -	€ 1.010.114	€ -	€ 1.010.114

<u>Nog te betalen bedragen:</u>		€	1.951.572
<i>Vrijwilligersvergoeding maand december</i>	€	303.431	
<i>Afrekening MON (rode kolom)</i>	€	121.958	
<i>Rente langlopende lening BNG</i>	€	121.001	
<i>Energie</i>	€	46.439	
<i>Vakantiegeld 2016</i>	€	565.401	
<i>Huur gemeente Kampen</i>	€	305.634	
<i>Kerstpakketten</i>	€	40.050	
<i>Eindheffing WKR 2016</i>	€	43.634	
<i>Belastingdienst</i>	€	66.111	
<i>ABP december</i>	€	203.073	
<i>Diverse overige bedragen</i>	€	134.840	

Bijlage 7: Projectresultaten

De onderstaand ter informatie vermelde uitgaven en inkomsten van incidentele projecten zijn in de programmarekening opgenomen. Het algemeen bestuur van Veiligheidsregio IJsselland heeft in 2016 in totaal een projectbudget van € 129.127 beschikbaar gesteld voor diverse projecten, hiervan is in 2016 € 49.311 besteed. In totaal is er dus € 79.816 minder uitgegeven ten laste van de diverse projectbudgetten. Zie onderstaand overzicht:

Project	Budget		Besteding	
Organisatieontwikkeling	€	26.820	€	5.333
Aanpassen website	€	27.307	€	18.483
Project noodopvang	€	-	€	4.840
Arbeidshygiëne	€	25.000	€	6.564
Doorontwikkeling bevolkingszorg	€	50.000	€	14.092
Totaal projecten Veiligheidsregio IJsselland	€	129.127	€	49.311

Van de bovenstaande projecten zijn er drie projecten die doorlopen in 2017, te weten:

- **Organisatieontwikkeling € 21.487**
Naast het managementontwikkeling- en LOTO-traject, wordt er in 2017 ook overgegaan naar het inrichten van de verplichte BHV-organisatie. De structurele kosten zijn meegenomen als nieuw beleid in de begroting 2018. De incidentele kosten kunnen worden gedekt uit dit éénmalig krediet.
- **Arbeidshygiëne € 18.437**
Ook in 2017 loopt het project Arbeidshygiëne door, waarbij nog diverse aanpassingen (kosten) zullen worden uitgevoerd (inrichting en verbruiks/gebruiksmaterialen).
- **Doorontwikkeling bevolkingszorg € 35.908**
De doorontwikkeling bevolkingszorg vraagt in 2017 om initiële uitgaven op het gebied van opleiden, trainen en oefenen. Het nieuwe team beschikt over ongeveer 50% aan nieuwe mensen die snel op het gewenste niveau gebracht moeten worden.

Bij de vaststelling van de jaarrekening wordt voorgesteld om het restant van deze projectbudgetten van € 75.832 van de hiervoor genoemde projecten weer opnieuw beschikbaar te stellen voor 2017.

Bijlage 8: Incidentele baten en lasten

In 2016 hebben zich de volgende incidentele baten en lasten voorgedaan:

- In 2016 is er vanuit het Rijk een incidentele uitkering van € 61.000 ontvangen voor loon- en prijsbijstellingen (voordeel).
- In de begroting 2016 gingen wij uit van een loonsomontwikkeling van 2% ten opzichte van het begrotingsjaar 2015. Voor 2016 hebben wij op basis van de actuele ontwikkelingen (nieuwe cao en ABP pensioenpremie) een herrekening gemaakt van de loonkosten voor 2016. Dit laat een incidenteel nadeel zien van 98.000 euro. Structureel is deze ontwikkelingen verwerkt in de begroting van 2017.
- Dit jaar is de kazerne Marsweg te Zwolle weer overgedragen aan de gemeente Zwolle en gaan wij de kazerne huren. De gemeente Zwolle en Veiligheidsregio IJsselland hanteren twee verschillende afschrijvingsmethoden, hierdoor is met de overdracht een eenmalige voordeel ontstaan van 556.000 euro. De overige gemeenten hanteren dezelfde lineaire afschrijvingsmethodiek als Veiligheidsregio IJsselland.
- In 2016 hebben wij onze activastaat kritisch beoordeeld. Dit heeft geleid tot een incidentele afwaardering van 112.000 euro aan boekwaarde, die niet meer in gebruik is.
- In de begroting 2016 zijn wij uitgegaan van de investeringen die in 2015 zouden worden gedaan. In 2015 zijn veel aanbestedingen/opdrachten (haakarmvoertuigen, warmtebeeldcamera's en Mobiele copi unit) uitgezet, maar vindt de daadwerkelijke levering plaats in 2016. Door het doorlopen van lange aanbestedingsprocedures en enige terughoudendheid (in afwachting van regionaal beleid zoals bluswatervoorziening) hebben in 2015 niet alle vervangingen plaatsgevonden. Dit geeft voor 2016 een incidenteel voordeel van 520.000 euro op de afschrijvingslasten. Ook de rentelasten blijven hierdoor achter, doordat wij nog geen langlopende leningen hoeven af te sluiten. Dit geeft voor 2016 een incidenteel voordeel van 750.000 euro op de afschrijvingslasten.
- Voor de huisvesting zijn wij in de begroting 2016 uitgegaan van een rentepercentage van 3,5% (conform de vastgestelde financiële uitgangspunten en kaders). De werkelijke rentepercentages zijn, afhankelijk van de looptijd van de lening, lager. Dit is een incidenteel voordeel (200.000 euro), zolang de kazernes eigendom zijn van Veiligheidsregio IJsselland. Bij het verstrijken van de herzieningstermijn worden de kapitaallasten omgezet in een huurlast, vandaar dat het geen structureel karakter heeft.
- Binnen het cluster was in 2016 sprake van een hoog gemiddeld ziekteverzuim van circa 10%. Dit percentage wordt veroorzaakt doordat een beperkte groep medewerkers langdurig ziek is als

gevolg van fysieke beperkingen. Dit verzuim is niet op te vangen binnen de beschikbare formatie. Om de repressieve paraatheid te garanderen was het noodzakelijk extra beroepscapaciteit in te huren, overuren te maken en extra inhuur van vrijwilligers toe te passen. Dit veroorzaakt een éénmalige overschrijding van circa 250.000 euro.

- In 2016 is door bedrijfsvoering een verplichte Europese aanbesteding voor een personeels- en financieel systeem gestart, die in 2018 in gebruik wordt genomen. In 2017 moet de uiteindelijke gunning en implementatie van het nieuwe systeem plaatsvinden. Hierdoor is er voor gekozen om in 2016 geen geld te investeren in doorontwikkeling van de huidige systemen. Dit levert voor 2016 een incidenteel voordeel van 250.000 euro op.

Bijlage 9: Publicatie bezoldiging topfunctionarissen & gewezen topfunctionarissen

Naam	Functie bij Veiligheidsregio IJsselland per 31-12-2016	Functie buiten Veiligheidsregio IJsselland per 31-12-2016	Duur dienstverband in 2016	Omvang dienstverband in fte	Gewezen topfunctionaris	(Fictieve) dienstbetrekking	Beloning	Belastbare onkostenvergoedingen	Beloningen betaalbaar op termijn	Totaal bezoldiging	Toepasselijk WNT-maximum	Jaar beëindiging	Motivering
<u>Algemeen bestuur:</u>													
H.J. Meijer	Voorzitter Algemeen Bestuur	Burgemeester gemeente Zwolle	n.v.t.	n.v.t.	Nee	Nee	0	0	0	0		n.v.t.	-
A.P. Heidema	Vicevoorzitter Algemeen Bestuur	Burgemeester gemeente Deventer	n.v.t.	n.v.t.	Nee	Nee	0	0	0	0		n.v.t.	-
J.H. Bats	Lid algemeen bestuur	(waarnemend) Burgemeester gemeente Steenwijkerland	n.v.t.	n.v.t.	Nee	Nee	0	0	0	0		n.v.t.	-
T.C. Segers	Lid algemeen bestuur	Burgemeester gemeente Staphorst	n.v.t.	n.v.t.	Nee	Nee	0	0	0	0		n.v.t.	-
H.C.P. Noten	Lid algemeen bestuur	Burgemeester gemeente Dalfsen	n.v.t.	n.v.t.	Nee	Nee	0	0	0	0		n.v.t.	-
E.J. Bilder	Lid algemeen bestuur	Burgemeester gemeente Zwartewaterland	n.v.t.	n.v.t.	Nee	Nee	0	0	0	0		n.v.t.	-
M. Boumans	Lid algemeen bestuur	(waarnemend) Burgemeester gemeente Ommen	n.v.t.	n.v.t.	Nee	Nee	0	0	0	0		n.v.t.	-
P.H. Sniijders	Lid algemeen bestuur	Burgemeester gemeente Hardenberg	n.v.t.	n.v.t.	Nee	Nee	0	0	0	0		n.v.t.	-
B. Koelewijn	Lid algemeen bestuur	Burgemeester gemeente Kampen	n.v.t.	n.v.t.	Nee	Nee	0	0	0	0		n.v.t.	-
A.G.J. Strien	Lid algemeen bestuur	Burgemeester gemeente Olst-Wijhe	n.v.t.	n.v.t.	Nee	Nee	0	0	0	0		n.v.t.	-
M.P. Dadema	Lid algemeen bestuur	Burgemeester gemeente Raalte	n.v.t.	n.v.t.	Nee	Nee	0	0	0	0		n.v.t.	-
<u>Dagelijks bestuur:</u>													
H.J. Meijer	Voorzitter dagelijks bestuur	Burgemeester gemeente Zwolle	n.v.t.	n.v.t.	Nee	Nee	0	0	0	0		n.v.t.	-
A.P. Heidema	Vicevoorzitter dagelijks bestuur	Burgemeester gemeente Deventer	n.v.t.	n.v.t.	Nee	Nee	0	0	0	0		n.v.t.	-
B. Koelewijn	Lid dagelijks bestuur	Burgemeester gemeente Kampen	n.v.t.	n.v.t.	Nee	Nee	0	0	0	0		n.v.t.	-
A.G.J. Strien	Lid dagelijks bestuur	Burgemeester gemeente Olst-Wijhe	n.v.t.	n.v.t.	Nee	Nee	0	0	0	0		n.v.t.	-
<u>Overig:</u>													
L.J. Sievers	Commandant regionale brandweer	-	01-01 t/m 18-12	1,0	Nee	Ja	115.590	0	13.943	129.533	172.642	2016	Per 19-12-2016 uit dienst
A. Schepers	Commandant regionale brandweer	-	19-12 t/m 31-12	1,0	Nee	Ja	5.433	0	467	5.900	6.358	n.v.t.	Per 19-12-2016 benoemd als waarnemer

Naam	Functie bij Veiligheidsregio IJsselland per 31-12-2015	Functie buiten Veiligheidsregio IJsselland per 31-12-2015	Duur dienstverband in 2015	Omvang dienstverband in fte	Gewezen topfunctionaris	(Fictieve) dienstbetrekking	Beloning	Belastbare onkostenvergoedingen	Beloningen betaalbaar op termijn	Totaal bezoldiging	Toepasselijk WNT-maximum	Jaar beëindiging	Motivering
<u>Algemeen bestuur:</u>													
H.J. Meijer	Voorzitter Algemeen Bestuur	Burgemeester gemeente Zwolle	n.v.t.	n.v.t.	Nee	Nee	0	0	0	0		n.v.t.	-
A.P. Heidema	Vicevoorzitter Algemeen Bestuur	Burgemeester gemeente Deventer	n.v.t.	n.v.t.	Nee	Nee	0	0	0	0		n.v.t.	-
M.A.J. van der Tas	Lid algemeen bestuur	Burgemeester gemeente Steenwijkerland	n.v.t.	n.v.t.	Nee	Nee	0	0	0	0		n.v.t.	-
T.C. Segers	Lid algemeen bestuur	Burgemeester gemeente Staphorst	n.v.t.	n.v.t.	Nee	Nee	0	0	0	0		n.v.t.	-
H.C.P. Noten	Lid algemeen bestuur	Burgemeester gemeente Dalfsen	n.v.t.	n.v.t.	Nee	Nee	0	0	0	0		n.v.t.	-
E.J. Bilder	Lid algemeen bestuur	Burgemeester gemeente Zwartewaterland	n.v.t.	n.v.t.	Nee	Nee	0	0	0	0		n.v.t.	-
M. Boumans	Lid algemeen bestuur	(waarnemend) Burgemeester gemeente Ommen	n.v.t.	n.v.t.	Nee	Nee	0	0	0	0		n.v.t.	-
P.H. Snijders	Lid algemeen bestuur	Burgemeester gemeente Hardenberg	n.v.t.	n.v.t.	Nee	Nee	0	0	0	0		n.v.t.	-
B. Koelewijn	Lid algemeen bestuur	Burgemeester gemeente Kampen	n.v.t.	n.v.t.	Nee	Nee	0	0	0	0		n.v.t.	-
A.G.J. Strien	Lid algemeen bestuur	Burgemeester gemeente Olst-Wijhe	n.v.t.	n.v.t.	Nee	Nee	0	0	0	0		n.v.t.	-
M.P. Dadema	Lid algemeen bestuur	Burgemeester gemeente Raalte	n.v.t.	n.v.t.	Nee	Nee	0	0	0	0		n.v.t.	-
<u>Dagelijks bestuur:</u>													
H.J. Meijer	Voorzitter dagelijks bestuur	Burgemeester gemeente Zwolle	n.v.t.	n.v.t.	Nee	Nee	0	0	0	0		n.v.t.	-
A.P. Heidema	Vicevoorzitter dagelijks bestuur	Burgemeester gemeente Deventer	n.v.t.	n.v.t.	Nee	Nee	0	0	0	0		n.v.t.	-
B. Koelewijn	Lid dagelijks bestuur	Burgemeester gemeente Kampen	n.v.t.	n.v.t.	Nee	Nee	0	0	0	0		n.v.t.	-
A.G.J. Strien	Lid dagelijks bestuur	Burgemeester gemeente Olst-Wijhe	n.v.t.	n.v.t.	Nee	Nee	0	0	0	0		n.v.t.	-
<u>Overig:</u>													
L.J. Sievers	Commandant regionale brandweer	-	01-01 t/m 31-12	1,0	Nee	Ja	115.360	0	14.899	130.260	178.000	n.v.t.	-

Bijlage 10: Controleverklaring

Controleverklaring van de onafhankelijke accountant

Aan: het algemeen bestuur van de gemeenschappelijke regeling Veiligheidsregio IJsselland te Zwolle

Verklaring over de in de jaarstukken opgenomen jaarrekening 2016

Ons oordeel

Wij hebben de in de jaarstukken opgenomen jaarrekening 2016 van de gemeenschappelijke regeling Veiligheidsregio IJsselland te Zwolle gecontroleerd.

Naar ons oordeel:

- geeft de in de jaarstukken opgenomen jaarrekening een getrouw beeld van de grootte en de samenstelling van zowel de baten en lasten over 2016 als van de activa en passiva van de gemeenschappelijke regeling Veiligheidsregio IJsselland op 31 december 2016 in overeenstemming met het Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten (BBV);
- zijn de in de jaarrekening verantwoorde baten en lasten alsmede de balansmutaties over 2016 in alle van materieel belang zijnde aspecten rechtmatig tot stand gekomen in overeenstemming met de begroting en met de in de relevante wet- en regelgeving opgenomen bepalingen, waaronder verordeningen en besluiten die een nadere uitwerking zijn van externe regelgeving dan wel van bestuursbesluiten of door u vastgestelde verordeningen.

De jaarrekening bestaat uit:

- de balans per 31 december 2016;
- het overzicht van baten en lasten over 2016;
- de toelichting met een overzicht van de gehanteerde grondslagen voor financiële verslaggeving en andere toelichtingen, waaronder de verantwoordingsinformatie WNT en de SiSa-bijlage met verantwoordingsinformatie over specifieke uitkeringen.

De basis voor ons oordeel

Wij hebben onze controle uitgevoerd volgens het Nederlands recht, waaronder ook de Nederlandse controlestandaarden, het Besluit accountantscontrole decentrale overheden (Bado), het controleprotocol 2016 dat door het algemeen bestuur is vastgesteld en de Regeling Controleprotocol Wet normering bezoldiging topfunctionarissen publieke en semipublieke sector (WNT) 2016 vallen. Onze verantwoordelijkheden op grond hiervan zijn beschreven in de sectie Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening.

Wij zijn onafhankelijk van gemeenschappelijke regeling Veiligheidsregio IJsselland, zoals vereist in de Verordening inzake de onafhankelijkheid van accountants bij assurance-opdrachten (ViO) en andere voor de opdracht relevante onafhankelijkheidsregels in Nederland. Verder hebben wij voldaan aan de Verordening gedrags- en beroepsregels accountants (VGBA).

Wij vinden dat de door ons verkregen controle-informatie voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel.

Materialiteit

Op basis van onze professionele oordeelsvorming hebben wij de materialiteit voor de jaarrekening als geheel bepaald op € 402.500, waarbij de bij onze controle toegepaste goedkeuringstolerantie bedraagt voor fouten 1% en voor onzekerheden 3% van de totale lasten inclusief toevoegingen aan reserves, zoals voorgeschreven in artikel 2 lid 1 Bado.

Wij houden ook rekening met afwijkingen en/of mogelijke afwijkingen die naar onze mening voor de gebruikers van de jaarrekening om kwalitatieve redenen materieel zijn, zoals ook bedoeld in artikel 3 Bado. Daarbij zijn voor de controle van de in de jaarrekening opgenomen WNT-informatie de materialiteitsvoorschriften gehanteerd zoals vastgelegd in de Regeling controleprotocol WNT 2016.

Wij zijn overeengekomen dat wij aan het algemeen bestuur tijdens onze controle geconstateerde afwijkingen boven de € 25.000, alsmede kleinere afwijkingen die naar onze mening om kwalitatieve redenen relevant zijn rapporteren.

Verklaring over de in de jaarstukken opgenomen andere informatie

Naast de jaarrekening en onze controleverklaring daarbij, omvatten de jaarstukken andere informatie, die bestaat uit:

- het jaarverslag, waaronder de programmaverantwoording en de paragrafen.

Op grond van onderstaande werkzaamheden zijn wij van mening dat de andere informatie:

- met de jaarrekening verenigbaar is en geen materiële afwijkingen bevat;
- alle informatie bevat die op grond van het BBV is vereist.

Wij hebben de andere informatie gelezen en hebben op basis van onze kennis en ons begrip, verkregen vanuit de jaarrekeningcontrole of anderszins, overwogen of de andere informatie materiële afwijkingen bevat.

Met onze werkzaamheden hebben wij voldaan aan de vereisten in de Gemeentewet en de Nederlandse Standaard 720. Deze werkzaamheden hebben niet dezelfde diepgang als onze controlewerkzaamheden bij de jaarrekening.

Het dagelijks bestuur is verantwoordelijk voor het opstellen van de andere informatie, waaronder het jaarverslag in overeenstemming met het BBV.

Beschrijving van verantwoordelijkheden met betrekking tot de jaarrekening

Verantwoordelijkheden van het dagelijks bestuur en algemeen bestuur voor de jaarrekening

Het dagelijks bestuur is verantwoordelijk voor het opmaken en getrouw weergeven van de jaarrekening in overeenstemming met het BBV. Het dagelijks bestuur is ook verantwoordelijk voor het rechtmatig tot stand komen van de in de jaarrekening verantwoorde baten en lasten alsmede de balansmutaties, in overeenstemming met de begroting en met de in de relevante wet- en regelgeving opgenomen bepalingen, waaronder verordeningen en besluiten die een nadere uitwerking zijn van externe regelgeving dan wel van bestuursbesluiten of door het algemeen bestuur vastgestelde verordeningen. In dit kader is dagelijks bestuur tevens verantwoordelijk voor een zodanige interne beheersing die het dagelijks bestuur noodzakelijk acht om het opmaken van de jaarrekening en de naleving van die relevante wet- en regelgeving mogelijk te maken zonder afwijkingen van materieel belang als gevolg van fouten of fraude.

Het algemeen bestuur is als kaderstellend en controlerend orgaan op grond van de Gemeentewet verantwoordelijk voor het uitoefenen van toezicht op het proces van financiële verslaggeving van gemeenschappelijke regeling Veiligheidsregio IJsselland.

Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening

Onze verantwoordelijkheid is het zodanig plannen en uitvoeren van een controleopdracht dat wij daarmee voldoende en geschikte controle-informatie verkrijgen voor het door ons af te geven oordeel.

Onze controle is uitgevoerd met een hoge mate maar geen absolute mate van zekerheid waardoor het mogelijk is dat wij tijdens onze controle niet alle materiële fouten en fraude ontdekken.

Afwijkingen kunnen ontstaan als gevolg van fouten of fraude en zijn materieel indien redelijkerwijs kan worden verwacht dat deze, afzonderlijk of gezamenlijk, van invloed kunnen zijn op de economische beslissingen die gebruikers op basis van deze jaarrekening nemen. De materialiteit beïnvloedt de aard, timing en omvang van onze controlewerkzaamheden en de evaluatie van het effect van onderkende afwijkingen op ons oordeel.

Wij hebben deze accountantscontrole professioneel kritisch uitgevoerd en hebben waar relevant professionele oordeelsvorming toegepast in overeenstemming met de Nederlandse controlestandaarden, het Bado, het controleprotocol 2016 dat door het algemeen bestuur is vastgesteld, de Regeling Controleprotocol Wet normering bezoldiging topfunctionarissen publieke en semipublieke sector (WNT) 2016, ethische voorschriften en de onafhankelijkheidseisen. Onze controle bestond onder andere uit:

- het identificeren en inschatten van de risico's dat de jaarrekening afwijkingen van materieel belang bevat als gevolg van fouten of fraude dan wel het niet rechtmatig tot stand komen van baten en lasten alsmede de balansmutaties, het in reactie op deze risico's bepalen en uitvoeren van controlewerkzaamheden en het verkrijgen van controle-informatie die voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel. Bij fraude is het risico dat een afwijking van materieel belang niet ontdekt wordt groter dan bij fouten. Bij fraude kan sprake zijn van samenspanning, valsheid in geschrifte, het opzettelijk nalaten transacties vast te leggen, het opzettelijk verkeerd voorstellen van zaken of het doorbreken van de interne beheersing;
- het verkrijgen van inzicht in de interne beheersing die relevant is voor de controle met als doel controlewerkzaamheden te selecteren die passend zijn in de omstandigheden. Deze werkzaamheden hebben niet als doel om een oordeel uit te spreken over de effectiviteit van de interne beheersing van de gemeenschappelijke regeling Veiligheidsregio IJsselland;
- het evalueren van de geschiktheid van de gebruikte grondslagen voor financiële verslaggeving, de gebruikte financiële rechtmatigheidscriteria en het evalueren van de redelijkheid van schattingen door het dagelijks bestuur en de toelichtingen die daarover in de jaarrekening staan;
- het evalueren van de presentatie, structuur en inhoud van de jaarrekening en de daarin opgenomen toelichtingen; en
- het evalueren of de jaarrekening een getrouw beeld geeft van de onderliggende transacties en gebeurtenissen en of de in de jaarrekening verantwoorde baten en lasten alsmede de balansmutaties in alle van materieel belang zijnde aspecten rechtmatig tot stand zijn gekomen.

Wij communiceren met het algemeen bestuur onder andere over de geplande reikwijdte en timing van de controle en over de significante bevindingen die uit onze controle naar voren zijn gekomen, waaronder eventuele significante tekortkomingen in de interne beheersing.

Zwolle, 13 april 2017

Ernst & Young Accountants LLP

w.g. drs. J. Schuurkamp–Spijkerboer RA